

Osavuosisikatsaus

30.4.2026

Päijät-Hämeen
hyvinvointialue

Sisällysluettelo

1	HYVINVOINTIALUEJOHTAJAN KATSAUS	2
2	HENKILÖSTÖKATSAUS.....	3
3	TALOUSKATSAUS	8
3.1	Hyvinvointialueen tuloslaskelma ja ennuste	9
4	HYVINVOINTIALUEEN TOIMINNALLISTEN TAVOITTEIDEN TILANNE	10
5	TOIMIALOJEN TALOUDELLISET JA TOIMINNALLISET KATSAUKSET	13
5.1	Aluehallituksen toimiala.....	13
5.2	Terveys- ja sairaanhoitopalvelut.....	17
5.3	Ikääntyneiden palvelut ja kuntoutus	25
5.4	Perhe- ja sosiaalipalvelut	31
5.5	Pelastustoimen palvelut	38
5.6	Tukipalvelut.....	43
6	ILMIÖBUDJETOINTI	49
7	INVESTOINTIEN TOTEUTUMISVERTAILU	52
8	RAHOITUSOSAN TOTEUTUMISVERTAILU	53
9	KATSAUS HYVINVOINTIALUEEN OMISTAMIEN YRITYSTEN TILANTEESEEN	54
9.1	Yhdistelmä konsernitilinpäätökseen sisältyvistä yhteisöistä.....	54
10	LIITTEET	56
10.1	Tuottavuus- ja taloudellisuustoimenpiteiden tilanne.....	56
10.2	Arvio merkittävimmistä riskeistä ja epävarmuustekijöistä sekä selonteko riskienhallinnan järjestämisestä	58
10.3	Omavalvontaraportti, erillinen liiteasiakirja	65

1 HYVINVOINTIALUEJOHTAJAN KATSAUS

Vuoden 2026 alku on talouden näkökulmasta ollut odotetun haasteellinen. Vuoden 2025 tilinpäätös oli alijäämäinen ja taseeseen kertynyt alijäämä on merkittävä. Talousennuste on odotettua hieman heikempi ja riski alijäämän kasvattamiseen on olemassa. Tämän korjaaminen edellyttää uusia talouden tasapainottamistoimia vielä kuluvalle vuodelle. Tilanne on kuitenkin vielä korjattavissa. Toimintakulujen nousuprosentti on ollut noin 4 prosenttia. Erityisesti henkilöstökulut ovat kasvaneet odotettua enemmän, 6,6 prosenttia. Henkilöstökulujen kasvu johtuu osin lisääntyneestä henkilöstömäärästä ja osin kohonneesta palkkatasosta. Talouden tasapainottamiseksi suunnitellut toimet ovat auttaneet, mutta eivät tarpeeksi. Nykyistä henkilöstökulurakennetta ja nousua emme kestä taloudellisesti. Hyvinvointialueen on myös valmistauduttava henkilöstön saatavuuden ongelmiin tulevana vuosina. Tähän on varauduttava jo nyt. Nykyinen palvelutaso on jatkossa pystyttävä toteuttamaan nykyistä pienemmällä henkilöstöllä ja/tai palvelutasoa on laskettava.

Palveluiden saatavuuden näkökulmasta tilanne on kehittynyt suotuisasti. Hoitoon pääsy on saatu hoitotakuulain edellyttämällä tasolle. UHKAsakosta ei ole pelkoa. Lakisääteiset velvoitteet toteutuvat erittäin hyvin ja palveluihin pääsy on kokonaisuudessa hyvällä tasolla. Asiakastyytyväisyys on hyväksyttävällä tasolla. Palvelurakenteessa ja palveluiden tuotantotavoissa tapahtuneet muutokset vaativat oman sopeutumisaikansa.

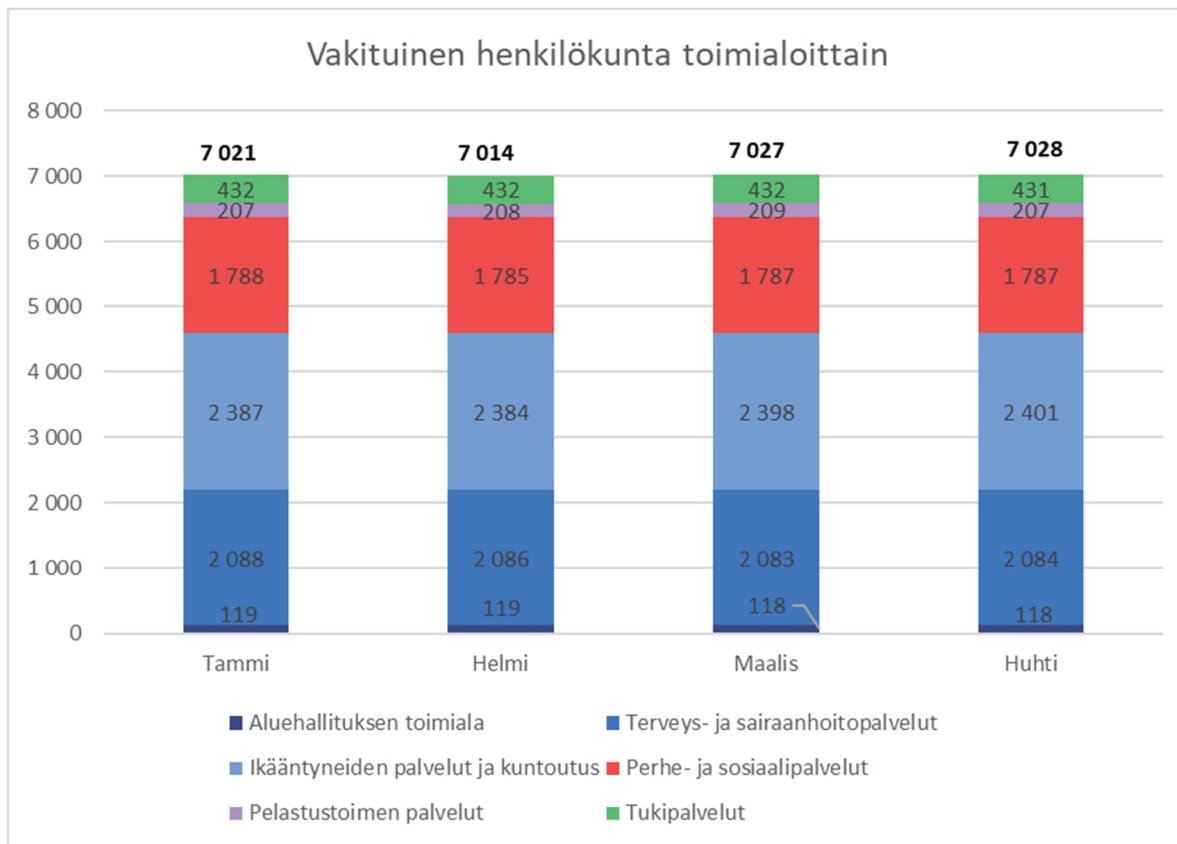
Alkuvuosi 2026 on ollut uuden strategian toimeenpanon vaihetta. Strategian tavoitteena on olla vaikuttavin hyvinvointialue. Painopisteinä ovat asiakaslähtöisyys, palvelujen sujuvuus, hyvinvoinnin ja turvallisuuden vahvistaminen sekä hyvä työnantajuus. Strategian jalkautus on käynnistynyt hyvin ja toimet on saatu pidettyä strategian tavoitteiden mukaisina. Kehittämistä tehdään laajalla rintamalla. OKR mallin käyttöönotto on toteutunut suunnitellusti.

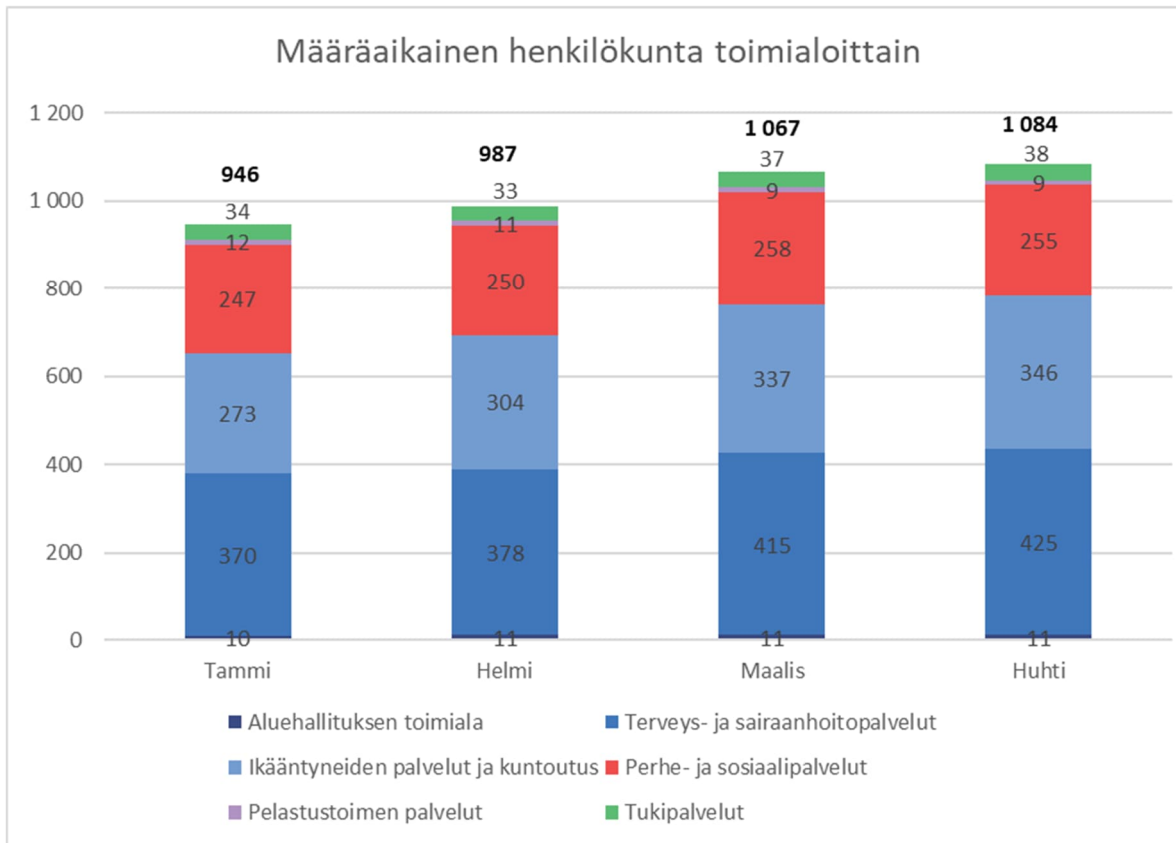
Hyvinvointialue kehittää palvelujaan mm. digitalisaation, palveluverkoston ja ennaltaehkäisevän työn kautta. Panostuksia tehdään erityisesti mielenterveyteen, nuorten hyvinvointiin, ikääntyneiden palveluihin ja päihdehaittojen vähentämiseen. Hytetyö on edennyt hyvin yhteistyössä järjestöjen ja kuntien kanssa. On pystytty luomaan yhteiset maakunnalliset tavoitteet.

Alkuvuosi 2026 on kokonaisuutena muutosvaihetta. Talous on tiukka, mutta kehittämistyö jatkuu aktiivisesti. Strategian toimeenpano, palvelujen uudistaminen ja talouden tasapainottaminen ovat keskeisiä teemoja.

2 HENKILÖSTÖKATSAUS

Hyvinvointialueella työskenteli huhtikuun 2026 lopussa yhteensä 8 112 työntekijää, joista 87 prosenttia oli vakituisia ja 13 prosenttia määräaikaista. Vakituisten henkilöstön lähtövaihtuvuus oli 1,5 prosenttia, mikä vastaa viime vuoden vastaavan tarkastelujakson tasoa. Lähtövaihtuvuus on siten pysynyt ennallaan. Henkilöstön saatavuus on edelleen parantunut, mikä näkyy työhakemusten määrän merkittävänä kasvuna. Työhakemuksia jätettiin 31 prosenttia enemmän kuin vuotta aiemmin.

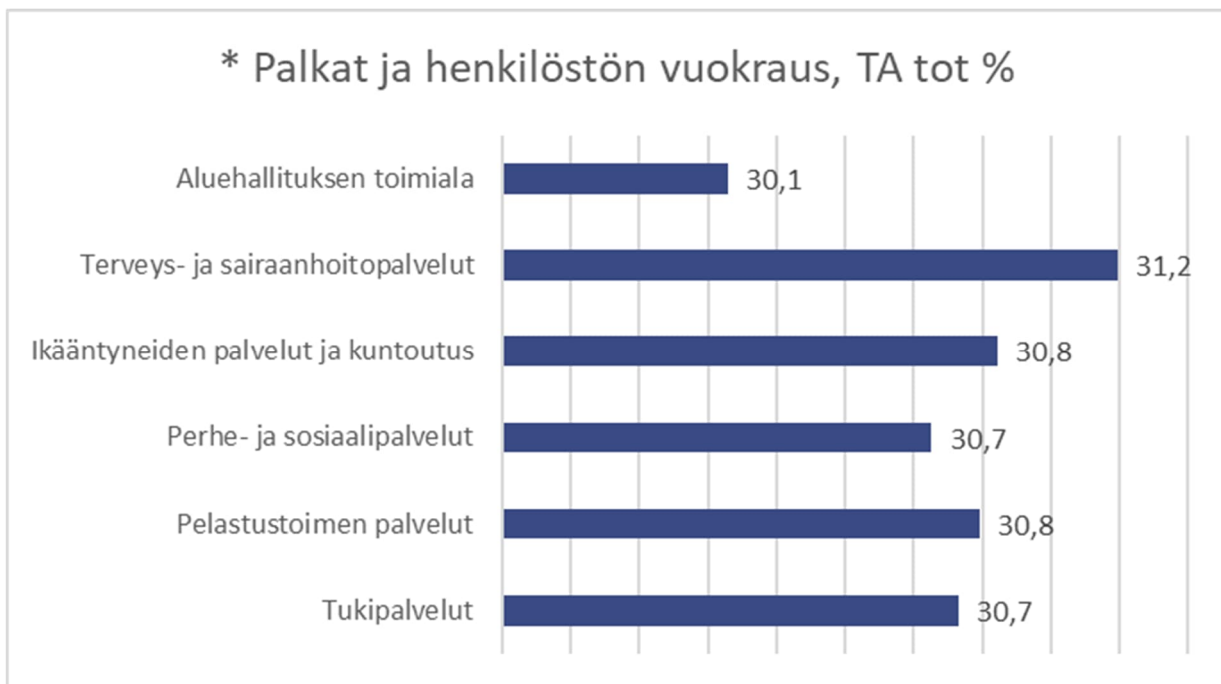
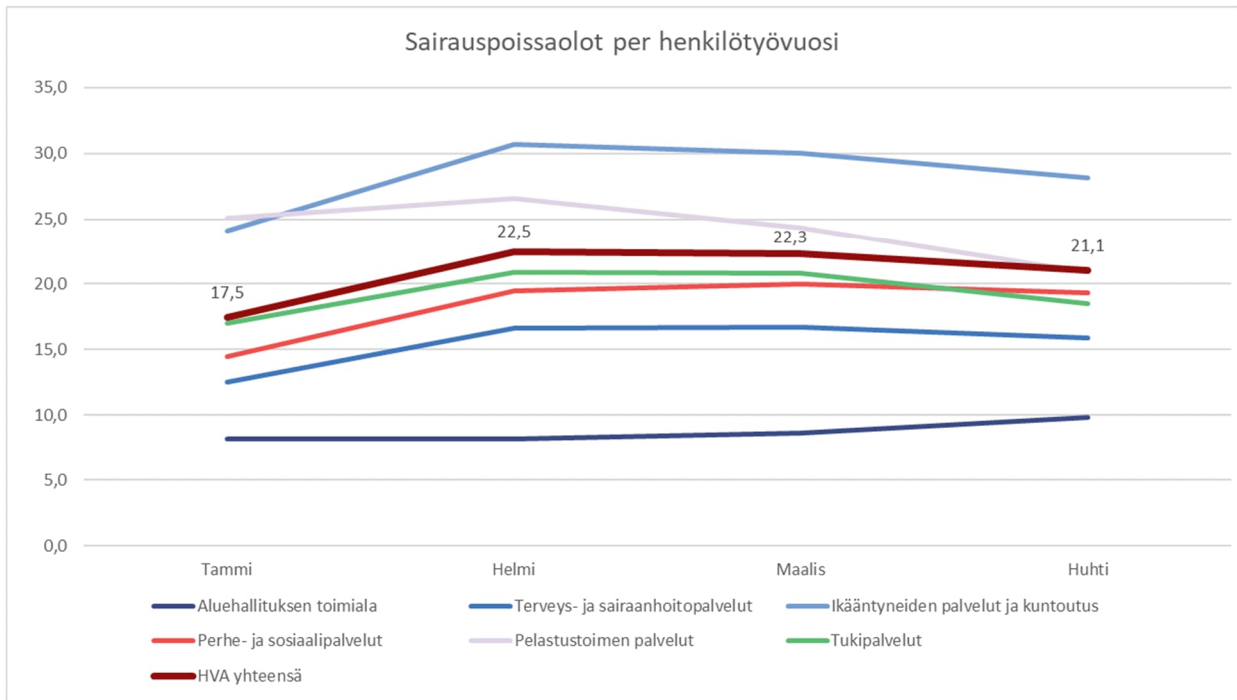

Henkilötyövuosien toteuma oli tarkastelujaksolla 32,7 prosenttia koko vuoden talousarviosta. Henkilötyövuosi kertoo yhden henkilön kokoaikaisesta työpanoksesta vuoden aikana.

HTV-määrät toimialoittain	Tot 01-04		
	TA2026	2026	Tot %
Aluehallituksen toimiala	144,6	41,6	28,8
Terveys- ja sairaanhoitopalvelut	2 193,7	735,1	33,5
Ikääntyneiden palvelut ja kuntoutus	2 483,8	809,5	32,6
Perhe- ja sosiaalipalvelut	1 917,1	617,4	32,2
Pelastustoimen palvelut	202,5	68,5	33,8
Tukipalvelut	453,7	147,7	32,6
HVA yhteensä	7 395,5	2 419,9	32,7

Sairauspoissaoloja kertyi 21,1 päivää henkilötyövuotta kohden, mikä on 0,4 päivää vähemmän kuin vuoden 2025 vastaavana ajankohtana. Suurimmat sairauspoissaolojen syyt olivat tuki- ja liikuntaelinsairaudet sekä erilaiset mielenterveyden ja jaksamisen ongelmat. Terveysprosentti oli 43,3 prosenttia. Terveysprosentti kertoo prosenttiosuuden henkilöstöstä, joilla ei ole sairauspoissaoloja tarkastelujaksolla.

Henkilöstöohjelman toimeenpanon tilannekatsaus

Henkilöstöohjelman valmistelu on ollut strategian valmistumisen jälkeen aktiivista. Ohjelma auttaa muuttamaan strategiset tavoitteet "tähtäämme alan parhaaksi työntajaksi" arjen teoksi. Henkilöstöohjelman tavoitteena on luoda yhteinen suunta työn kehittämiseksi ja johtamiseksi. Näitä tavoitteiden edistämiseksi on työstetty useilla eri osallistamisen keinoilla ja tapaamisilla. Henkilöstöohjelma on koko henkilöstön yhteinen ohjelma, joka toteutuu arjen työssä johtajien, esihenkilöiden ja työntekijöiden toteuttamana. Henkilöstöohjelma kertoo mikä on meille tärkeää henkilöstön näkökulmasta. Edistäminen toteutuu hyvinvointialueella valitun OKR-mallin mukaisesti.

Olemme ottaneet käyttöön kolme uutta kyselyä, joiden avulla mitataan hakijakokemuksen laatua, rekrytoinnin onnistumista sekä perehdytyskokemusta. Tavoitteena on parantaa hakija- ja työntekijäkokemusta siten, että rekrytointi- ja perehdytysprosessit näyttäytyvät selkeinä, oikea-aikaisina ja yhdenmukaisina kaikille. Mittareilla seurataan hakijakokemuksen kehittymistä (NPS 7), Työfiiliskyselyn tulosta (3,7, tavoite >4) sekä perehdytyskokemusta (NPS 9, tavoite >30).

Palkkausjärjestelmän uudistamista on viety eteenpäin kohti valtakunnallisten sopimusten mukaisia tasopalkkamalleja. Valmistelutyössä on painottunut tehtäväkuvausten päivittäminen osaamisen ja vastuun näkökulmasta sekä uuden palkkausmallin periaatteiden määrittely. Tavoitteena on yhtenäinen ja läpinäkyvä palkkarakenne, joka tukee henkilöstön saatavuutta ja pitovoimaa sekä varmistaa palkkauksen oikeudenmukaisuuden.

Hyvinvointialueella on tunnistettu tarve kehittää ennakoivan henkilöstösuunnittelun prosessia yhtenäiseksi, koko organisaation kattavaksi osaksi johtamista. Tavoitteena on varmistaa henkilöstön riittävyys oikeaan aikaan ja oikeassa paikassa sekä vahvistaa organisaation valmiutta vastata tulevaisuuden haasteisiin. Prosessin kehittämistä koskeva toimintasuunnitelma on hyväksytty hyvinvointialueen johtoryhmässä, ja projektiryhmä aloitti toimintansa toukokuussa 2026. Ennakoivan henkilöstösuunnittelun prosessi on tarkoitus ottaa käyttöön tammikuussa 2027.

Johtamisvalmennukset jatkuvat työkykyjohtamisen teemalla tukien hyvinvointialueen strategisia painopisteitä sekä uuden strategian ja henkilöstöohjelman toimeenpanoa. Tavoitteena on vahvistaa tavoitteellista ja osallistavaa johtamista sekä yhteisten mittareiden hyödyntämistä esihenkilötyössä, mikä näkyy esihenkilöindeksin kehittymisenä (3,9, tavoite >4) sekä työyhteisön toimivuuden vahvistumisena (4,0).

Työkykyjohtamista kehitetään osana henkilöstöjohtamisen kokonaisuutta. Tavoitteena on, että työkykyjohtamisen keinot ovat aktiivisesti käytössä työntekijöiden työkyvyn tukemisessa, mikä näkyy sairauspoissaolojen vähenemisenä ja työssä jatkamisen vahvistumisena. Alkuvuonna sairauspoissaolot olivat 21,1 päivää henkilötyövuotta kohden (viime vuonna samalla ajanjaksolla 21,5 päivää henkilötyövuotta kohden), ja työkykyä tukevien käytäntöjen hyödyntäminen on lisääntynyt esimerkiksi korvaavan työn sekä osasairauspäivärahan osalta.

Työkykyjohtaminen on alkuvuonna konkretisoitunut arjen ratkaisuksi, jotka mahdollistavat työssä jatkamisen ja tukevat henkilöstön työkykyä. Erityisesti korvaavan työn hyödyntäminen sekä osasairauspäivärahan käyttö ovat lisääntyneet, mikä on mahdollistanut työntekijöille työssä jatkamisen myös tilanteissa, joissa täysi työkyky ei ole ollut käytettävissä.

Korvaavan työn käyttö on vahvistunut osana arjen työkykyjohtamista. Sen avulla on pystytty tukemaan työntekijöiden työkykyä, ehkäisemään pitkittyviä poissaoloja ja nopeuttamaan työhön paluuta. Kehitystä ovat tukeneet korvaavan työn toimintamallin selkeyttäminen, aktiivinen viestintä esihenkilöille sekä tiivistynyt yhteistyö HR:n ja työterveyshuollon välillä. Lisäksi esihenkilöille on tarjottu ohjausta ja sparrausta käytännön tilanteisiin, mikä on lisännyt mallin käyttöä.

Korvaavaan työhön osallistui alkuvuonna 72 henkilöä, ja korvaavaa työtä kertyi yhteensä 1 962 kalenteripäivää. Korvaavan työn määrä kasvoi edellisvuoteen verrattuna 714 päivällä. Korvaavaa

työtä pystyttiin tarjoamaan aiempaa useammalle, ja sitä hyödyntävien henkilöiden määrä kasvoi 38:lla.

Osasairauspäivärahan käyttö on samoin lisääntynyt ja tukenut asteittaista työhön paluuta. Osasairauspäivärahaa hyödynsi alkuvuonna 110 henkilöä ja osasairauspäivärahaa kertyi yhteensä 6 402 kalenteripäivää. Määrä kasvoi edellisvuoteen verrattuna 827 päivällä. Osasairauspäivärahaa hyödyntävien henkilöiden määrä kasvoi 19:llä. Osittainen työskentely on auttanut ylläpitämään työkykyä ja mahdollistanut työn tekemisen sairaudesta huolimatta. Käytön kasvua ovat edistäneet esihenkilöiden tietoisuuden lisääminen, varhaisen tuen toimintatapojen vahvistaminen sekä sujuva yhteistyö työterveyshuollon kanssa työkyvyn arvioinnissa. HR:n aktiivinen rooli neuvonnassa ja tapauskohtaisessa tuessa on ollut keskeinen.

3 TALOUSKATSAUS

Päijät-Hämeen hyvinvointialueen kuluva vuosi on sen järjestämisvastuullisena palveluntuottajana nyt neljäs. Uusi valittu aluevaltuusto aloitti toimintansa kesällä 2025.

Hyvinvointialueen vuoden 2026 talousarvio laadittiin noin 8 miljoonaa euroa ylijäämäiseksi. Aluevaltuusto hyväksyi talousarvion kokouksessaan 8.12.2025.

Huolimatta talouden tasapainottamistoimien varsin hyvästä toteutumasta, talousarviossa pysyminen on erittäin haastavaa. Tilinpäätökseen 2025 verrattuna toimintakulut saavat kasvaa kuluvana vuonna vain 1,7 prosenttia ilman hankkeita (0,4 prosenttia muuten).

Alkuvuonna toteutunut toimintakulujen nousuprosentti viime vuoteen verrattuna on ollut yli 4 prosenttia. Henkilöstökulut ovat kasvaneet viime vuoteen verrattuna eniten 6,6 prosenttia eli 9,5 miljoonaa euroa (viime vuonna vastaavaan aikaan 6,1 prosenttia) johtuen vuokratyövoiman käytön vähentämisestä, alojen sopimuskorotuksista, toimintojen kotiutuksesta omaksi tuotannoksi ja parantuneesta rekrytointitilanteesta ja siitä seuranneesta oman henkilöstön määrän kasvusta. Voidaan kuitenkin todeta, että ilman toiminallisia muutoksia oman työvoiman määrä on saavuttanut maksimimääränsä. Palveluiden ostojen kasvu on 3,3 prosenttia, joka vastaa 5 miljoonaa euroa. Henkilötyövuosien kehityksessä hanketyöntekijöiden vähenemä huomioiden ei vielä alkuvuodesta ole tapahtunut riittävää käännettä laskuun.

Hyvinvointialueen toteutunut kumulatiivinen tulos on 12,8 miljoonaa euroa, joka on 1,5 miljoonaa euroa huonompi kuin viime vuonna vastaavaan aikaan. Valtion rahoitukseen tälle vuodelle tullut noin 41 miljoonan euron lisäys on merkittävä. Toimintatuotot toteutuvat hiukan talousarviota parempina tulosenusteissa.

Hyvinvointialueen tulosenuste on tällä hetkellä lievästi positiivinen eli 1,0 miljoonaa euroa, mikä on noin 7 miljoonaa alle hyväksytyin talousarvion. Tulosenuste sisältää riskiä myös tätä heikommasta tuloskehityksestä erityisesti palvelutarpeen kasvun kautta kaikkien substanssitoimialojen osalta lukuun ottamatta Pelastustoimen toimialaa. Hyvinvointialueen tarkoitus on edelleen saavuttaa talouden tasapaino tänä vuonna ja estää lisäalijäämän syntyminen. Tulosenustetta arvioitaessa on toki muistettava, että se on laadittu vain neljän kuukauden toteumalukujen perusteella. Mikäli tulosenuste oleellisesti heikkenee kesäkuun tuloksen jälkeen, on toimia talouden tasapainottamiseksi lisättävä välittömästi. Talouden tasapainottamiseen liittyvien uusien keinojen valikoima on rajallinen alueella, jossa pohjalla on jo integroitu sotekuntayhtymä ja missä alueen tarvekioidut sote-kustannukset ovat maan alimpia. Hyvinvointialueen maksuvalmius on etupainotteisen lainapolitiikan vuoksi edelleen erinomainen. Investointien toteutukset etenevät pääosin aikataulussa. Vuonna 2026 voidaan toteuttaa vain poikkeavan lainanottovaltuuspäätöksen mukaisia investointeja.

3.1 Hyvinvointialueen tuloslaskelma ja ennuste

Milj. €	Voimassa oleva talousarvio 2026	Tot 01 - 04 2026	Tot-%	TP ennuste	Ennuste
Toimintatuotot	140,1	47,4	33,8 %	141,4	
Myyntituotot	33,9	10,8	31,8 %	34,8	
Maksutuotot	86,4	30,0	34,8 %	86,0	
Tuet ja avustukset	6,8	2,3	33,8 %	7,5	
Muut toimintatuotot	13,0	4,3	32,9 %	13,1	
Toimintakulut	-1 105,4	-359,9	32,6 %	-1 117,7	
Henkilöstökulut	-496,5	-154,0	31,0 %	-506,7	
Palvelujen ostot	-466,0	-158,6	34,0 %	-471,3	
Aineet, tarvikkeet ja tav	-73,9	-25,2	34,1 %	-73,4	
Avustukset	-10,3	-3,3	31,7 %	-9,7	
Muut toimintakulut	-58,8	-18,8	32,0 %	-56,6	
Toimintakate	-965,3	-312,5	32,4 %	-976,3	
Valtion rahoitus	994,2	332,1	33,4 %	996,3	
Rahoitustuotot ja -kulut	-1,8	-0,5	29,0 %	0,0	
Vuosikate	27,1	19,1	70,5 %	20,0	
Poistot ja arvonalentumiset	-19,1	-6,3	33,1 %	-19,0	
Satunnaiset erät	0,0	0,0	0,0 %	0,0	
Tilikauden tulos	8,1	12,8	158,9 %	1,0	
Poistoeron ja varausten muutos	0,0	0,0	0,0 %	0,0	
Tilikauden ylijäämä/alijäämä	8,1	12,8	158,9 %	1,0	

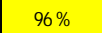

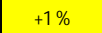

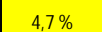

4 HYVINVOINTIALUEEN TOIMINNALLISTEN TAVOITTEIDEN TILANNE

Päijät-Hämeen hyvinvointialueen sitovat toiminnalliset tavoitteet talousarvio 2026

Tilanne 30.4.2026

Etenee suunnitellusti / valmis		
Etenee, mutta on alle tavoitteen		
Ongelmia / ei aloitettu		
Ei mitattavissa / ei tietoa arviointihetkellä		

1. Lisäämme asiakaslähtöisyyttä ja toiminnan sujuvuutta

Tavoite	Mittari	Tilanne 30.4.2026	Kommentit
Lastensuojelun palveluihin pääsy on sujuvaa.	Lastensuojelun palvelutarpeen arviointien valmistumisen mediaani vrk laskee vuodesta 2025, lähtötaso 84 vrk	86 vrk	 Arviointien keskiarvo on laskenut viime vuoteen verrattuna, mutta mediaani on kasvanut hieman vuoden 2025 tilanteesta.
Terveyspalvelujen hoitopääsy on sujuvaa.	Avosairaanhoido, kiireetön hoitopääsy kohtuujassa, 14 vrk	96 %	
	Suun terveydenhuolto, kiireetön hoitopääsy kohtuujassa, 90 vrk	99 %	
	Erikoissairaanhoido, hoitopääsyn jonotusajan mediaani laskee vuodesta 2025 (lähtötaso 1-4/2025: 76)	48	
	Yhteispaivystys, läpimenoajan mediaaniaika laskee vuodesta 2025 (lähtötaso 1-4/2025: 3,4)	3,7	
Hoitopolut ovat toimivat.	Erikoissairaanhoido, elektiiivisten lähetteiden määrä vähenee vuodesta 2025	+1 %	 Lähetteiden määrä nousi 1 % eli hyvin vähän.
Asiointi hyvinvointialueella koetaan paremmaksi.	NPS (Net Promoter Score)-mittari toimialoittain paranee (lähtötaso 5-8/2025), 80	81	
	- Terveys ja sairaanhoidopalvelut, lähtötaso 81	83	
	- Ikäntyneiden palvelut ja kuntoutus, lähtötaso 67	87	
	- Perhe ja sosiaalipalvelut, lähtötaso 60	67	
	Tuettua palautteenantoa on kehitetty perhe- ja sosiaalipalveluissa sekä ikäntyneiden palveluissa ja kuntoutuksessa.		 Kehitystyötä mm. kotiin vietävissä palveluissa
Hoidon jatkuvuus paranee.	Perusterveydenhuolto, lääkärikäyntien COCI-mittarin arvo paranee vuodesta 2025 (lähtötaso 1-4/2025: 0,24)	0,23	 Jatkuvuusmittareissa on ollut teknisiä haasteita.
	Perusterveydenhuolto, hoitajakäyntien COCI-mittarin arvo paranee vuodesta 2025 (lähtötaso 1-4/2025: 0,16)	0,12	 Jatkuvuusmittareissa on ollut teknisiä haasteita.
	Yhteispaivystys, 48 h sisällä palanneiden osuus laskee vuodesta 2025 (lähtötaso 1-4/2025: 4,7 %)	4,7 %	 Korkean tammikuun jälkeen selkeä laskutrendi.
	Erikoissairaanhoido, vuodeosastohoitoon 10 vrk sisällä palanneiden osuus laskee vuodesta 2025 (lähtötaso 1-4/2025: 5,2 %)	5,0 %	

2. Vahvistamme hyvinvointia ja turvallisuutta

Tavoite	Mittari	Tilanne 30.4.2026	Kommentit
Parannamme varautumista kyberturvauhkiin. Hyvinvointialueen henkilöstön ICT-tietoturvaosaaminen on osoitettu.	Niiden työntekijöiden %-osuus, joilla on tietoturvakoulutus voimassa, on vähintään 80 % henkilöstöstä	74 %	⚠️ Kyberturvallisuudesta huolehtimisen toimenpide on tietoturvakoulutusten edistäminen. Yhteensä 74% henkilöstöstä on suorittanut koulutuksen. Toimialoitain: Aluehallituksen toimiala 91%, terveys- ja sairaanhoitopalvelut 61%, ikääntyneiden palvelut ja kuntoutus 78%, perhe- ja sosiaalipalvelut 80%, pelastustoimen palvelut (ei tilastoa, koska toimialalla on oma koulutus), tukipalvelut 93%. Tavoitteen ennustetaan toteutuvan vuoden loppuun mennessä.
Pelastuslaitoksen toimintavalmius on vähintään palvelutasopäätöksen mukainen ja pelastustoimen palvelutaso on turvattu yhdenvertaisesti ja laadukkaasti.	I-riskiluokan alueella 50 % kiireellisistä tehtävistä ensimmäinen yksikkö on onnettomuuspaikalla 6 minuutin kuluessa siitä, kun se on vastaanottanut hälytyksen	88 %	✅
	II-riskiluokan alueella 50 % kiireellisistä tehtävistä ensimmäinen yksikkö on onnettomuuspaikalla 10 minuutin kuluessa siitä, kun se on vastaanottanut hälytyksen	85 %	✅
	III-riskiluokan alueella 50 % kiireellisistä tehtävistä ensimmäinen yksikkö on onnettomuuspaikalla 20 minuutin kuluessa siitä, kun se on vastaanottanut hälytyksen	98 %	✅
Henkilöstön kokemus hyvinvointialueen hoidon/palveluiden turvallisuudesta paranee.	NSS - Henkilöstön turvallisuusindeksi (Minulla olisi turvallinen olo, jos olisin yksikössäni asiakkaana tai potilaana), on vähintään 70	69	⚠️ NSS on lähellä tavoitetasoa 70. NSS mitataan kuukausittain, ja arvo voi vaihdella välillä - 100 - 100. Tulos on keskiarvo tammi-huhtikuulta 2026.
Lastensuojelun laitoshoidon suhteellinen osuus kaikista hoitovuorokausista laskee.	Lastensuojelun laitoshoidon vuorokausien %-osuus kaikista vuorokausista laskee vuodesta 2025 (v 2025 toteuma 45,5 %)	46,8 %	❌ Laitoshoidon vuorokausien määrä on laskenut edellisen vuoden vastaavaan ajanjaksoon verrattuna, mutta suhteellinen osuus kaikista vuorokausista on kasvanut perhehoidon vähenemisen takia.
Vammaisten asumisen kokonaiskehittäminen ja tuetun asumisen vahvistaminen.	Tuetun asumisen asumispäivien %-osuus kaikista asumispäivistä on vähintään samalla tasolla kuin vuonna 2025 (v 2025 lopun toteuma 28,9 %)	31,4 %	✅ Tuetun asumisen osuus on kasvanut edelleen.
Mielenterveys- ja päihdepalvelujen palvelurakenteen keventäminen	Mielenterveys- ja päihdepalvelujen ympärivuorokautisen ja yhteisöllisen asumisen asumispäivien määrä vähenee vuodesta 2025	0 %	⚠️ Asumispäivien määrä on pysynyt edellisen vuoden tasolla. Ympärivuorokautisen asumisen päivät vähentyneet -2,4 % ja yhteisöllisen asumisen lisääntyneet 2,8 %.

Ikääntyneiden palvelujen palvelurakenne on kestäväällä pohjalla.	Väestöennusteeseen suhteutetut 75 vuotta täyttäneiden palvelurakennemittarit:			
	Kotona asuvien osuus vähintään 94 %	94,5 %	✓	
	Säännöllisen kotihoidon kattavuus enintään 10 %	8,3 %	✓	
	Yhteisöllisen asumisen kattavuus vähintään 0,7 %	0,7 %	✓	
	Ympäri vuorokautisen palveluasumisen kattavuus enintään 6 %	5,5 %	✓	
Hyvinvointialueen toimitilojen käyttö on tehokasta.	Käytössä olevien tilojen lukumäärä laskee 3 % vuonna 2026 vuoteen 2025 verrattuna	2,7 %	⚠	Vuokratilojen vähenemän lukumäärä on lähellä tavoitetta ja sen ennustetaan toteutuvan vuoden loppuun mennessä. Käytössä olevien neliöiden lukumäärän lasku on tavoitteen linjassa ja sen ennustetaan toteutuvan vuoden loppuun mennessä.
	Käytössä olevien neliöiden lukumäärä määrä laskee 2 % vuonna 2026 vuoteen 2025 verrattuna	1,0 %	⚠	
Perusterveydenhuollon vuodeosastojen hoitopaikat vastaavat väestön palvelutarpeeseen oikea-aikaisesti ja laadukkaasti.	Siirtoviiveen ka erikoissairaanhoidosta perusterveydenhuollon osastoilla 2 vrk tai alle	1,66	✓	

3. Tähtäämme alan parhaaksi työpaikaksi

Tavoite

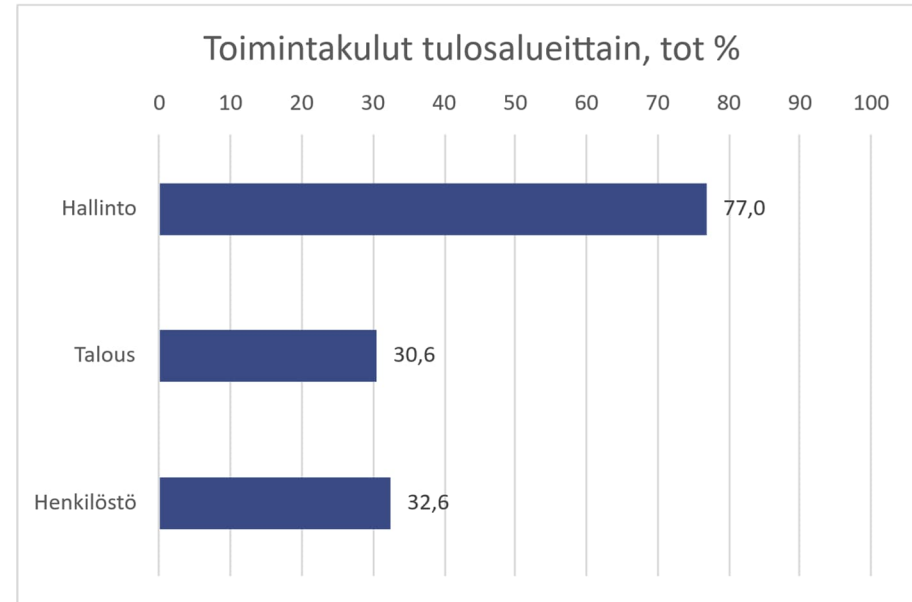
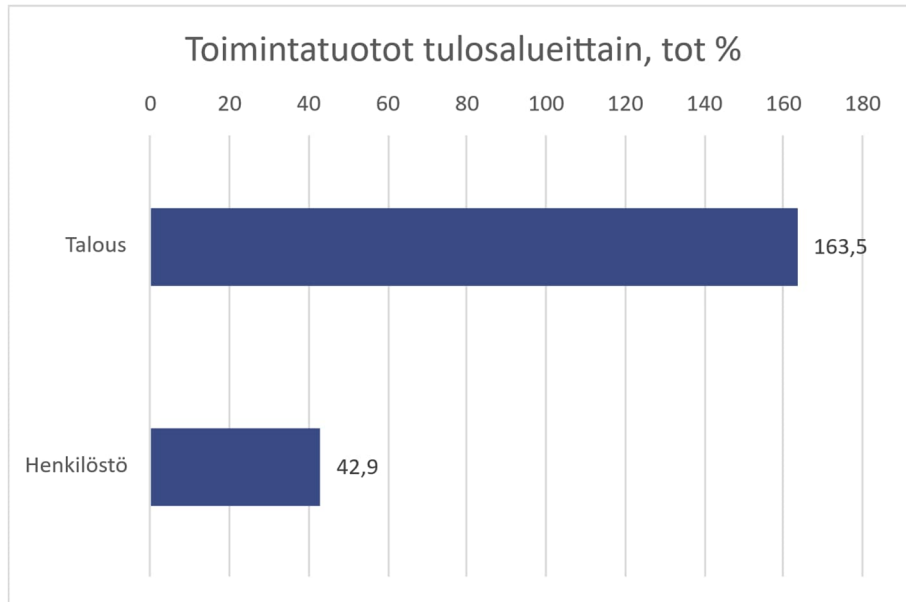
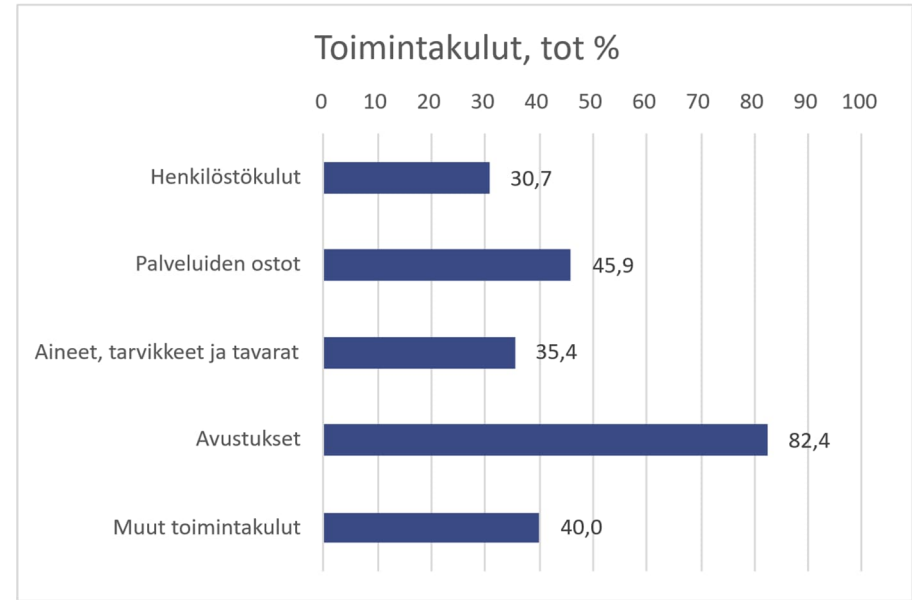
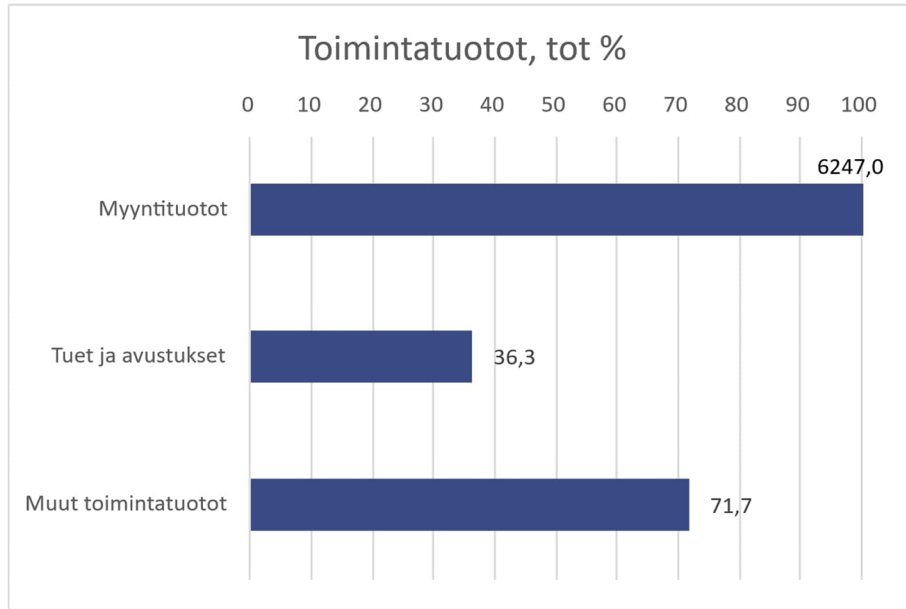
Tilanne 30.4.2026 Kommentit

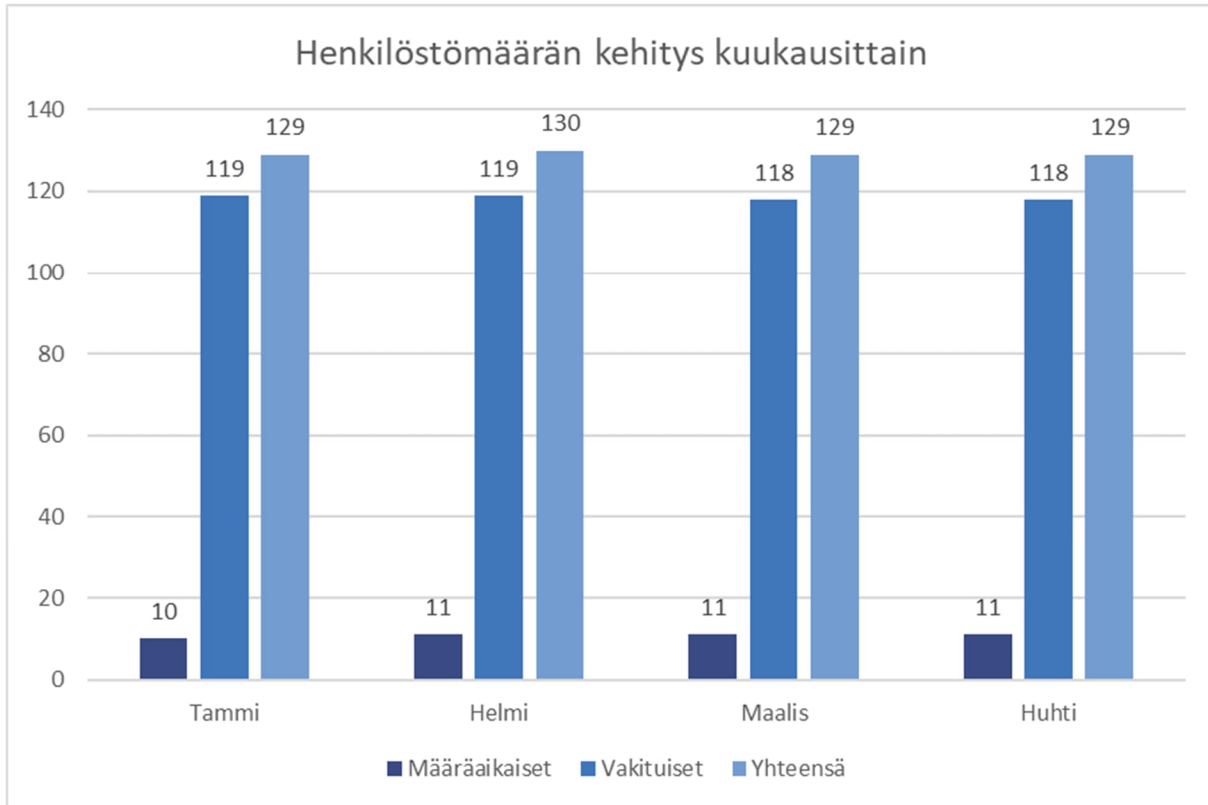
Parannamme hakija- ja työntekijäkokemustamme rekrytoinnista ja perehdytyksestä alkaen	Hakijakokemuksen mittaaminen on käynnistynyt ja tulos on yli 3	3,46	✓	Henkilöstön kokemukseen työfiiliksestä vaikuttavat monet ajankohtaiset tilanteet. Työfiiliksen tavoite on koko strategiakaudelle yli 4.
	Työfiiliksen mittaustulos on yli 4	3,7	⚠	
	Perehdytyksen NPS on yli 30	9	✗	
Työkykyjohtamisen keinot ovat aktiivisessa käytössä työntekijöiden työkyvyn tukemisessa.	Terveysperusteisten sairauspoissaolopäivien määrä koko hyvinvointialueella on 2 pv/htv pienempi kuin 2025 (v. 2025 21,5 pv/htv)	21,1	✗	edv. muutos +714 kalenteripäivää edv. muutos +827 kalenteripäivää
	Korvaavan työn käyttö nousee vuodesta 2025	1962	✓	
	Osasairauspäivärahan käyttö nousee vuodesta 2025	6402	✓	
Esihenkilöt johtavat tavoitteellisesti ja osallistavasti sekä käyttävät yhteisesti sovittuja henkilöstötietoja ja mittareita johtamisessaan.	Työfiilikselyn esihenkilöindeksi on yli 4	3,9	⚠	Esihenkilöindeksi on noussut ja esihenkilövalmennuksia jatketaan. Tavoite yli 4 on koko strategiakaudelle.

5 TOIMIALOJEN TALOUDELLISET JA TOIMINNALLISET KATSAUKSET

5.1 Aluehallituksen toimiala

Tuloslaskelma 1 000 €	Voimassa oleva talousarvio 2026	Tot 01 - 04 2026	Tot-%
Toimintatuotot	1 978	881	44,5 %
Myyntituotot	2	137	6247,0 %
Maksutuotot	0	0	0,0 %
Tuet ja avustukset	1 900	689	36,3 %
Muut toimintatuotot	76	54	71,7 %
Toimintakulut	-36 918	-13 915	37,7 %
Henkilöstökulut	-20 435	-6 272	30,7 %
Palvelujen ostot	-13 910	-6 392	45,9 %
Aineet, tarvikkeet ja tavarat	-74	-26	35,4 %
Avustukset	-530	-437	82,4 %
Muut toimintakulut	-1 970	-789	40,0 %
Toimintakate	-34 940	-13 034	37,3 %
Valtion rahoitus	994 174	332 098	33,4 %
Rahoitustuotot- ja kulut	-1 753	-506	28,9 %
Vuosikate	957 480	318 558	33,3 %
Poistot ja arvonalentumiset	0	0	0,0 %
Tilikauden tulos	957 480	318 558	33,3 %

HTV-määrät tulosalueittain

	Talousarvio Kum tot 04-2026		Tot %
Hallinto	27,3	8,6	31,5
Talous	42,5	13,1	30,9
Henkilöstö	74,9	19,9	26,6

Aluehallitus, toimialajohtajan katsaus

Henkilöstö-tulosalueella jatkettiin henkilöstöohjelman valmistelua vuosiksi 2026 – 2029. Tavoitteena on “tähdätä alan parhaaksi työnantajaksi”. Henkilöstöohjelman valmisteluun on osallistettu laajasti koko henkilöstöä. Kansallisen tasopalkkajärjestelmän valmistelun käyttöönottoa jatkettiin ja uusi järjestelmä tulee olla käytössä vuoden 2026 loppuun mennessä. Esihenkilöille järjestettiin työkykyjohtamisen valmennuksia. Korvaavan työn ja osasairauspäivärahan käyttö onkin kasvanut henkilöstön keskuudessa. Työntekijäkokemuksen kehittämiseksi Työfiilis-kyselyn rinnalle otettiin käyttöön hakija-, perehdytys- ja työurakyselyt. Hakijoiden määrä on edelleen kasvanut. Henkilöstöpalveluiden kehittämisessä korostuu teknologian ja HR-tiedon hyödyntäminen.

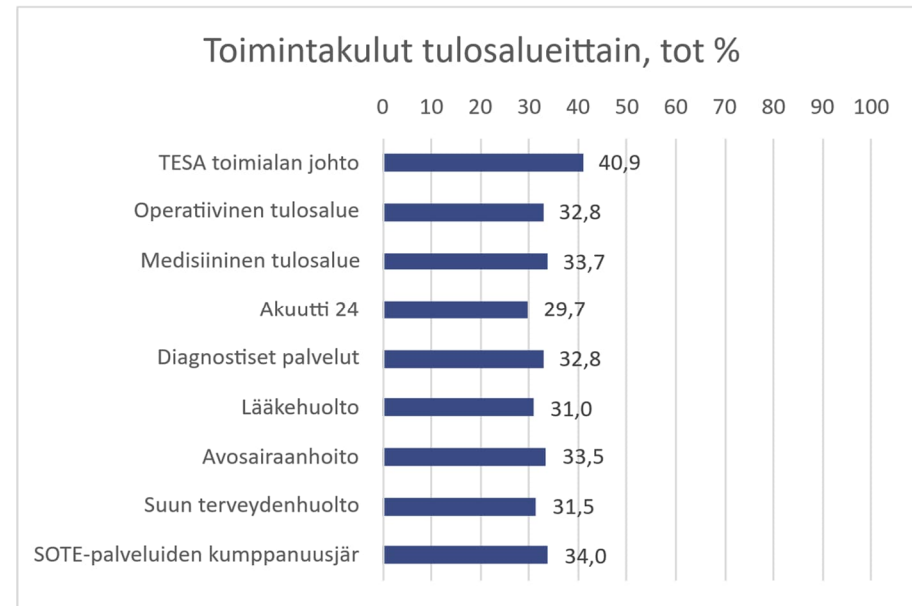
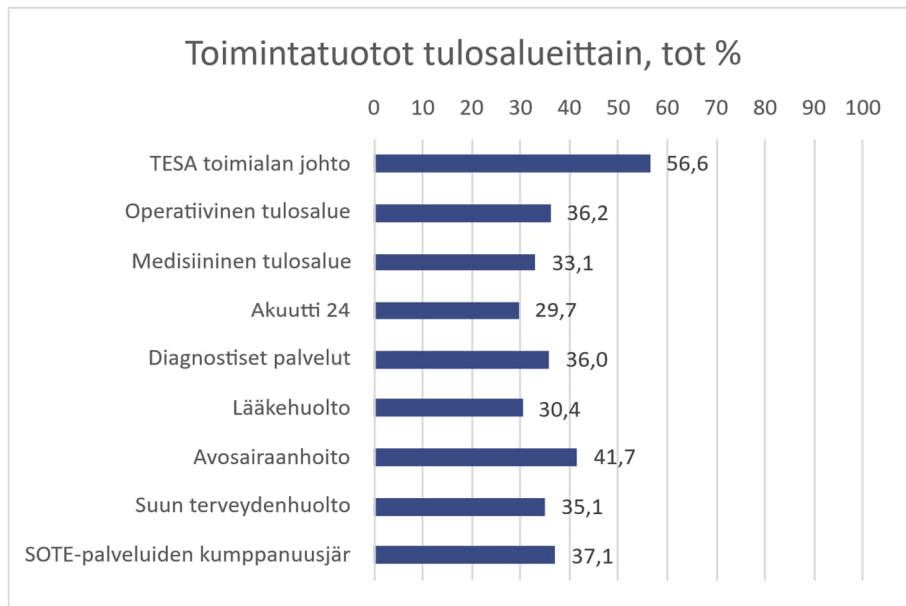
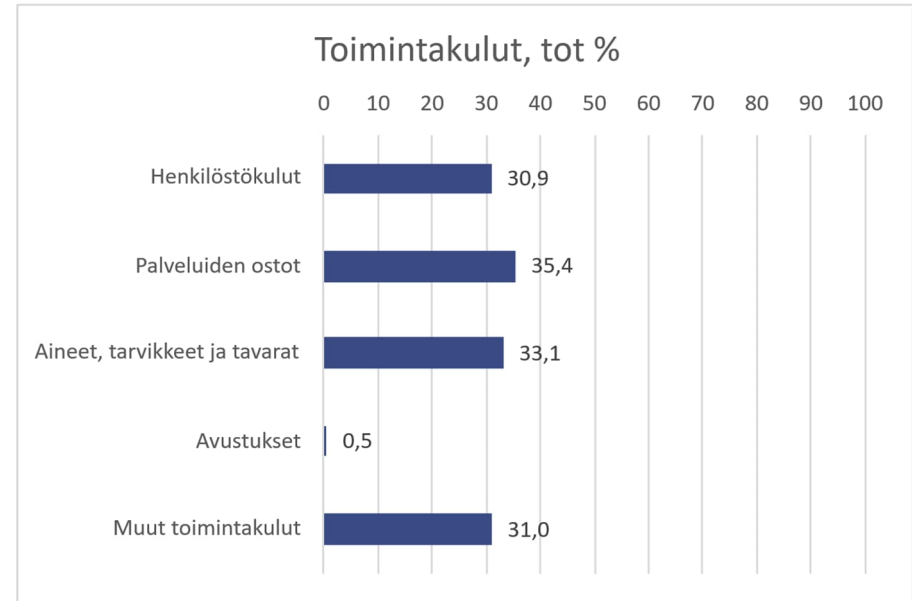
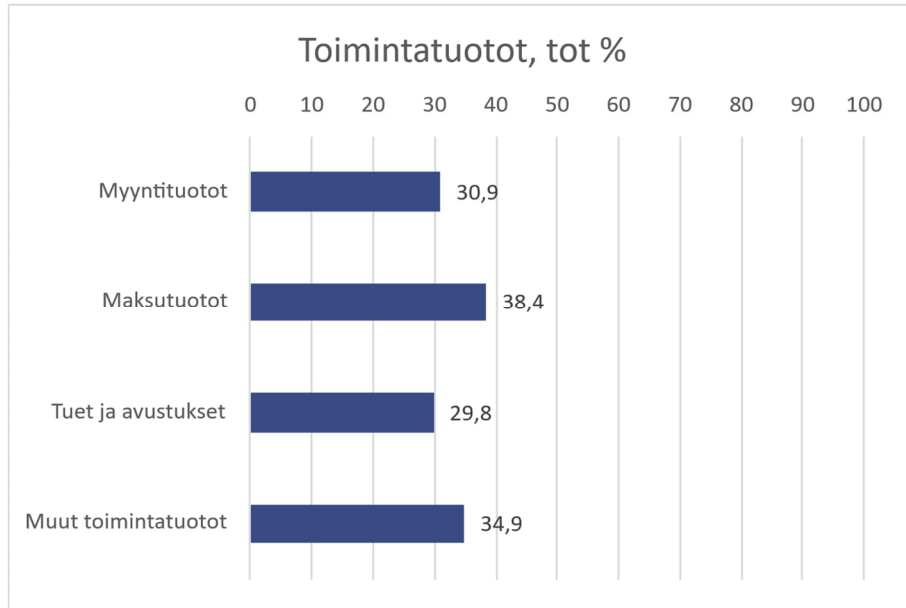
Hallintopalvelut -tulosalueen toiminta on toteutunut ensimmäisen vuosikolmanneksen asetettujen tavoitteiden mukaisesti. Toimielimet ovat toteuttaneet kokoukset, seminaarit sekä muut toimielimen päättämät tilaisuudet päätettyjen suunnitelmien mukaisina. Hallintopalvelut on käynnistänyt oman toiminnan kehittämisen, jonka tavoitteena on kehittää avainprosesseja ja kyvykkyyttä ja siten parantaa sekä luottamushenkilöille että operatiiviselle johdolle tarjottavaa palvelua ja tukea.

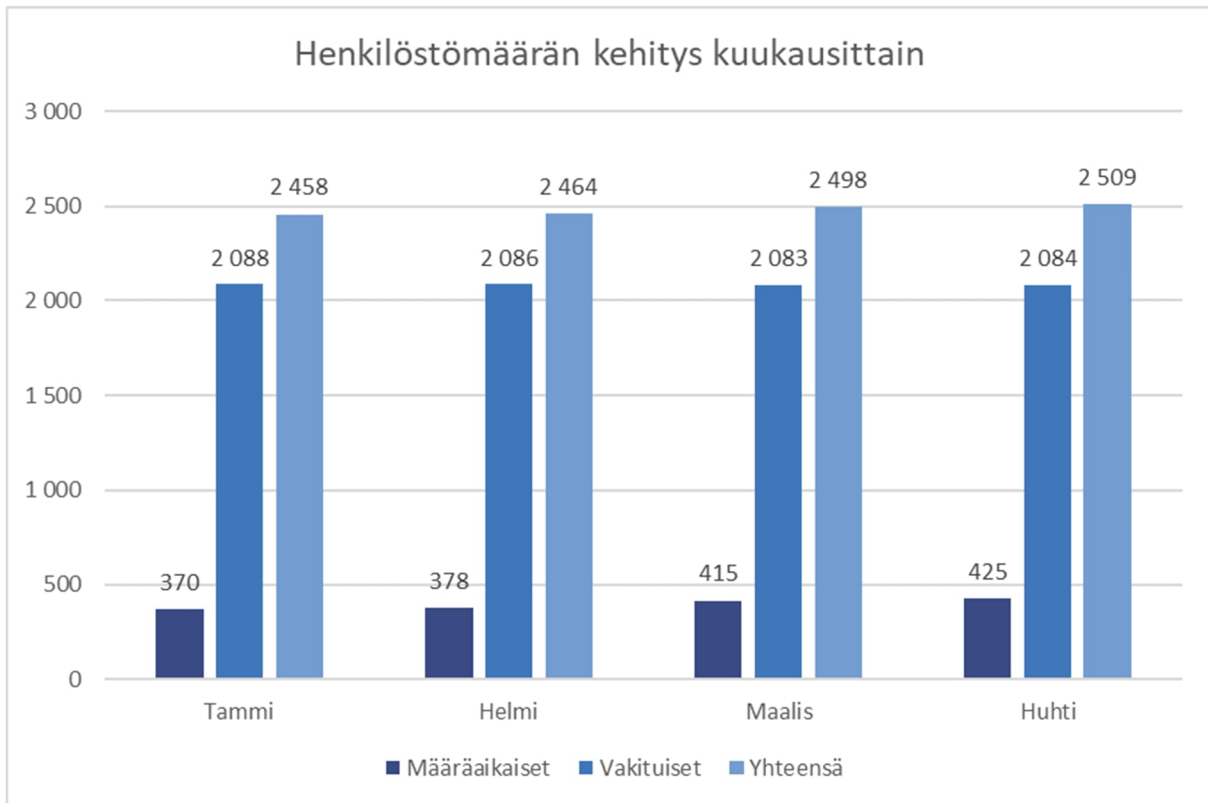
Talous -tulosalueen toiminta on toteutunut ensimmäisen vuosikolmanneksen asetettujen tavoitteiden mukaisesti. Talouden prosessit ovat toimineet suunnitellusti. Talous-tulosalue on jatkanut oman toimintansa kehittämistä, jonka tavoitteena on kehittää avainprosesseja ja kyvykkyyttä ja siten parantaa talouden prosessien kustannustehokkuutta ja asiakaspalvelua sekä operatiiviselle johdolle tarjottavaa palvelua ja tukea.

Viestintäyksikössä alkuvuoden työssä ovat painottuneet uuden strategian toimeenpano ja OKR-mallin käyttöönotto niin omassa toiminnassa kuin koko hyvinvointialuetta tukien. Tavoitteiden mukaisesti viestintä on pyrkinyt pitämään työkykyjohtamista ja terveysperusteisiin poissaoloihin vaikuttamista työyhteisön pysyvänä puheenaiheena. Huhtikuussa Taloustutkimus toteutti hyvinvointialueen tilauksesta viestinnän asukaskyselyn, johon vastasi 1000 alueen asukasta. Kyselyn tuloksia käytetään viestinnän kehittämisen pohjana. Turvallisuusympäristön muutos toi viestintään uutena ilmiönä droonit, joihin liittyviä viestinnän käytäntöjä on kehitetty osana maakunnallista viestinnän varautumistyötä. Viestintä on edistänyt työllään myös digitalisaation ja tekoälymurroksen etenemistä.

5.2 Terveys- ja sairaanhoitopalvelut

Tuloslaskelma 1 000 €	Voimassa oleva talousarvio 2026	Tot 01 - 04 2026	Tot-%
Toimintatuotot	55 060	19 299	35,1 %
Myyntituotot	20 717	6 410	30,9 %
Maksutuotot	30 584	11 742	38,4 %
Tuet ja avustukset	3 270	976	29,8 %
Muut toimintatuotot	489	170	34,9 %
Toimintakulut	-382 210	-125 876	32,9 %
Henkilöstökulut	-175 272	-54 207	30,9 %
Palvelujen ostot	-146 809	-51 942	35,4 %
Aineet, tarvikkeet ja tavarat	-55 620	-18 437	33,1 %
Avustukset	-356	-2	0,5 %
Muut toimintakulut	-4 153	-1 288	31,0 %
Toimintakate	-327 150	-106 577	32,6 %
Rahoitustuotot- ja kulut	0	-5	
Vuosikate	-327 150	-106 582	32,6 %
Poistot ja arvonalentumiset	-4 244	-1 410	33,2 %
Tilikauden tulos	-331 394	-107 991	32,6 %

HTV-määrät tulosalueittain

	Talousarvio Kum tot 04-2026		Tot %
TESA toimialan johto	7,3	2,2	30,0
Operatiivinen tulosalue	782,4	257,5	32,9
Medisiininen tulosalue	508,0	165,5	32,6
Akuutti24	425,0	151,0	35,5
Diagnostiset palvelut	111,7	37,3	33,4
Lääkehuolto	52,0	16,7	32,1
Avosairaanhoido	187,2	66,9	35,8
Suun terveydenhuolto	112,7	36,4	32,3
SOTE-palveluiden kumppanuusjär	7,5	1,5	20,3

Terveys- ja sairaanhoitopalveluiden toiminta	TA2026	Toteuma 2026	Toteuma-%	Laskennallinen TA:n toteuma-% *
Tuotannon volyymit				
Avosairaanhoito				
Käynnit	381 600	129 928	✓ 34,0 %	30,3 %
Etäasiointi	433 100	157 622	✓ 36,4 %	32,4 %
Konsultaatiot	150 400	55 430	✓ 36,9 %	33,1 %
Suun terveydenhuolto				
Suuhygienisti- ja hammashoitajakontaktit	66 400	24 837	✓ 37,4 %	36,3 %
Hammaslääkärikontaktit	132 500	43 346	✗ 32,7 %	35,2 %
Erikoissairaanhoito				
Hoitopäivät	92 800	31 478	! 33,9 %	34,0 %
Kontaktit, somatiikka	352 300	125 845	✓ 35,7 %	34,0 %
Akuutti24				
Päivystyskäynnit	59 700	18 708	✓ 31,3 %	32,8 %
Päivystysapu 116117 -puhelut	68 000	21 425	✓ 31,5 %	34,3 %
Kotisairaalan kontaktit	20 100	6 168	✗ 30,7 %	33,6 %

* Laskennallinen TA:n toteuma-% laskettu historiatietojen perusteella

Terveys- ja sairaanhoitopalveluiden toiminta	2026	
Muut tunnusluvut	Tavoite	Toteuma
Avosairaanhoito, paljon palveluita käyttävien määrä (> 10 käyntiä / vuosi)	< edellisvuonna	 6 377
Erikoissairaanhoito, vuodeosastojen nettokuormitus	82,5 - 87,5%	 86,1 %
Erikoissairaanhoito, keskimääräinen hoitoaika, päivää	< edellisvuonna	 3,3
Ensihoito, päivystykseen kuljetettavien potilaiden määrä	< edellisvuonna	 4 173
Avosairaanhoito, digiklinikkakontaktit suhteessa fyysisiin käynteihin	> 20%	 20 %
Hyvinvointialueen sitovat tavoitteet	Tavoite	
Avosairaanhoito, kiireetön hoitopääsy kohtuuajassa, 14 vrk	98 %	 96 %
Suun terveydenhuolto, kiireetön hoitopääsy kohtuuajassa, 90 vrk	98 %	 99 %
Erikoissairaanhoito, hoitopääsyn jonotusajan mediaani laskee vuodesta 2025	< edellisvuonna	 48
Yhteispäivystys, läpimenoajan mediaaniaika laskee vuodesta 2025	< edellisvuonna	 3,7
Erikoissairaanhoito, elektiiivisten läheteiden määrä vähenee vuodesta 2025	< edellisvuonna	 21 673
Perusterveydenhuolto, lääkärikäyntien COCI-mittarin arvo paranee vuodesta 2025	> edellisvuonna	 0,23
Perusterveydenhuolto, hoitajakäyntien COCI-mittarin arvo paranee vuodesta 2025	> edellisvuonna	 0,12
Yhteispäivystys, 48 h sisällä palanneiden osuus laskee vuodesta 2025	< edellisvuonna	 4,7 %
Erikoissairaanhoito, vuodeosastohoitoon 10 vrk sisällä palanneiden osuus laskee vuodesta 2025	< edellisvuonna	 5,0 %

Terveys- ja sairaanhoitopalvelut, toimialajohtajan katsaus

Alkuvuoden toimintatuotot ovat kertyneet kokonaisuutena talousarviota korkeampina ja ovat ylittämässä talousarvion 0,8 miljoonalla eurolla. Maksutuotot ovat kasvaneet edellisvuodesta 4,0 prosenttia, mutta toisaalta asiakasmaksuihin tehtiin tälle vuodelle keskimäärin 6,9 prosentin korotukset. Silmätautien sekä naistentautien ja synnytysten erikoisalojen palveluita on myyty aiempaa enemmän muille hyvinvointialueille, mutta kokonaisuutena myynti muille hyvinvointialueille on hieman viime vuotta vähäisempää.

Toimialalla on parannettu toiminnan vaikuttavuutta monin eri tavoin. Resursseja on pystytty keskittämään aiempaa paremmin potilaisiin, jotka erityisesti hyötyvät tutkimuksista ja hoidoista. Samalla hoitoon pääsy on parantunut useimmilla mittareilla katsottuna niin perusterveydenhuollossa kuin erikoissairaanhoidossa. Vaikuttavuuden parantaminen on ollut keskeistä myös talouden tasapainottamisessa. Kuluvan vuoden sopeuttamistoimenpiteistä arvioidaan saatavan 3,9 miljoonan euron säästöt. Sopeuttamistoimenpiteissä esimerkiksi vähennetään ostopalveluiden määrää.

Henkilöstökulujen ennustetaan kokonaisuutena ylittävän talousarvion 3,7 miljoonalla eurolla. Ylityspainetta on erityisesti erilliskorvauksissa, määräaikaisen henkilöstön palkoissa sekä ennakoitua korkeammassa henkilösivukulumaksuissa. Lomapalkkavelkaa pyritään alentamaan pitämällä lomapäiviä mahdollisimman paljon kuluvan vuoden puolella.

Asiakaspalvelujen ostot erityisesti HUSista ovat kasvaneet alkuvuoden aikana ja niihin kohdistuu merkittävä ylityspaine. Edellisvuoteen verrattuna kasvua on 16,2 prosenttia (2,3 miljoonaa euroa) ja suurimmat kasvut ovat lastentautien sekä neurokirurgian erikoisaloilla. Palvelujen ostojen kokonaisuuden ennakoidaan ylittävän talousarvion 4,1 miljoonalla eurolla.

Aineiden ja tarvikkeiden kustannusten arvioidaan jäävän tänä vuonna 0,5 miljoonaa euroa alle talousarvion tason. Lääkekustannukset ovat toteutuneet edellisvuotta matalampina ja hoitotarvikkeissa kasvu on ollut maltillista. Toimintakulujen kokonaisuus on ylittymässä 7,0 miljoonalla eurolla. Talouden tasapainottaminen edellyttää kustannusten nousun hillintää. Ostopalveluiden käytön ja tarvike- ym. käytön rajoittamisen lisäksi tämä tarkoittaa henkilöstökulujen nousun minimoimista eri tavoin.

Alkuvuonna operatiivisella tulosalueella oli polikliinisiä kontakteja 6 prosenttia enemmän kuin talousarviossa (4 prosenttia enemmän kuin edellisvuonna). Kuvantamistutkimusten määrä on kuitenkin vähentynyt (-1 prosenttia), koska tutkimusten valinnassa tehdään yhä enemmän potilaskohtaista harkintaa. Vuodeosastoilla hoitopäiviä on toteutunut 7 prosenttia alle talousarviotason (3 prosenttia alle edellisvuoden kertymän). Leikkauksia on alkuvuonna tehty 3 365 kpl (5 prosenttia vähemmän kuin 2025). Viime vuosina vuodeosastojaksoa tarvitsevan kirurgian määrä on vähentynyt. Vastaavasti polikliinisen kirurgian, päiväkirurgian ja lyhytjälkihoitoisen kirurgian osuudet ovat kasvaneet siten, että raskaammista kirurgisista toimintamalleista on edetty kohti kevyempiä toimintamalleja. Tämä koskee myös mahdollisesti tarvittavan leikkauksen jälkeisen vuodeosastojakson lyhentymistä. Hyväkuntoinen potilas kotiutuu sairaalasta aiempaa varhemmin, tarvittaessa kotisairaalan tuella. Synnytyksiä on ollut peräti 18 prosenttia viime vuotta enemmän.

Medisiinisellä tulosalueella polikliinisiä kontakteja oli alkuvuonna 4 prosenttia talousarviota ja 3 prosenttia vuotta 2025 enemmän. Vuodeosaston nettohoidopäiviä kertyi 3 prosenttia yli talousarviotason (2 prosenttia enemmän kuin edellisvuonna). Osastojen kuormitusasteet ovat tavoitteen mukaisia, joskaan mittari ei huomioi potilaiden lisääntyvää hoitoisuutta. Vuodeosastoilla on ollut erityistä ruuhkaa lähinnä infektiojaksoina. Kuvantamistutkimusten määrä nousi 7 prosenttia.

Erikoissairaanhoidon tulleiden muiden kuin päivystyksellisten läheteiden määrä nousi hieman viime vuodesta (1 prosenttia). Läheteiden käsittely toteutui hyvin hoitotakuussa. Polikliiniset ensikäynnit toteutuivat useimmilla poliklinikoilla hyvin hoitotakuussa, mutta etenkin kirurgialla ja sisätaudeilla osa potilaista joutui odottamaan liian pitkään. Erikoissairaanhoidon kiireettömään hoitoon pääsyn tilanne korjaantui ja saavutti terveydenhuoltolain 52 §:n asettamat määräajat. Päivämäärällä 30.4. ei ollut yhtään liian pitkään erikoissairaanhoidon kiireetöntä hoitoa odottanutta. Näin hyvinvointialue välttää Valviran syksyllä 2025 asettaman miljoonan euron uhkasakon.

Erikoissairaanhoidon tulevien potilaiden määrä on kokonaisuutena laskenut vuoteen 2019 nähden, sillä sekä päivystyspotilaiden määrät että ajanvarauksellisten läheteapotilaiden määrät ovat laskujohdanteisia.

Akuutti24-tulosalueella yhteispäivystyksen käyntimäärät olivat 4 prosenttia alle talousarvion (-5 prosenttia vs. 2025). Vuodesta 2019 alkaen fyysiset käynnit yhteispäivystyksessä ovat vähentyneet yli 40 prosenttia aktiivisen kehittämistyön tuloksena. Yhteispäivystyksessä mediaani läpimenoaika oli 3,7 tuntia (tavoite 3,4 tuntia). Hetkellisiä ruuhkautumisia on ajoittain, mutta pitkäaikaisia ruuhkia ei ole viime vuosina juuri ollut. Kuvantamisen käyttö yhteispäivystyksessä on kasvanut maltillisesti edellisvuoteen nähden (+2 prosenttia).

Päivystyspotilaita ohjataan ja hoidetaan yhä enemmän puhelimitse ja kotikäynnein, jolloin heiltä voidaan ottaa muun muassa laboratoriotestejä. Kotisairaalan käyttö (vaikkakin juuri tällä tarkastelujaksolla oli -11 prosenttia) kuvaa muutosta sekä akuuttipotilaiden hoidossa että muun erikoissairaanhoidon avohoitopainotteisuudessa. Ensihoidon tehtävät ovat edelleen vähentyneet. Ambulanssilla on tuotu yhteispäivystykseen alkuvuonna 1 prosenttia vähemmän potilaita kuin edellisvuonna. Obduktion toiminta on ollut tavanomaista.

Diagnostiset palvelut on tuottanut alkuvuonna noin 47 000 tutkimusta. Kokonaistutkimusmäärä on laskenut edellisvuoteen nähden 1 prosentin. Tulosalueella on kannustettu vähentämään tutkimuksia, joilla ei ole juuri vaikuttavuutta eli joiden tekeminen ei oletettavasti vaikuta potilaan diagnostiikkaan ja hoitoon. Viipalekuvausten vuosikymmeniä jatkunut nousutrendi on viime vuosina kääntynyt laskuun, vaikkakin nyt alkuvuodesta määrä nousi. Tietokonekuvausten määrä nousi 5 prosenttia ja magneettikuvausten määrä 9 prosenttia. Nousujen taustoja selvitetään. Ultraäänikuvausten määrä kasvoi 3 prosenttia. Natiiviröntgentutkimusten määrä laski 3 prosenttia. Isotooppitutkimusten määrä on laskenut 2 prosenttia. Erikoislääkärivajeen vuoksi on kuvantamisessa jouduttu käyttämään ostopalveluita. Lausuntojen tekeminen soveltuu hyvin myös etättyöhön.

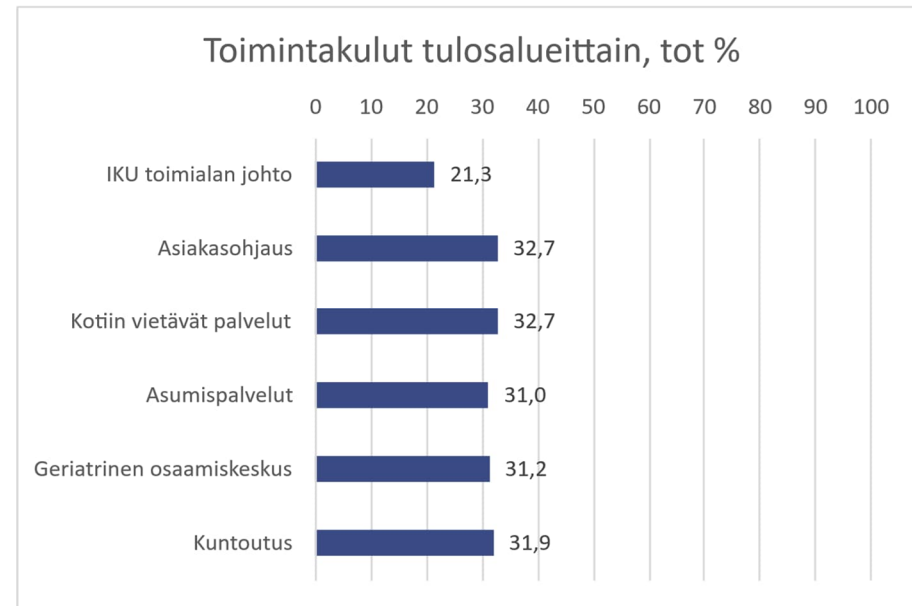
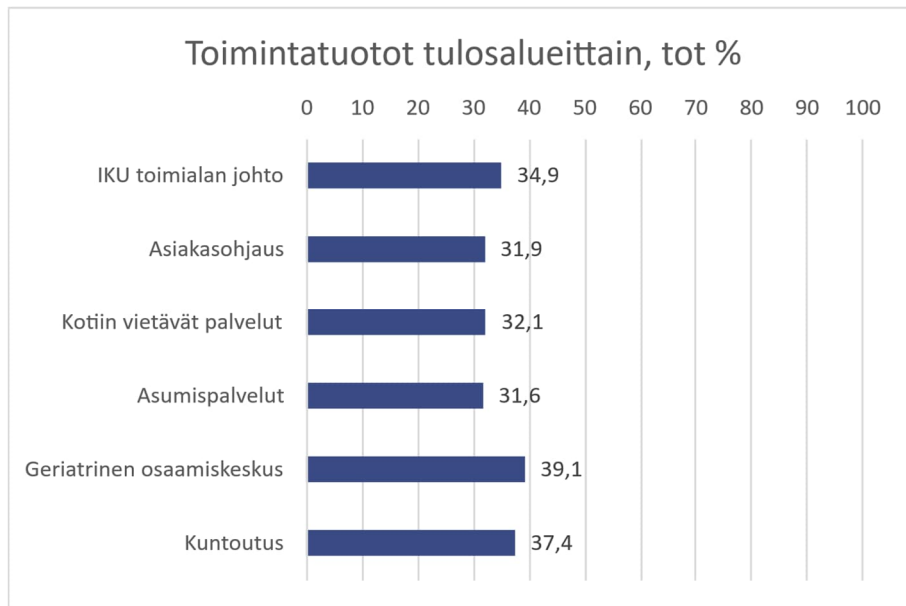
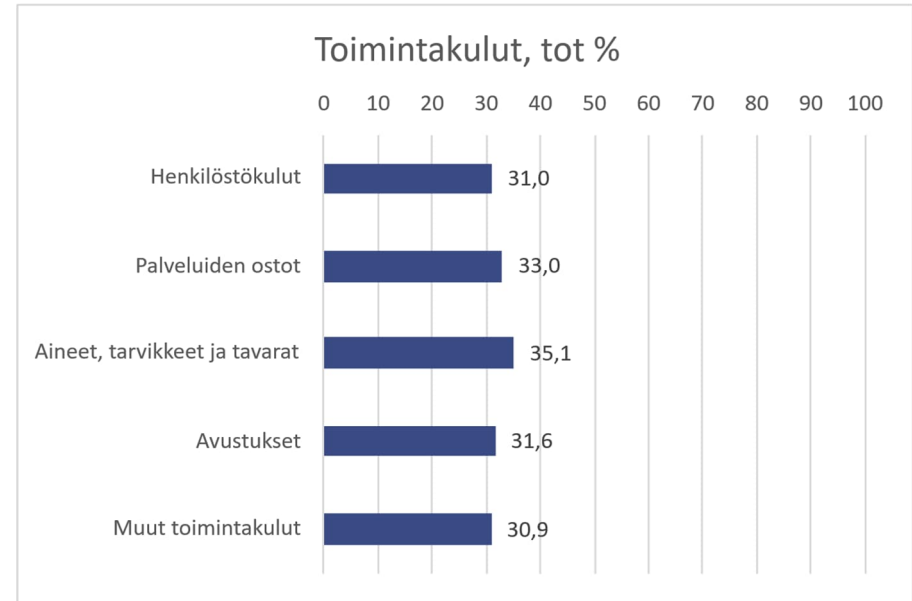
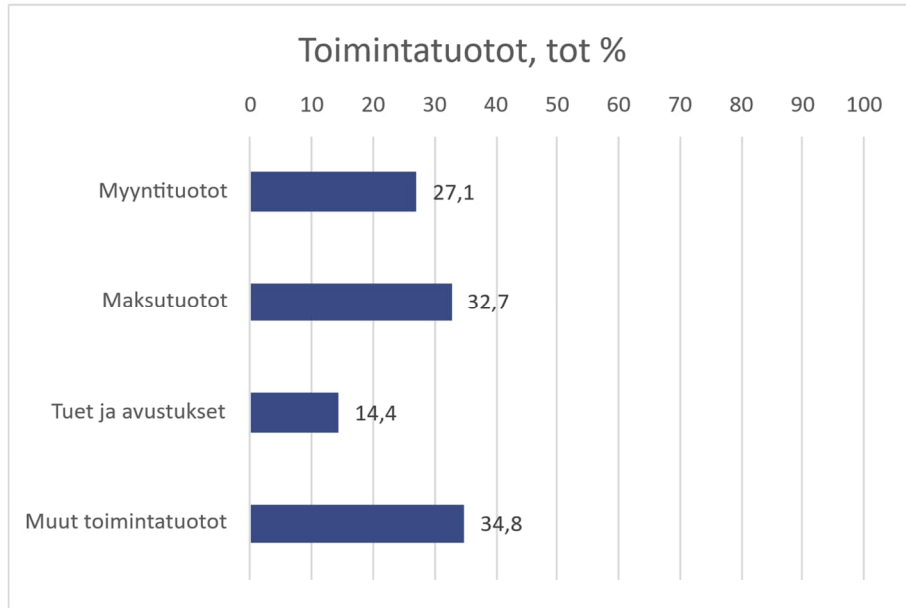
Lääkehuollon tulosalueella lääkevalmistuserien määrä vähentyi edellisvuoteen nähden (-4 prosenttia) lähinnä siksi, että silmäinjektioiden valmistusmäärät vähentyivät. Antibioottipumppujen valmistusmäärä on kasvanut. Solunsalpaajatoimitusrivien määrä on hieman laskenut edellisvuoteen nähden. Lääketoimitusten kokonaismäärä oli olennaisen ennallaan. Osastojen älylääkekaapit sekä syöpätautien ja veritautien lääkehoitojen hallintaan käytettävä ohjelma ovat vakiintunutta toimintaa.

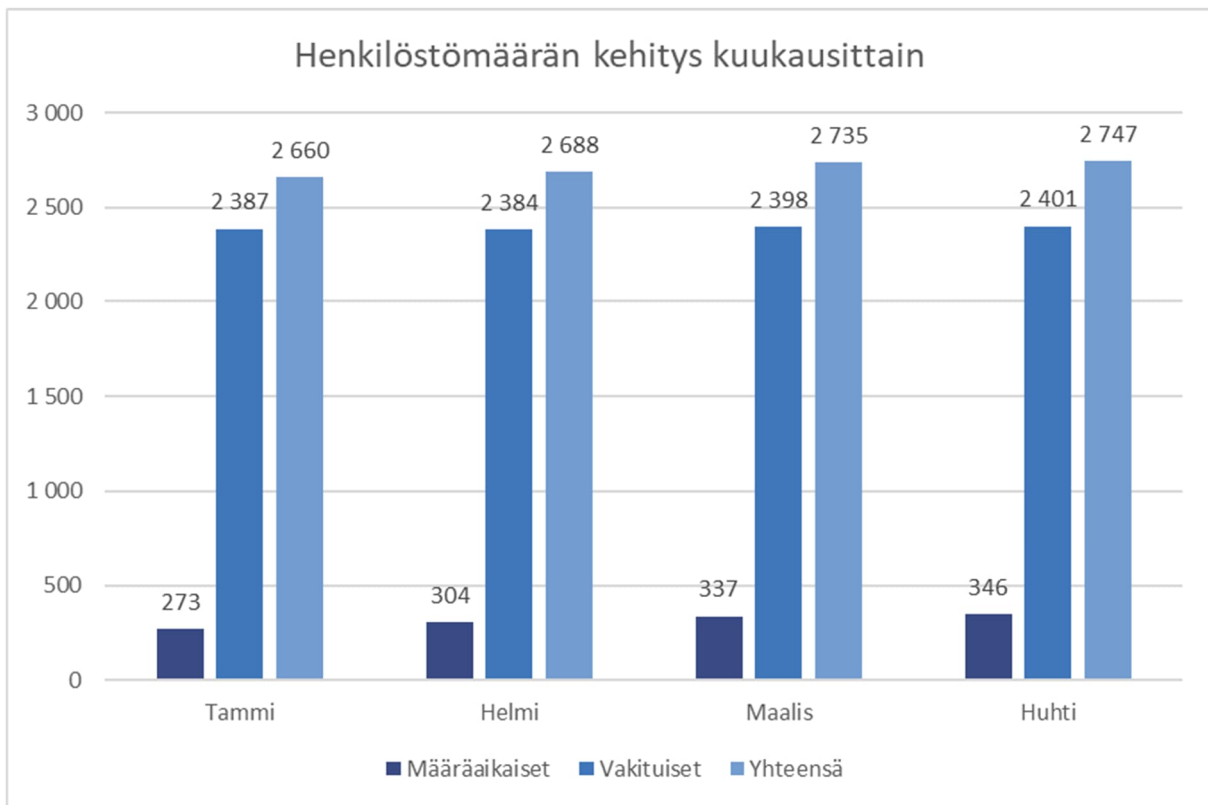
Perusterveydenhuollon vastaanottopalveluita tuotetaan sekä omana tuotantona että pitkäkestoisilla kumppanuusjärjestelyillä. Harjun terveys tuottaa avosairaanhoidon, suun terveydenhuollon ja perustason mielenterveyspalvelut Lahden, Hartolan, Iitin ja Kärkölen asukkaille eli 66 prosentille alueemme väestöstä. Terveystalo vastaa Sysmän peruspalveluiden kokonaissulkoituksesta. Muiden kuntien alueella (33 prosenttia väestöstä) nämä vastaanottopalvelut olivat hyvinvointialueen tuotantona. Avosairaanhoidossa on jatkunut moniammatillisen tiimimallin kehittäminen ja toimintamallien yhtenäistäminen koko alueella. Osana hoidon jatkuvuuden parantamista on oman tuotannon sote-keskuksissa omalääkäri-/omahoitajamalli. Käyntimäärät ovat alkuvuonna toteutuneet 12 prosenttia yli asetetun talousarviotason (4 prosenttia enemmän kuin edellisvuonna). Digiklinikan käyttö on alkuvuonna ollut 20 prosenttia avosairaanhoidon fyysisiin kontakteihin nähden. Hoitotakuun toteutumistaso 14 vuorokaudessa oli 96 prosenttia.

Suun terveydenhuollon vastaanottokäyntejä on ollut 4 prosenttia vähemmän kuin edellisvuonna. Hoitopolkuja on kehitetty edelleen yhdessä muiden tulosalueiden kanssa. Uudistuneiden toimintamallien myötä jo 99 prosenttia hoitoon hakeutuneista potilaista sai hammaslääkärin vastaanottoajan 90 vuorokauden sisällä.

5.3 Ikääntyneiden palvelut ja kuntoutus

Tuloslaskelma 1 000 €	Voimassa oleva talousarvio 2026	Tot 01 - 04 2026	Tot-%
Toimintatuotot	55 451	18 032	32,5 %
Myyntituotot	3 766	1 019	27,1 %
Maksutuotot	45 145	14 755	32,7 %
Tuet ja avustukset	95	14	14,4 %
Muut toimintatuotot	6 445	2 244	34,8 %
Toimintakulut	-279 373	-89 438	32,0 %
Henkilöstökulut	-140 576	-43 640	31,0 %
Palvelujen ostot	-121 539	-40 116	33,0 %
Aineet, tarvikkeet ja tavarat	-7 667	-2 693	35,1 %
Avustukset	-3 811	-1 205	31,6 %
Muut toimintakulut	-5 780	-1 784	30,9 %
Toimintakate	-223 922	-71 406	31,9 %
Rahoitustuotot- ja kulut	0	0	0,0 %
Vuosikate	-223 922	-71 407	31,9 %
Poistot ja arvonalentumiset	-132	-41	30,7 %
Tilikauden tulos	-224 054	-71 447	31,9 %

HTV-määrät tulosalueittain

	Talousarvio Kum tot 04-2026		Tot %
IKU toimialan johto	1,0	0,3	32,9
Asiakasohjaus	97,3	31,3	32,2
Kotiin vietävät palvelut	762,9	254,9	33,4
Asumispalvelut	897,8	289,5	32,2
Geriatrinen osaamiskeskus	366,8	116,5	31,8
Kuntoutus	358,1	117,1	32,7

Ikääntyneiden palveluiden ja kuntoutuksen toiminta	TA2026		Toteuma 2026	Toteuma- %
Tuotannon volyymit				
Asiakasohjauksen käynnit	19 000	✘	5 866	30,9 %
Kotihoidon käynnit *)	2 395 000	✔	815 878	34,1 %
Ympäri vuorokautisen palveluasumisen asumispäivät *)	692 000	✔	226 360	32,7 %
Perusterveydenhuollon vuodeosastojen hoitopäivät	94 100	✔	31 491	33,5 %
Kotihoidon lääkäripalvelujen käyntisuoritteet	23 500	✔	12 267	52,2 %
Geriatrian poliklinikan käyntisuoritteet	13 100	✘	4 138	31,6 %
Kuntoutuksen käyntisuoritteet	189 000	⚠	63 491	33,6 %
Muut tunnusluvut				
Kotihoidon välitön asiakastyöaika, lähihoitajat	vähintään 58 %	⚠	56,9 %	
Asumispalveluyksiköiden käyttöaste, ympärivrk palveluasuminen	vähintään 96 %	✘	92,9 %	
Akuuttiosastojen keskimääräinen hoitoaika	alle 17 vrk	✘	18,3	
Hyvinvointialueen sitovat tavoitteet				
Siirtoviiveen ka. esh-pti osastoilla on alle 2 vrk	alle 2 vrk.	✔	1,66	
Väestöennusteeseen suhteutetut 75 vuotta täyttäneiden palvelurakennemittarit:				
Kotona asuvien osuus	vähintään 94 %	✔	94,5 %	
Säännöllisen kotihoidon kattavuus	enintään 10 %	✔	8,3 %	
Yhteisöllisen asumisen kattavuus	vähintään 0,7 %	✔	0,7 %	
Ympäri vuorokautisen palveluasumisen kattavuus	enintään 6 %	✔	5,5 %	

*) sisältää hyvinvointialueen oman palvelutuotannon ja muut palveluntuottajat

Ikääntyneiden palvelut ja kuntoutus, toimialajohtajan katsaus

Toimialalla toimintatuottojen ennuste talousarvioon nähden on 1,5 miljoonaa euroa pienempi. Tämä johtuu siitä, että asiakkaiden määrä on laskenut koko alkuvuoden ajan. Asiakasmaksutuotot ennustetaan jäävän 1,0 miljoonaa euroa alle talousarvion. Myyntituotot jäävät 0,7 miljoonaa euroa alle talousarvion, johtuen valtiokonttorikorvattavien asiakkaiden määrän vähenemisestä.

Toimintakulujen ennuste ylittää talousarvion 3,7 miljoonalla eurolla. Henkilöstökuluennusteiden laatiminen on ollut haasteellista palkkatarkistusten takia. Henkilöstökuluennuste sisältää arvon kesäkuun henkilöstökuluista lomarahoihin. Henkilöstökuluennuste on tällä hetkellä 5,3 miljoonaa euroa yli talousarvion.

Erilliskorvausten ja määräaikaisten työntekijöiden henkilöstökuluennusteet ylittävät talousarvion useammalla tulosalueella. Maksetut erilliskorvaukset kuitenkin vähenivät edellisvuoteen nähden 52 500 eurolla. Vuokrahenkilöstön käyttö Temporen kautta väheni vuoteen 2025 verrattuna 45 000 eurolla. Henkilöstö toimialalla kasvoi edellisvuoteen verrattuna 29,3 henkilötyövuoden verran. Tämä selittyy sillä, että vuoden 2026 alussa yksi ympärivuorokautisen palveluasumisen yksikkö ostopalvelujen osalta otettiin omaksi tuotannoksi liikkeen luovutuksella ja varahenkilöstöä vahvistettiin sekä palvelutarve on kasvanut kotihoidossa. Terveysperusteisia poissaoloja toimialalla oli 28,1 poissaolopäivää henkilötyövuotta kohden, mikä on varsin korkea luku. Määrä kasvoi vuoden takaisesta 0,6 päivää, mikä selittyy osin ainakin pitkällä alkuvuoden infektiokaudella. Toimialalla tehdään edelleen systemaattista työtä, jotta terveysperusteisia poissaoloja saadaan vähennettyä. Korvaavan työn ja osasairauspäivärahan määrä on kasvanut toimialalla. Henkilöstön lähtövaihtuvuus toimialalla oli 1,7 prosenttia. Toimialan työfiilisen keskiarvo oli 3,7, esihenkilöindeksi 3,9 ja työyhteisöindeksi 4,0 asteikolla 1–5.

Palvelujen ostojen ennuste on 1,4 miljoonaa euroa alle talousarvion. Huomionarvoista on, että toimiala järjestää ja tuottaa kaiken ikäisten kotihoidon palvelut. Ennuste sisältää arvon loppuvuoden aikana kotihoidon ja ympärivuorokautisen hoivan palvelujen piiriin tulevista uusista asiakkuuksista ikääntyneiden osalta. Lääkäreiden osalta vuokratyövoiman käyttöä saadaan vähennettyä loppuvuodesta ja sen vaikutus on huomioitu ennusteeseen. Ennusteessa on huomioitu vain ikääntyneiden asiakkaiden ennuste, koska muiden asiakkuuksien ennustaminen on käytännössä mahdotonta. Tiliryhmässä aineet, tarvikkeet ja tavarat ylitysennuste on 400 000 euroa pääosin apuvälineiden kasvun takia. Tämän vuoden aikana taloutta pyritään tasapainottamaan hallitsemalla henkilöstökuluja, optimoimalla henkilöstön käyttöä sekä vähentämällä terveysperusteisia poissaoloja ja niihin liittyviä sijaisjärjestelyjä.

Asiakasohjauksessa palvelutarpeen arvio toteutuu 5,1 arkipäivässä ja palvelujen saatavuus vireillepanosta palveluun pääsyyn ympärivuorokautisessa palveluasumisessa toteutuu 18 vuorokaudessa, eli asiakkaat eivät joudu jonottamaan palveluun pääsyä. Väestöennusteeseen suhteutettua 75 vuotta täyttäneiden palvelurakennemittarit toteutuvat hyvin. Kotona asuvien osuus yli 75-vuotiaasta väestöstä on 94,53 prosenttia. Säännöllisen kotihoidon kattavuus oli 8,25 prosenttia, ympärivuorokautisen palveluasumisen kattavuus 5,47 prosenttia ja yhteisöllisen asumisen kattavuus 0,72 prosenttia. Yhteisöllisen asumisen kattavuus on lähtenyt hyvin kasvuun.

Erikoissairaanhoidon terveydenhuollon lakisääteiset hoitoon pääsyajat eivät ole järjestelmäongelman vuoksi saatavilla. Kuntoutuksessa perusterveydenhuollon ensikäynneistä 99 prosenttia toteutui lakisäätteisessä ajassa. Lasten ja nuorten kuntoutuksessa osa lapsista on joutunut odottamaan yli lakisäätetyn ajan. Tilanne kuitenkin on parantunut viime vuodesta.

Geriatrisessa osaamiskeskuksessa perusterveydenhuollon vuodeosastojen hoitopäivät toteutuivat lähes suunnitellusti. Potilaiden hoitoisuus on kasvanut selkeästi. Hoitajaksojen kesimääräinen aika oli 18,3 vuorokautta ja jää alle tavoitteen johtuen alkuvuoden pitkittyneestä infektiokaudesta ja osin osastojen suluista. Potilaiden siirtoviive erikoissairaanhoidosta oli 1,7 vuorokautta.

Kuntoutuksen käyntisuoritteiden ennustetaan jäävän hieman tavoitteesta, mikä johtuu pääosin säästötoimina tehdyistä henkilöstövähennyksistä. Kuntoutusosastojen tuotanto jää hieman alle

tuotantotavoitteen, mikä johtuu pitkälti Neurologisen kuntoutusosaston hieman matalasta käyttöasteesta.

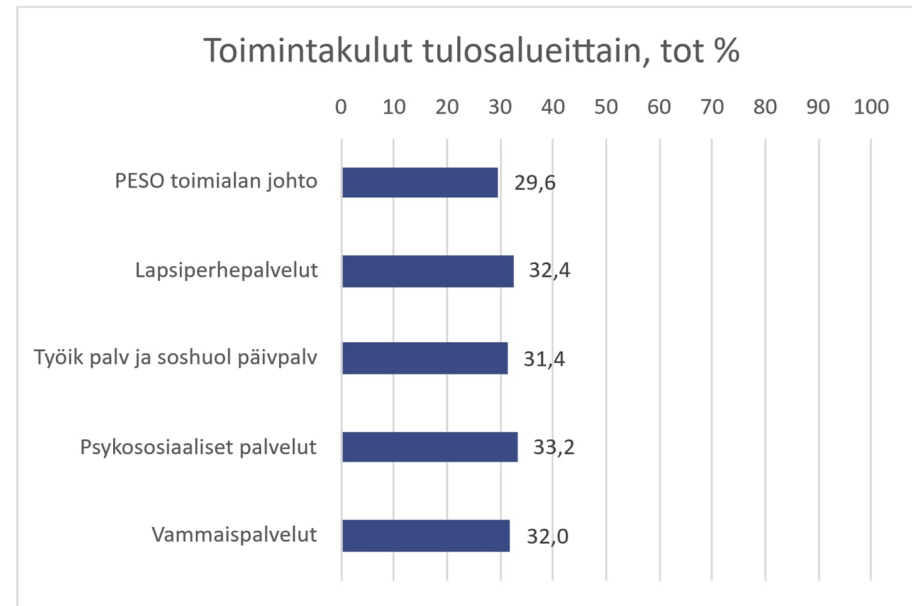
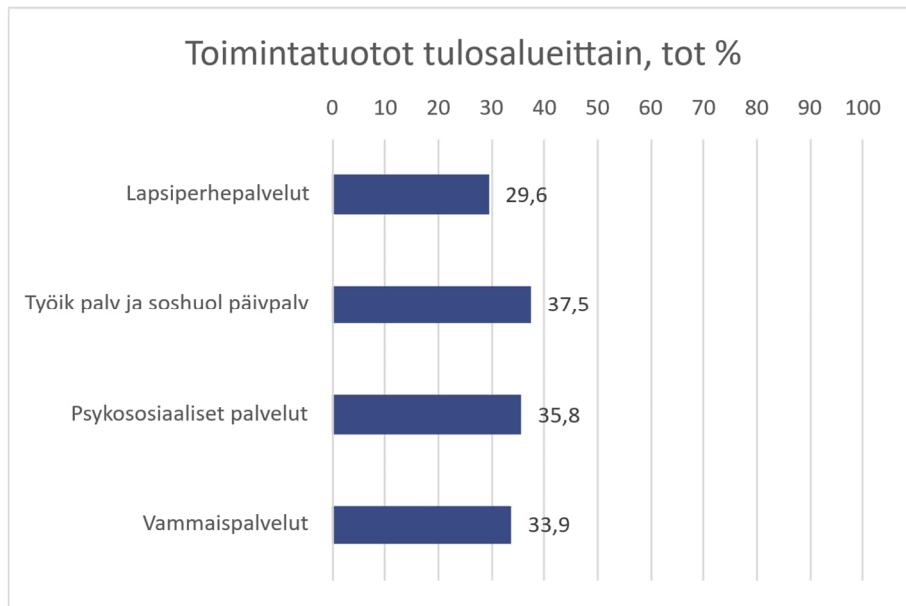
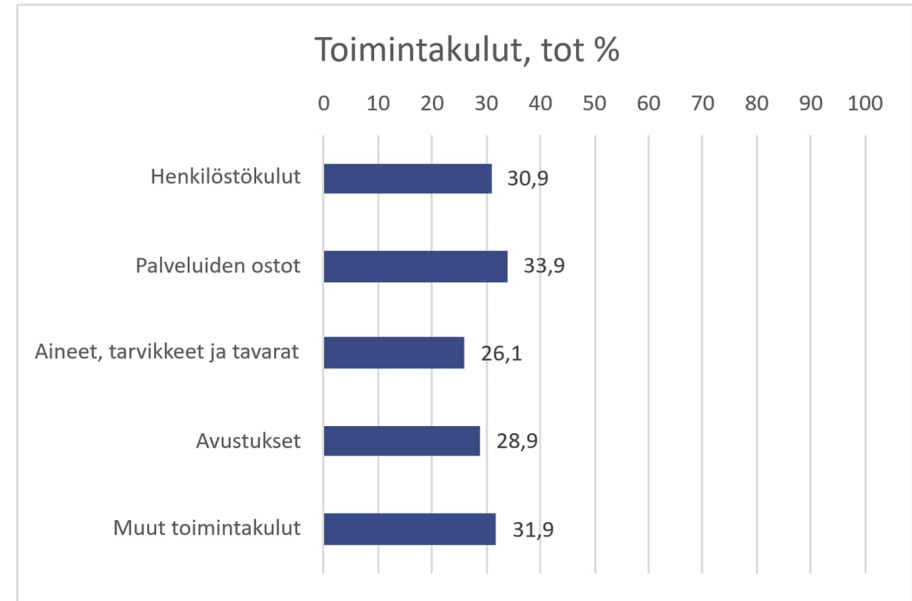
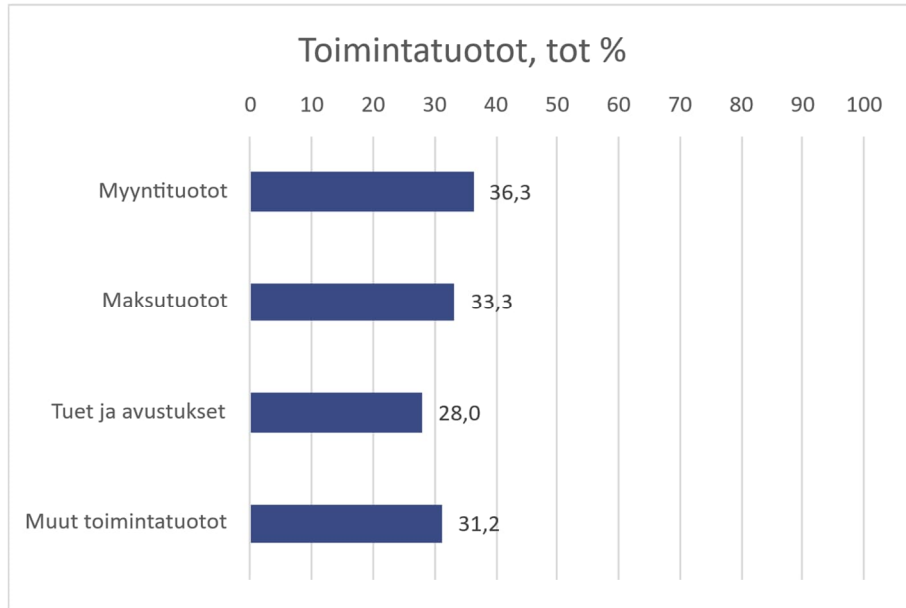
Oman tuotannon asumispalvelujen käyttöaste oli 92,9 prosenttia, mikä on alle tavoitteen (96 prosenttia). Alkuvuoden tyhjät paikat ja viiveet paikkojen täytössä useissa yksiköissä epidemioiden vuoksi näkyvät luvuissa. Suurin selittävä tekijä on Lepolankadun palvelukeskuksen tuotannon siirtyminen omaksi tuotannoksi, missä on ollut tyhjiä paikkoja. Ilman Lepolankadun palvelukeskusta toteuma on 94,5 prosenttia.

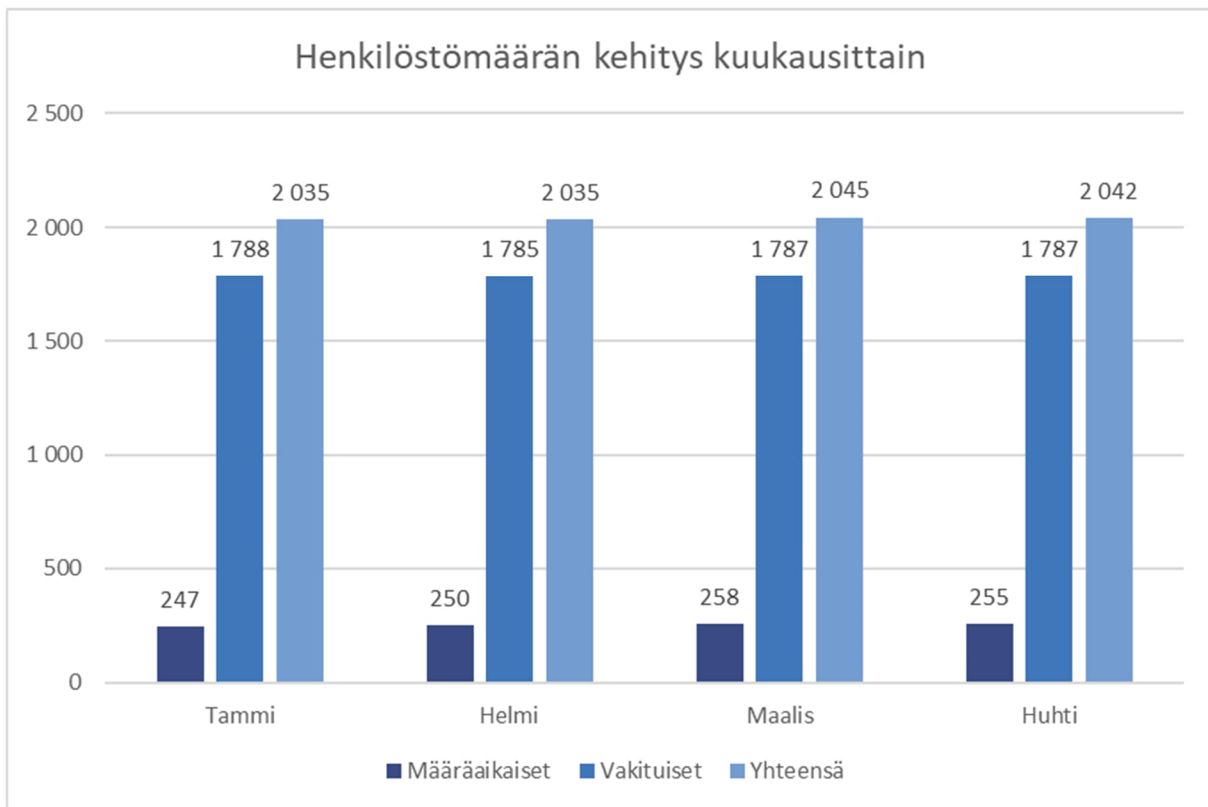
Kotiin vietävissä palveluissa asiakasmäärät ovat laskeneet, mutta asiakkaille myönnettyjen palvelutuntien määrä on kasvanut omassa tuotannossa 6 prosenttia. Kotihoidon välitön asiakastyöaika lähihoitajilla oli 56,9 prosenttia, mikä jää alle tavoitteen (58 prosenttia). Lääkeautomaatteja oli 34 prosentilla kaikista oman palvelutuotannon kotihoidon asiakkaista. Kuvapuhelinpalvelu oli käytössä 8 prosentilla asiakkaista. Kotiin vietävissä palveluissa terveysperusteiset poissaolot olivat 35,6 poissaolopäivää henkilötyövuotta kohden. Määrä on erittäin korkea, mutta pientä laskua on havaittavissa viime vuoteen verrattuna.

Omassa palvelutuotannossa tehtiin suunnitelmallisia valvontakäyntejä 5 ja ostopalvelujen valvonnassa 20 käyntiä. Jälkikäteisvalvontaa omaan palvelutuotantoon tehtiin 1 ostopalveluihin 1 käynti. Oman toiminnan auditointeja (kirjaaminen, lääkehuolto, RAI) omaan palvelutuotantoon tehtiin 7.

5.4 Perhe- ja sosiaalipalvelut

Tuloslaskelma 1 000 €	Voimassa oleva talousarvio 2026	Tot 01 - 04 2026	Tot-%
Toimintatuotot	23 086	7 837	33,9 %
Myyntituotot	8 450	3 067	36,3 %
Maksutuotot	10 465	3 484	33,3 %
Tuet ja avustukset	529	148	28,0 %
Muut toimintatuotot	3 642	1 137	31,2 %
Toimintakulut	-264 136	-85 510	32,4 %
Henkilöstökulut	-119 150	-36 831	30,9 %
Palvelujen ostot	-135 231	-45 899	33,9 %
Aineet, tarvikkeet ja tavarat	-2 863	-746	26,1 %
Avustukset	-5 551	-1 606	28,9 %
Muut toimintakulut	-1 341	-428	31,9 %
Toimintakate	-241 050	-77 674	32,2 %
Rahoitustuotot- ja kulut	0	3	0,0 %
Vuosikate	-241 050	-77 671	32,2 %
Poistot ja arvonalentumiset	-55	-12	21,2 %
Tilikauden tulos	-241 105	-77 683	32,2 %

HTV-määrät tulosalueittain

	Talousarvio Kum tot 04-2026		Tot %
PESO toimialan johto	11,0	4,2	38,3
Lapsiperhepalvelut	632,7	210,5	33,3
Työik palv ja soshuol päiväpalv	220,1	70,8	32,2
Psykososiaaliset palvelut	404,8	128,4	31,7
Vammaispalvelut	648,5	203,4	31,4

Perhe- ja sosiaalipalveluiden toiminta	TA2026	Toteuma 2026	Toteuma %
Oman tuotannon suoritevolyymit			
Perhe- ja sosiaalipalveluiden käynnit ja sähköinen asiointi			
Lapsiperhepalvelut	212 467	82 126	✓ 38,7 %
Sähköisen asioinnin osuus	7 %	6 %	
Työikäisten palvelut	67 105	20 580	✗ 30,7 %
Sähköisen asioinnin osuus	11 %	10 %	
Psykososiaaliset palvelut	134 130	45 574	✓ 34,0 %
Sähköisen asioinnin osuus (pth + sos)	8 %	8 %	
Vammaispalvelut	34 013	11 843	✓ 34,8 %
Sähköisen asioinnin osuus	11 %	10 %	
Perhe- ja sosiaalipalveluiden asumis-, hoito- ja toimintapäivät			
Lapsiperhepalvelut	14 500	4 640	⚠ 32,0 %
Työikäisten palvelut	67 300	20 460	✗ 30,4 %
Psykososiaaliset palvelut	20 100	7 225	✓ 35,9 %
Vammaispalvelut	225 896	68 518	✗ 30,3 %
Oman- ja ostopalvelutuotannon laskutusvolyymit			
Psykiatrian käynnit (esh)	120 230	42 766	✓ 35,6 %
Psykiatrian hoitopäivät (esh)	32 200	11 350	✓ 35,2 %
Mielenterveys- ja päihdepalveluiden ympärivuorokautisen asumisen asumispäivät	54 200	17 792	✓ 32,8 %
Kodin ulkopuolelle sijoitettujen lasten ja nuorten (0-20v.) hoitopäivät lastensuojelussa	192 800	63 487	⚠ 32,9 %
Vammaispalveluiden ympärivuorokautisen asumisen asumispäivät	196 050	59 919	✓ 30,6 %
Muut tunnusluvut			
Psykiatrian vuodeosastojen kuormitus (%)	93 % - 96 %	102,2 %	
Hyvinvointialueen sitovat tavoitteet			
Lastensuojelun palvelutarpeen arviointien valmistumisen mediaani laskee vuodesta 2025	< TP2025	86 vrk	Noussut 2 vrk
Laitoshoidon suhteellinen osuus kaikista sijoituksista laskee	< TP2025	46,8 %	Noussut 1,3 %
Ympärivuorokautisen ja yhteisöllisen miepä-asumisen asumispäivien määrä vähenee vuodesta 2025	< 2025	0 %	
Vammaisten tuetun asumisen vahvistaminen. Osuus säilyy vähintään vuoden 2025 tasolla	≥ TP2025	31,4 %	Noussut 2,5 %

Perhe- ja sosiaalipalvelut, toimialajohtajan katsaus

Toimialan talousarvion tuloksen arvioidaan toteutuvan 5,4 miljoonaa euroa talousarviota heikompana. Toimintatuottojen arvioidaan toteutuvan 0,3 miljoonaa euroa talousarviota suurempina. Myyntituotot ennustetaan ylittyvän alkuvuoden perusteella. Ennusteen toteutumiseen vaikuttaa erityisesti se, miten hyvinvointialueiden välinen myynti ja maahanmuuttokorvaukset toteutuvat. Toimintakulujen arvioidaan ylittyvän noin 5,7 miljoonaa euroa. Henkilöstökulut ylittyvät 1,85 miljoonaa euroa. Palvelujen ostot ylittyvät 4,1 miljoonaa euroa ja se aiheutuu erityisesti asiakaspalveluostojen, palvelusetelikulujen sekä perhehoidon ja tukihenkilötoiminnan palkkioiden ylityksestä (3,7 miljoonaa euroa). Ylitys johtuu palvelutarpeiden kasvusta, mutta myös hintojen korotuksista, eikä ostopalvelujen tarvetta ole kyetty vähentämään tavoitteiden mukaisesti. Myös työvoiman vuokraus ja vammaiskuljetukset ylittyvät. Palvelujen ostoihin on vuodelle 2026 varattu 135,2 miljoonaa euroa (TP2025 136,6 miljoonaa euroa). Toimialan sopeutustoimenpiteitä on käynnistetty ja uusien säästökohteiden etsimistä jatketaan edelleen.

Monet lainsäädäntöuudistukset koskevat toimialaa ja näiden uudistusten toimeenpanoa on edistetty alkuvuoden aikana. Omais- ja perhehoidon lainsäädäntömuutosten lisäksi vammaispalvelulain siirtymäaika jatkuu vuoden 2027 loppuun saakka. Myös lasten ja nuorten terapiatakuulainsäädännön toimeenpano on jatkunut. Myös valvontalain mukaisen omavalvonnan kehittäminen on jatkunut. Vuoden 2026 aikana on jatkettu valmiuksien luomista valvontalain edellyttämälle rekisteröitymiselle. Omavalvontasuunnitelmat päivitettiin. Kirjaamiskäytäntöjen kehittäminen ja kansallisten sosiaalihuollon kirjaamishojien jalkautus jatkuivat. Sosiaali- ja terveydenhuollon yhteisten palvelujen määrittely käynnistyi. Sosiaalihuollon kirjaamiskoulutus (2025-2026) on jatkunut yhteistyössä LAB-ammattikorkeakoulun kanssa. AI-ratkaisujen käyttöönottoon tähtäävä valmistelutyö ja rekisterin käyttöoikeuden käyttöönotto palvelutuottajille (Kanta-palvelut) on käynnistynyt. Perheoikeudellisten palvelujen siirtoa SosiaaliLC:hen ja tietojen saamista Kantaan 1.9. alkaen on valmisteltu. Valmiussuunnittelu on jatkunut ja sen painopisteenä on ollut sosiaalihuollon erityistehtävät (majoitus, ruokahuolto, vaatetus, psykososiaalinen tuki). Yleishuoltoryhmien koulutus toteutui maaliskuussa ja jatkuu syksyllä. Tietosuojaja- ja tietoturvakoulutuksen on suorittanut 80 prosenttia toimialan henkilöstöstä. Psykososiaalisen tuen suunnitelmaa ja varautumisen opasta valmisteltiin alkuvuoden aikana. Toimiala on ollut mukana Etelä-Suomen yhteistyöalueen kehittämistyössä, jossa painopisteenä on ollut alkuvuoden aikana lastensuojelun, vammaispalvelujen ja varautumisen asiat.

Lapsiperhepalveluissa on jatkettu palvelurakenteen muutostyötä. Alueellisen opiskeluhoitosuunnitelman päivittäminen on ollut käynnissä. Terapiatakuun (1.5.2025-) toimeenpanoon liittyvää kehittämistyötä jatkettiin osana alaikäisten mielenterveyspalvelujen kokonaiskehittämistä. Kirjo-hankkeessa on kehitetty neuropsykiatrisia palveluja. Lisäksi on käynnistetty alaikäisten päihde- ja riippuvuuspalvelujen suunnittelu. Alueellisen neuvolasuunnitelman toimeenpano on käynnistetty, muun muassa toimenpiteet rokotuskattavuuden parantamiseksi. Terveystoimijat ovat osallistuneet THL:n järjestämään myönteisen rokotuspuheen koulutukseen. Tammi-huhtikuun aikana tehtiin 2762 lastensuojeluilmoitusta ja hakemusta, joita oli edellisen vuoden vastaavaan ajankohtaan verrattuna 0,3 prosenttia enemmän. Lakisäätöiset käsittelyajat toteutuvat hyvin. Vireille tulleista asioista 99,8 prosenttia käsiteltiin 7 arkipäivän aikana ja palvelutarpeen arvioinneista 98,4 prosenttia valmistui 3 kk:n määräajassa. Myös asiakassuunnitelmien peittävyys on parantunut edelleen. Parantunut henkilöstötilanne mahdollistaa aikaisempaa suunnitelmallisempaa ja vaikuttavamman työskentelyn lasten ja perheiden kanssa. Tarve ammatillisille tukihenkilöille on kasvanut. Tukihenkilöiden määrää on saatu kasvatettua ja toiminnan palkkiokustannukset ovat nousseet. Kodin ulkopuolelle sijoitettujen määrä (644) oli lähes samalla tasolla kuin viime vuonna vastaavana ajankohtana (+0,2 prosenttia). Hoitopäivät ovat laskeneet 6,5 prosenttia. Alkuvuoden perusteella lapsiperhepalvelujen palvelujen ostojen arvioidaan olevan vain 0,2 miljoonaa korkeammat kuin vuonna 2025 (TP2025 55,1 miljoonaa euroa). Kasvu johtuu pääosin tukihenkilötoiminnan palkkioiden kasvusta.

Työkäisten ja sosiaalihuollon päivystyspalvelut -tulosalueen toimintaan sisältyy monenlaisia muutospaineita. Huoli-ilmoitusten kasvu on jatkunut edelleen vuonna 2026. Työkäisten asiakkaiden lisääntyneet tuen tarpeet näkyvät erityisesti sosiaalityössä ja asunnottomien asumispalveluissa (asumisvuorokaudet +19,9 prosenttia). Toimeentulotukihakemusten määrä (2474) kasvoi 1,27 prosenttia edelliseen vuoteen verrattuna. Hakemusten kasvusta huolimatta täydentävää ja ehkäisevää toimeentulotukea saavien kotitalouksien määrä (918) laski 2,4 prosenttia. Toimeentulotukihakemuksista 99,8 prosenttia käsiteltiin 7 arkipäivän kuluessa hakemuksen saapumisesta. Sosiaalista luottoa on haettu hieman viime vuotta vähemmän (18 hakemusta), mutta luottoja on myönnetty 80 prosenttia enemmän kuin edellisen vuoden vastaavaan aikaan. Sosiaalipäivystyksen käynnit (4037) kasvoivat 1,5 prosenttia edellisen vuoden vastaavaan verrattuna. Päiväkeskustoiminta siirtyi Lahden keskustaan ja on tavoittanut hyvin asiakkaita. Kuntouttavan työtoiminnan asiakkaana oli 625 henkilöä. Kuntouttavan työtoiminnan asiakasmäärä laskee mm. lainsäädäntömuutosten vaikutusten myötä. Sosiaalisessa kuntoutuksessa oli yhteensä 512 asiakasta. Yhteistyössä Lahden kaupungin kanssa on jatkettu Pitkäaikaisasunnottomuuden vähentäminen Lahdessa 2025–2027 -hanketta.

Psykososiaalisissa palveluissa alaikäisten terapiajonojen purku on onnistunut hyvin osana ilmiöpohjaista budjetointia. Neuropsykiatrian organisoinnissa on onnistuttu hyvin ja tutkimukset pystytään toteuttamaan hoitotakuun puitteissa. Nuorisopsykiatrian lähetteet kasvoivat 1,8 prosenttia ja lastenpsykiatrian lähetteet 2,5 prosenttia. Psykiatrian erikoisalojen käynnit kasvoivat 2,7 prosenttia ja hoitopäivät 7,1 prosenttia (oma 6,3 prosenttia ja ostot 8,5 prosenttia). Vuodeosastohoidon lisääntynyt tarve näkyy omien osastojen (kuormitusaste 102,2 prosenttia) lisäksi ostopalvelujen kustannusten kasvuna. Tarpeen kasvun lisäksi kustannuksia on nostanut vuorokausihintojen huomattava nousu. Psykiatrian lääkäritilanne on edelleen haasteellinen, vaikka virkalääkäreitä onkin saatu hieman lisää edellisistä vuosista poiketen. Tilannetta on kyetty helpottamaan tehtävärakenteiden kehittämällä (hoitokoordinaattorit ja asiantuntijahoitajat), mikä on helpottanut lääkärien työpaineita. Oman mielenterveyskuntoutujille suunnatun asumisyksikön tilaratkaisun kilpailutuksen valmistelu käynnistettiin uudelleen. Mielenterveys- ja päihdekuntoutujien ympärivuorokautisia asumispalveluja on kyetty edelleen vähentämään (-2,4 prosenttia). Yhteisöllinen asuminen on sen sijaan kasvanut (2,8 prosenttia).

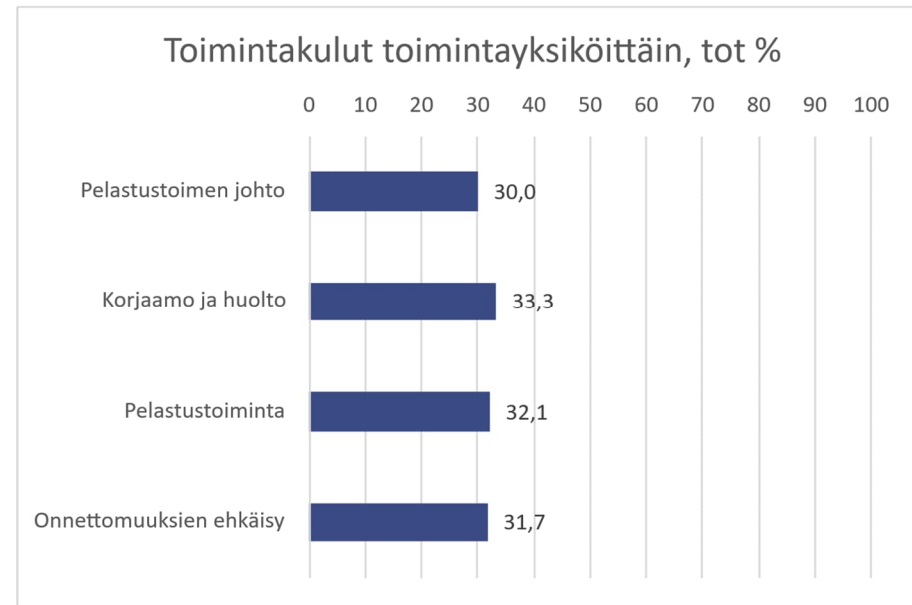
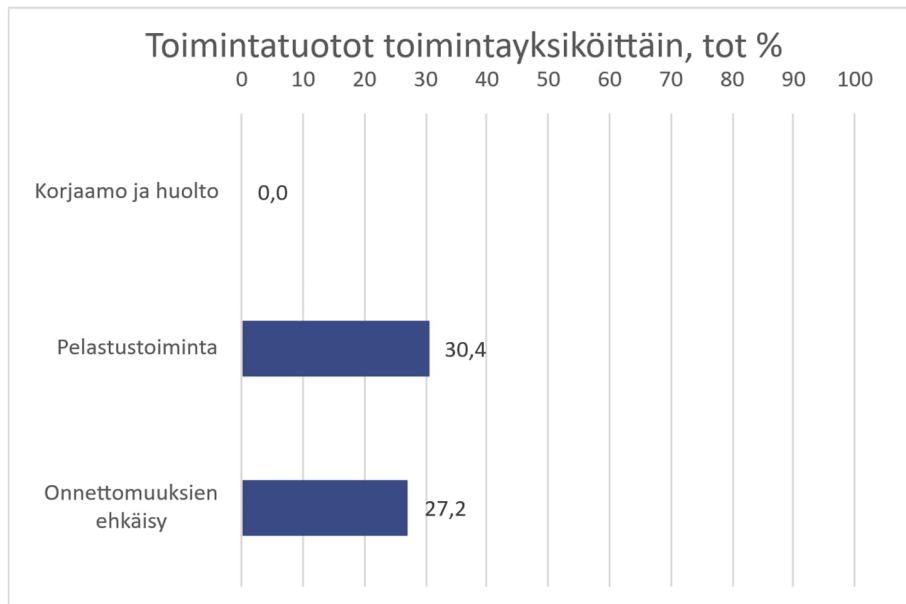
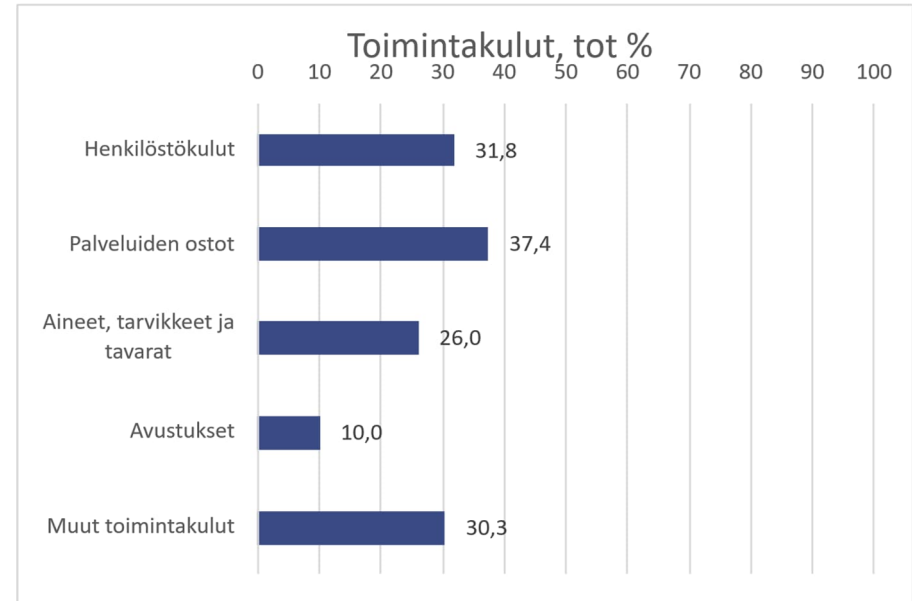
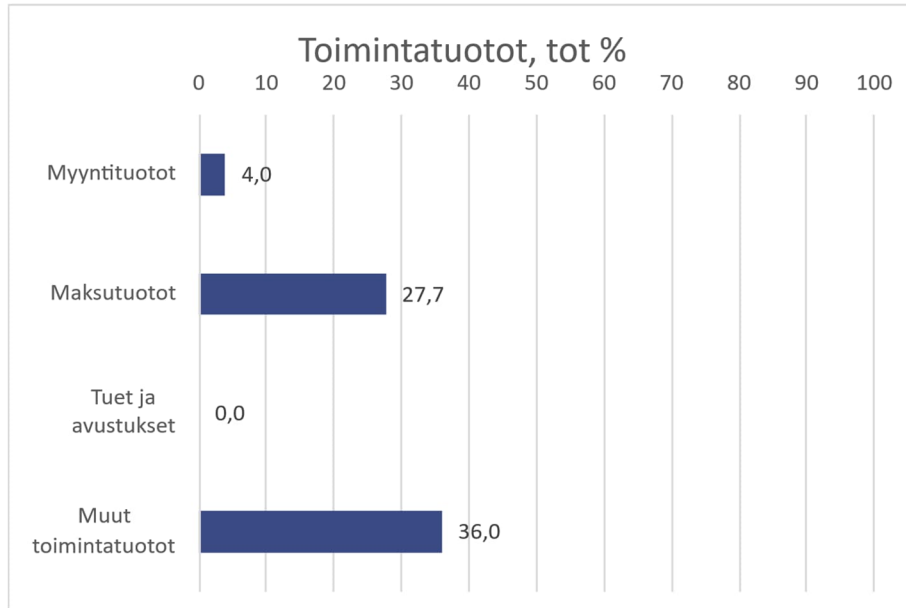
Vammaispalvelujen toiminnan keskiössä on ollut uuden vammaispalvelulain (1.1.2025-) toimeenpano. Lain siirtymäaika jatkuu 31.12.2027 saakka ja siirtymäajan (2025-2027) aikana kaikki vammaispalvelujen päätökset tarkistetaan. Vammaispalvelujen kehittämissuunnitelman toimeenpanoa on jatkettu. Vammaisten asumisen tuen suunnitelma 2026-2030 valmistui ja hyväksyttiin aluehallituksessa 27.4.2026. Vammaispalvelujen hakemusten ja ilmoitusten määrä (1295) on kasvanut 8,4 prosenttia. Hakemuksista ja ilmoituksista 96,4 prosenttia käsiteltiin 7 arkipäivän aikana. Tehtyjen palvelupäätösten määrä (1534) kasvoi 22,4 prosenttia viime vuoden vastaavaan ajankohtaan verrattuna. Vammaispalvelujen ympärivuorokautisessa asumispalvelussa asiakasmäärä oli alkuvuoden aikana 538 asiakasta ja yhteisöllisessä asumisessa 154 asiakasta. Tuetusti asui 220 asiakasta. Tuetusti asuvien kehitysvammaisten osuutta on edelleen kyetty kasvattamaan. Henkilökohtaisen avun asiakasmäärä kasvaa ja oli alkuvuoden aikana 727 asiakasta (+ 1,4 prosenttia). Myös päiväaikaisen toiminnan asiakasmäärä (820) on kasvanut (+4,2 prosenttia). Vammaispalvelulain mukaisia kuljetuspalveluasiakkaita oli 3163 ja alle 65-vuotiaita omaishoidontuen saajia 352. Lyhytaikaisen huolenpidon palvelutarve on lisääntynyt huomattavasti, mihin on vaikuttanut erityisesti kuntien järjestämisvastuulle kuuluvan koululaisten aamu- ja iltapäivätoiminnan supistukset. Lyhytaikaisen huolenpidon järjestäminen on lisännyt myös vuokratyövoiman tarvetta. Vuoden 2026 alusta lukien erityisen osallisuuden tuen tuntimäärät kasvoivat 10 tunnista kuukaudessa 20 tuntiin kuukaudessa ja omaishoidon tuen vähimmäispalkkiota korotettiin. Heta-Tes palkkarakenteen muutos ja muu tuntihintojen korotus nostaa henkilökohtaisen avun työnantajamallin kustannuksia vuodelle 2026 noin 240 000 euroa. Kevään aikana on valmisteltu sosiaalihuollon kuljetuspalvelujen liikennöinnin kilpailutus (tarjouspyynnön julkaisu 5.5.2026).

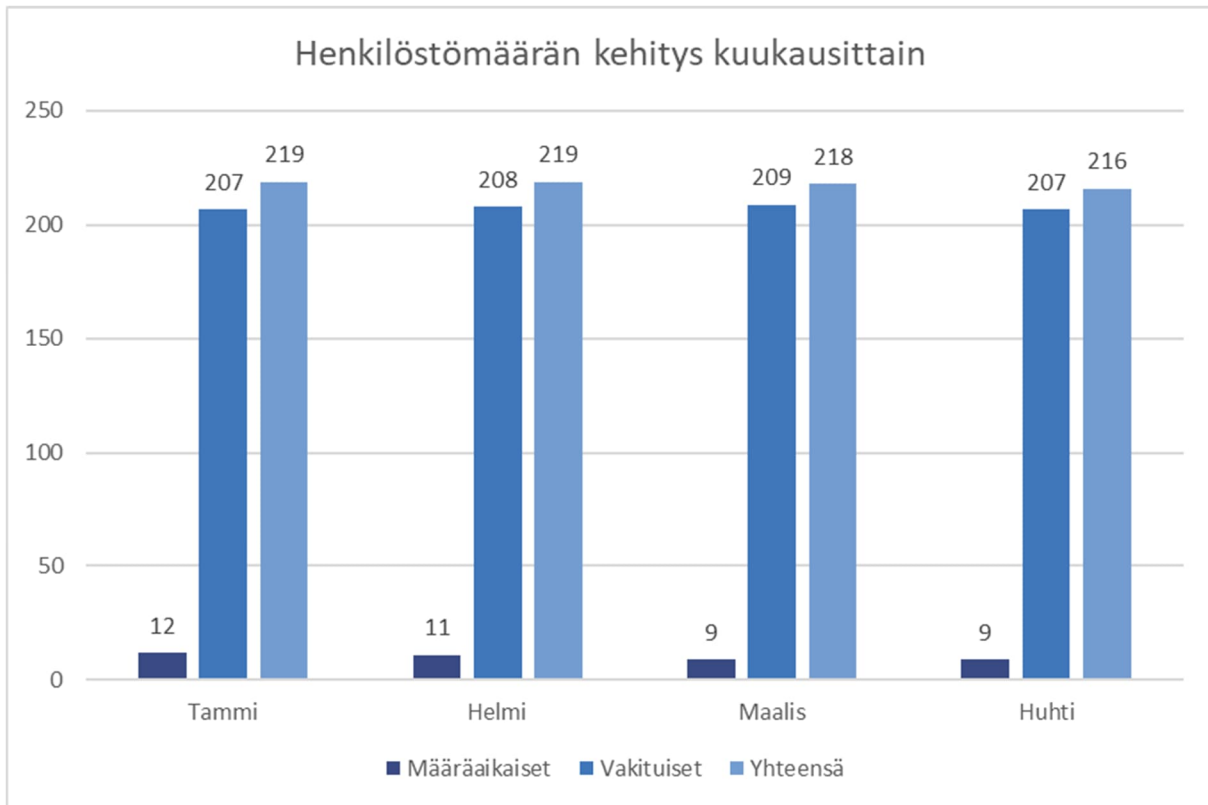
Hyvinvoinnin ja terveyden edistämisen ja yhdyspintatyön yksikössä on valmisteltu vuoden 2025 alueellinen hyvinvointiraportti. Päijät-Hämeen hyvinvoinnin ja terveyden edistämistyötä kokoava julkinen verkkosivusto hyte.paijatha.fi avautui tammikuussa. Lisäksi avautui hyte-työpöytä rekisteröityneille käyttäjille. Hyte-kertoimeen liittyvien indikaattoreiden seuranta on aktiivista, ja toimijoita on tuettu toiminta- ja kirjaamiskäytäntöjen kehittämisessä; muun muassa. Audit-C kirjaamisessa hyödynnetään robotiikkaa ja lonkkamurtumien ehkäisemiseksi avosairaanhoidossa on otettu käyttöön kaatumisenehkäisyn toimintamalli. Järjestöavustukset myönnettiin avustussäännön mukaisesti. Ehkäisevän työn toteutussuunnitelman toimeenpano on käynnistynyt, erityisesti keskitytään stigman vähentämiseen. Ruoka-apu, Osallisuuden voima ja Digi- ja rahapelaamisen haittojen ehkäisy -hankkeet etenevät suunnitellusti. Yhteistyö kuntien ja järjestöjen kanssa on toteutunut suunnitellusti eri verkostoissa ja yhteistapaamisissa.

Henkilöstön saatavuus on ollut alkuvuoden aikana hyvä ja lakisääteiset mitoitukset toteutuvat aiempia vuosia merkittävästi paremmin, mikä edistää tavoitteiden toteutumisen saavuttamista ja palvelurakenteen keventämiseen tähtäävää muutostyötä. Erityisesti sosiaalityöntekijöiden ja psykologien tehtäviin saadaan tällä hetkellä rekrytoitua työntekijöitä aikaisempaa merkittävästi paremmin ja lakisääteiset mitoitukset toteutuvat hyvin. Asiakaspalautteen keräämisen kehittämistyö on jatkunut painopisteenä tuettu palautteen antaminen. Asiakaspalautteen kokonaismäärä on lisääntynyt ja oli tammi-huhtikuussa yhteensä 1769 (tammi-huhtikuussa 2025 yhteensä 920). Suosittelemiseksi (NPS) oli 67. Terveysperusteiset poissaolot olivat tammi-huhtikuussa 19,3 kalenteripäivää/henkilötyövuosi (tammi-huhtikuu 2025 20,4 kalenteripäivää/henkilötyövuosi). Alkuvuoden 2026 painopisteenä on ollut työkyvyn tuetun toimintamallin tehostettu jalkautus ja korvaavan työn kehittäminen. Lomaohjeen mukainen lomasuunnittelu on edennyt toimialalla hyvin. Työfiilis on ollut alkuvuoden aikana 3,7. Henkilöstön turvallisuusindeksi on hyvällä tasolla (73). Henkilöstön työssäjaksamisen ohella merkittävimmät riskit liittyvät palvelutarpeiden kehitykseen, lainsäädäntömuutoksiin ja niihin liittyviin taloudellisiin ja muihin vaikutuksiin, toimitilakysymyksiin ja -hankkeiden edistämiseen. Lainsäädäntömuutokset lisäävät ICT-palvelujen tarvetta ja tuottavat haasteita myös tiedonhallintaan. Yleisen taloustilanteen heikentyminen, työttömyyden lisääntyminen ja sosiaaliturvaan kohdistuneet leikkaukset näkyvät monien kotitalouksien arjessa ja lisäävät myös palvelujen tarvetta.

5.5 Pelastustoimen palvelut

Tuloslaskelma 1 000 €	Voimassa oleva talousarvio 2026	Tot 01 - 04 2026	Tot-%
Toimintatuotot	359	95	26,4 %
Myyntituotot	45	2	4,0 %
Maksutuotot	200	55	
Tuet ja avustukset	10	0	
Muut toimintatuotot	104	37	
Toimintakulut	-17 189	-5 515	32,1 %
Henkilöstökulut	-15 076	-4 799	31,8 %
Palvelujen ostot	-1 457	-544	37,4 %
Aineet, tarvikkeet ja tavarat	-582	-151	26,0 %
Avustukset	-10	-1	10,0 %
Muut toimintakulut	-64	-19	30,3 %
Toimintakate	-16 830	-5 421	32,2 %
Rahoitustuotot- ja kulut	0	0	
Vuosikate	-16 830	-5 421	32,2 %
Poistot ja arvonalentumiset	-573	-184	32,2 %
Tilikauden tulos	-17 403	-5 605	32,2 %

HTV-määrät toimintayksiköittäin

Talousarvio Kum tot 04-2026

Tot %

Pelastustoimen johto	5,0	1,6	32,0
Tekniset tukipalvelut	10,0	3,5	35,0
Pelastustoiminta	174,0	59,1	34,0
Onnettomuuksien ehkäisy	13,5	4,3	31,9

Pelastustoimen palvelut	TA2026	Toteuma 2026	Toteuma %
Onnettomuuksien ehkäisy - toteutetut valvontatoimenpiteet			
Yritysten ja laitosten määräaikainen valvonta, % kokonaismäärästä	100 %	22,2 % 	22 %
Turvallisuusviestintä			
Turvallisuusviestinnän kattavuus koko väestöstä	15 %	5 % 	33 %
Pelastuslaitoksen toimintavalmius *)			
- I-riskiluokan alueella 50 % kiireellisistä tehtävistä ensimmäinen yksikkö on onnettomuuspaikalla 6 minuutin kuluessa siitä, kun se on vastaanottanut hälytyksen.	50 %		88 %
- II-riskiluokan alueella 50 % kiireellisistä tehtävistä ensimmäinen yksikkö on onnettomuuspaikalla 10 minuutin kuluessa siitä, kun se on vastaanottanut hälytyksen.	50 %		85 %
- III-riskiluokan alueella 50 % kiireellisistä tehtävistä ensimmäinen yksikkö on onnettomuuspaikalla 20 minuutin kuluessa siitä, kun se on vastaanottanut hälytyksen.	50 %		98 %

*) Hyvinvointialueen sitova tavoite.

Pelastustoimen palvelut, toimialajohtajan katsaus

Pelastuslaitoksen toiminta on edennyt suunnitellusti ja pelastustoimen toimialalle asetetut sitovat tavoitteet ollaan ennusteen mukaan saavuttamassa. Talouden ennusteen 1–4 mukaan pelastustoimen toimiala pysyy annetussa talousarviossa. Pelastustoimen ylitöiden ja erilliskorvattavien kustannuksissa ollaan raameissa, samoin lomapalkkavelan määrää on saatu määrätietoisesti taitettua.

Pelastustoimialan seurattavina tunnuslukuina on käytetty onnettomuuksien ehkäisyn tulosalueen osalta määräaikaisten palotarkastusten määrää, kemikaalilain nojalla tehtyjä tarkastuksia ja päätöksiä, asiakirjavalvontaa, asiantuntijapalveluja sekä turvallisuusviestintää. Pelastustoiminnan tulosalueen osalta seurattavina tunnuslukuina on käytetty hälytystehtävien määrää, pelastettuja omaisuus- ja ihmisarvoja, toimintavalmiusajan täyttymisprosenttia sekä toimintavalmiusajan toteumaa riskialueittain.

Onnettomuuksien ehkäisyn osalta erityiskohteista on tarkastettu 172 kohdetta, joka jää selkeästi sille asetetusta tavoitteesta. Kuntien osalta Hartolaan tai Sysmään ei ole tehty alkuvuoden aikana yhtäkään palotarkastusta. Tämä johtuu henkilöstövaihdoksista (siirtyminen toisen työnantajan palvelukseen tai eläköityminen) ja tulee aiheuttamaan valvontavelkaa. Pientalojen itsearviointikirjeet on lähetetty, mutta ne eivät ole vielä palautuneet valvontaan. Onnettomuuksien ehkäisyn resurssivaje ja siten tekemätön valvontatyö näkyy myös pienentyneinä toiminnan tuottoina. Valvontatyöstä kerättävät maksut muodostavat merkittävän osan pelastustoimen toimialan toiminnan tuotoista.

Erilaisilla turvallisuusviestinnän tilaisuuksilla on tavoitettu 5 prosenttia alueen asukkaista. Turvallisuusviestintätilaisuuksia oli yhteensä 81 kappaletta. Turvallisuusviestinnän osalta asetettuun vuosittaiseen tavoitteeseen 15 prosentin tavoitettavuudesta kaikkien päijäthämäläisten osalta ollaan pääsemässä.

Pelastustoiminnan osalta tehtävämäärät ovat kasvaneet 226 tehtävällä verrattuna vuoden 2025 vastaavaan aikaan. Hätäkeskukseen liitetyn paloilmoittimen tarkastustehtävät ovat kasvaneet edellisvuoteen verrattuna eniten, 74 tehtävää enemmän kuin 2025 vastaavana ajanjaksona. Maastopalokausi alkoi tavanomaista selkeästi aiemmin, mikä näkyy kohonneena muiden tulipalojen määränä.

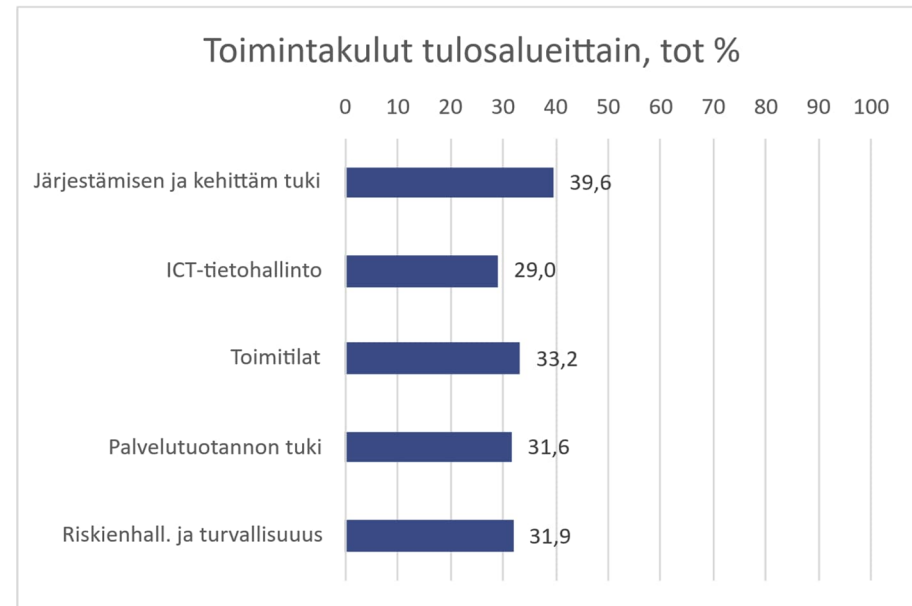
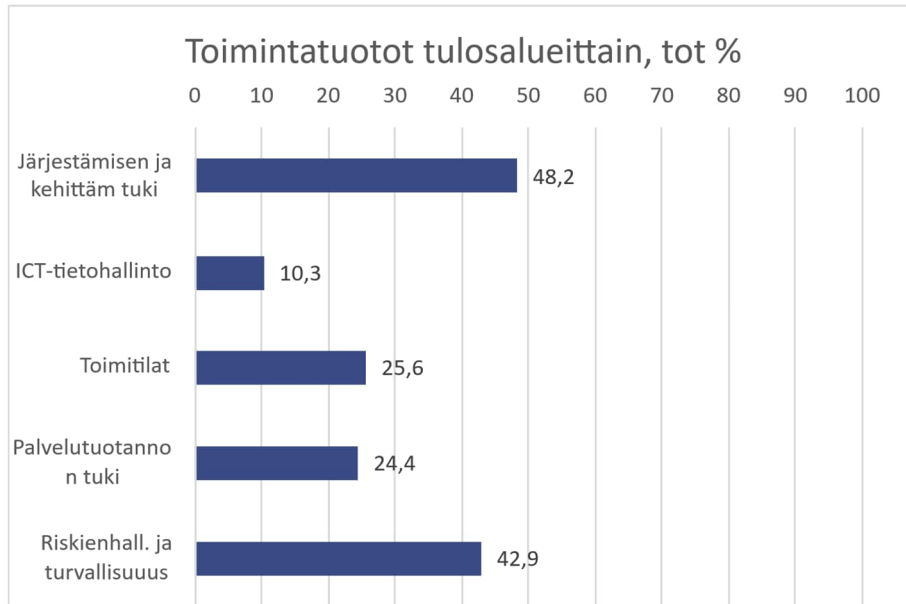
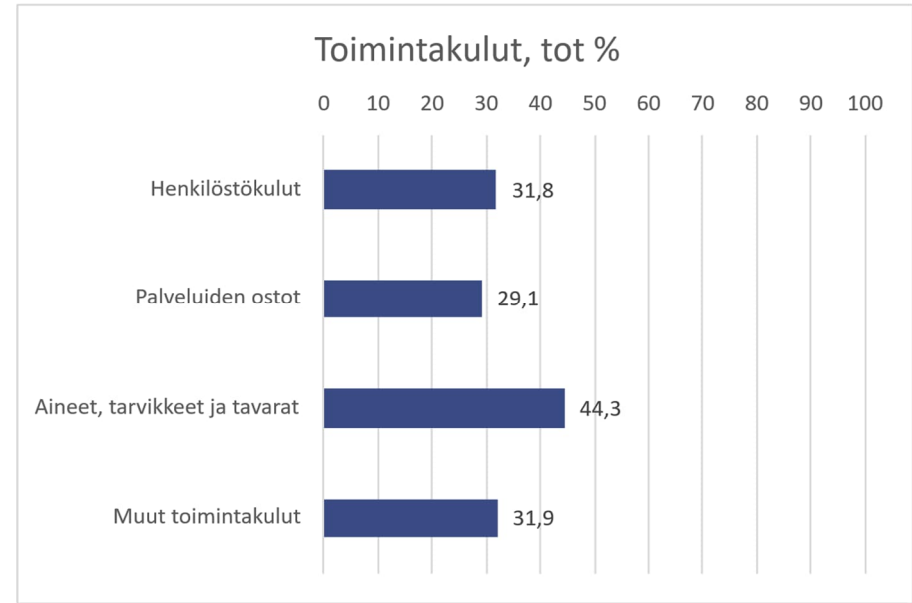
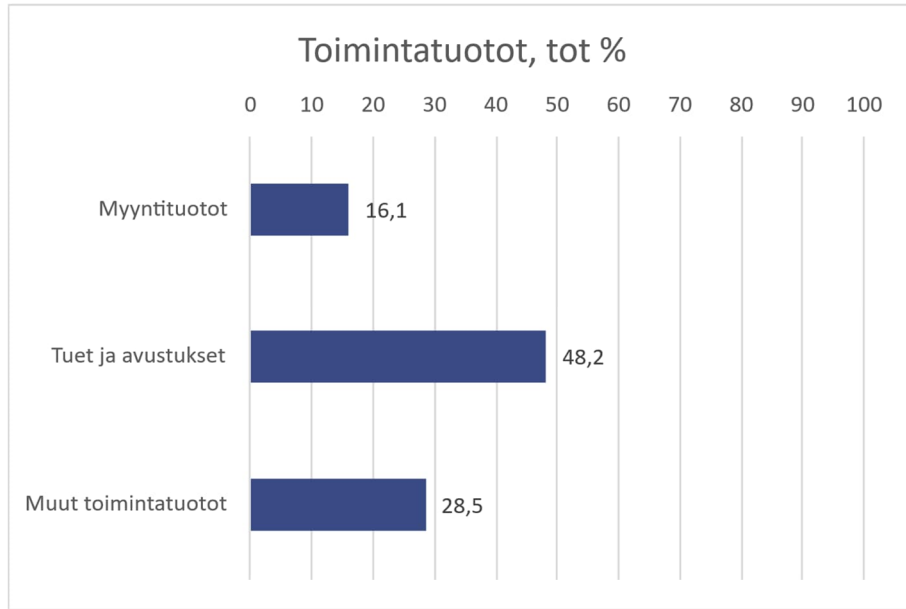
Välittömästä vaarasta pelastuslaitos on pelastanut alkuvuoden aikana 13 henkilöä, vuoden 2025 vastaavana aikana pelastettavia oli 42. Onnettomuuksissa on kuollut kaksi henkilöä ja lisäksi pelastustoiminnassa on alkuvuoden aikana loukkaantunut yksi henkilö.

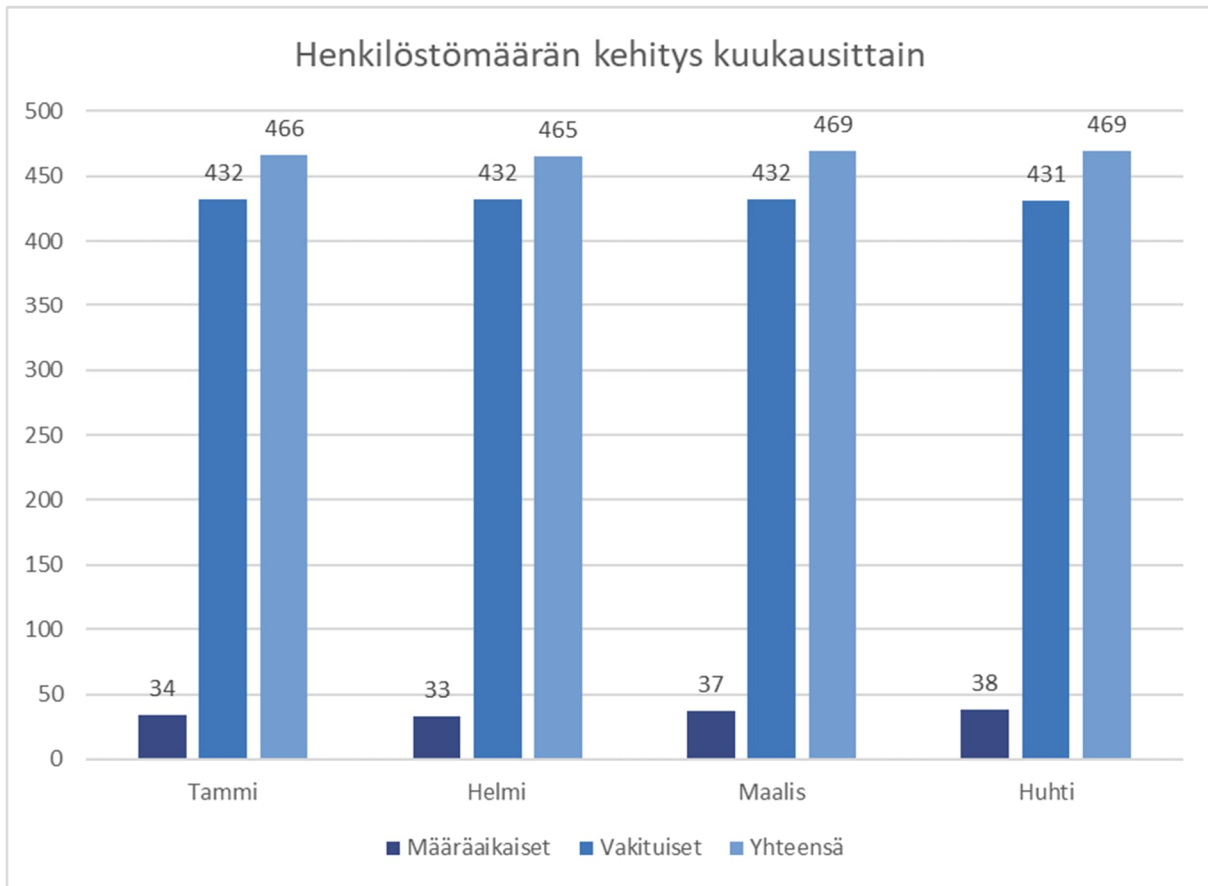
Rakennuspaloja ja rakennuspalovaaroja on alkuvuoden aikana ollut 60 kappaletta ja niissä on pelastettu noin 14,2 miljoonan euron arvosta uhattuina olleita omaisuusarvoja, joka on noin 87 prosenttia uhatuista arvoista.

Ensimmäisen yksikön toimintavalmiusaikatavoitteet ovat täyttyneet kuntakohtaisesti 70–100 prosenttia asetetusta tavoitteesta. Riskiluokittain toteumat ovat ensimmäisen yksikön toimintavalmiusajan osalta olleet 85–100 prosenttia.

5.6 Tukipalvelut

Tuloslaskelma 1 000 €	Voimassa oleva talousarvio 2026	Tot 01 - 04 2026	Tot-%
Toimintatuotot	4 202	1 265	30,1 %
Myyntituotot	966	155	16,1 %
Maksutuotot	0	0	
Tuet ja avustukset	955	460	48,2 %
Muut toimintatuotot	2 281	650	28,5 %
Toimintakulut	-125 608	-39 631	31,6 %
Henkilöstökulut	-25 972	-8 267	31,8 %
Palvelujen ostot	-47 029	-13 684	29,1 %
Aineet, tarvikkeet ja tavarat	-7 080	-3 139	44,3 %
Avustukset	0	0	0,0 %
Muut toimintakulut	-45 527	-14 541	31,9 %
Toimintakate	-121 406	-38 366	31,6 %
Rahoitustuotot- ja kulut	0	0	0,0 %
Vuosikate	-121 406	-38 366	31,6 %
Poistot ja arvonalentumiset	-14 064	-4 667	33,2 %
Tilikauden tulos	-135 470	-43 033	31,8 %

HTV-määrät tulosalueittain

	Talousarvio Kum tot 04-2026		Tot %
Järjestämisen ja kehittäm tuki	33,9	12,4	36,6
ICT-tietohallinto	58,0	19,3	33,3
Toimitilat	61,9	19,2	31,1
Palvelutuotannon tuki	270,0	87,1	32,3
Riskienhall. ja turvallisuus	12,0	3,9	32,9
Hankinnat	18,0	5,8	32,0

TUKIPALVELUJEN TOIMIALAN TUNNUSLUVUT		TA2026	Toteuma 1-4 2026
Tietojärjestelmien laajavaikutteisten häiriöiden määrä/ vuosi	enintään 10 kpl	✘	5
Kestävän kehityksen koulutuksen kattavuus, % henkilöstöstä	vähintään 25 %	✘	2,2 %
Ostopalvelusanelunpurulla purettujen sanelujen määrä, % saneluista	enintään 20 %	!	26,8 %
<p>Ekologisten kriteerien käyttäminen hyvinvointialueen monituottajuusohjelman mukaisesti rakentamisen, energianhankinnan, logistiikan, asumisen, elintarvikkeiden, laitteiden, ICT:n ja tarvikkeiden hankinnoissa.</p> <p>Tavoitteena on 1-5 ekologisten kriteerin täytyminen kynnsarvon ylittyvissä kilpailutuksissa vähintään 60 %:ssa kilpailutuksien kokonaismäärästä.</p> <p>Kriteerit ovat:</p> <ul style="list-style-type: none"> - Hankinnassa otetaan huomioon energiatehokkuus näkökohtia - Hankinnalla edistetään vähähiilisyttä - Hankinnalla edistetään kiertotaloutta - Hankinnalla edistetään luonnon monimuotoisuutta - Hankinnoissa käytetään Motivan, ympäristömerkkien tai EU GPP kriteerejä 	vähintään 60 %	✔	67,0 %

Tukipalvelut, toimialajohtajan katsaus

Tukipalvelujen toimiala on ottanut strategian tavoitejohtamisen (OKR) käyttöön kaikilla tulosalueilla ja toimialan johtamisessa. Strategiset avaintulokset määritellään, ja niiden toteutumista arvioidaan neljännesvuosittain. Toimiala on laatinut realistisen tuottavuus- ja talouden tasapainottamisohjelman. Tänä vuonna toimitilaohjelmalla ja tekoälyohjelmalla on keskeinen rooli talouden tasapainottamisessa. Lisäksi toimiala on arvioinut organisaatorakennettaan, jota on tarkoitus uudistaa vuodelle 2027. Tavoitteena on vahvistaa muutoskyvykkyyttä ja jatkuvuudenhallintaa tiukassa taloustilanteessa sekä tukea muutosjohtamista erityisesti digitalisaation ja tekoälyn hyödyntämisessä.

Tukipalveluiden tilikauden tulossennusteen arvioidaan olevan 1,3 miljoonaa euroa talousarviota parempi ja toimialan tuloksen ennustetaan alittavan budjetin koko vuoden osalta. Ennusteeseen liittyvät keskeiset riskit liittyvät maailman geopoliittisen tilanteen vaikutukseen tietyissä hankintakategorioissa, kuten tarvikkeet, logistiikka ja energia.

Oman toiminnan toimintatuottojen ilman rahoitushankkeita ennustetaan jäävän 0,1 miljoonaa euroa talousarviota pienemmiksi, ja toimintakulujen arvioidaan alittuvan noin 1,5 miljoonalla eurolla.

Toimintakulujen alittumisen tärkein syy on toimitilaohjelman ennakoitua onnistuneempi toteutus, jonka arvioidaan tuovan toimitilakustannuksiin 0,9 miljoonaa euroa arvioitua suuremmat säästöt.

Rahoitushankkeiden tuloksen ennustetaan olevan noin 0,1 miljoonaa euroa alijäämäinen. Tämä johtuu pääasiassa omarahoitusosuuksista ja kustannuksista, joihin ei saa valtionavustusta.

Toimialalla on vuodelle 2026 useita sopeutustoimenpiteitä, joiden arvioidaan toteutuvan pääosin suunnitellusti. Toteutumista seurataan aktiivisesti, ja suunnitelmaa tarkennetaan tarvittaessa.

Järjestämisen ja kehittämisen tuen tulosalueen TKI-yksikössä valmisteltiin osallisuus-, yhdenvertaisuus- ja tasa-arvosuunnitelma vuosille 2026–2029 sekä yhdessä sosiaalihuollon kanssa vaikuttavuuden ja mittaamisen suunnitelma ja rakenteellisen sosiaalityön suunnitelma. Projektitoimisto koordinoi päättyneiden hankkeiden tilintarkastuksia, ja viisi uutta hanketta sai rahoituksen. NPS oli 81, tuetun vastaamisen toimintamallin käyttöönottoa laajennettiin ja palautteen hyödyntämistä tuettiin. Lisäksi toteutettiin kysely ja järjestettiin seitsemän osallistavaa yhteiskehittämisen tilaisuutta monialaisen työskentelyn keskeisten käytäntöjen ja kehittämiskohteiden tunnistamiseksi ja kuvaamiseksi. Tutkimuksen osalta valmistauduttiin 1.5.2026 voimaan tulleisiin toisilain muutoksiin.

Kestävän kehityksen toiminnossa valmisteltiin hyvinvointialueen uusi vastuullisuus ja kestävyys -ohjelma 2026-2029, joka hyväksyttiin aluehallituksessa. Ohjelman toimeenpano käynnistettiin, ja sen etenemisestä tullaan raportoimaan osavuosikatsauksissa sekä tulevaisuuslautakunnalle. Kestävän kehityksen hankkeet etenivät suunnitelmallisesti, ja ympäristökumppanitoimintaa jatkettiin yhteistyössä toimialojen kanssa.

Henkilöstölle tarjottiin kestävän kehityksen koulutusta hyvinvointialueen oppimisolustalla. Koulutuksen kattavuus jäi vielä tavoiteltua heikommaksi, joten sen viestintää päätettiin vahvistaa.

Omavalvontayksikön johdolla päivitettiin omavalvontaohjelma, tuettiin hyvinvointialueen johtoa OKR-tavoitejohtamisen mallin käyttöönotossa ja vahvistettiin asiakas- ja potilasturvallisuutta muun muassa kouluttamalla henkilöstöä vaaratapahtumailmoitusprosessiin.

Ostopalvelujen hallinta tunnisti yhdessä toimialojen kanssa kahdeksan merkittävää säästöpotentiaalia sisältävää ostopalveluanalyysiä ja käynnisti niiden valmistelun. Toimialojen tilaajatyöskentelyä vahvistettiin kouluttamalla sopimusvastuuhenkilöitä.

ICT-tietohallinnon tulosalueella tietojärjestelmien toimintavarmuus oli tammi–huhtikuussa 2026 kohtuullisella tasolla. Koko hyvinvointialueen henkilöstön tietoturvaosaamisen tavoitteena on 80 prosentin kouluttautumisaste, josta saavutettiin jo 74 prosenttia. Lisäksi kalasteluviestien simulointi otettiin aktiiviseen käyttöön. ICT-ulkoistuskumppaneiden yhteistyörajapintoja kehitettiin, ja useita merkittäviä sopimusmuutos projekteja saatiin päätökseen. Digihoitopolkujen käyttö kasvoi merkittävästi, kun potilaiden automaattinen lisääminen digipoluille otettiin käyttöön. Henkilöstötyytyväisyys oli keskimäärin tavoitetasolla 4/5, vaikka vaihtelua esiintyi.

Toimitilat tulosalueella keskittyttiin strategiseen ja kustannustehokkaaseen toimitilakehitykseen, jossa painottuivat käyttäjälähtöisyys sekä palveluverkon ja taloudellisten tavoitteiden toteutuminen. Tulosalueella edistettiin useita hankkeita, kuten keskussairaalan rakennusvaihetta 8, Harjukatu 48:n kiinteistökehittämistä Lahden sote-keskukseksi, sosiaalikeskuksen uutta kilpailutusta, pelastusaseman rakennushankkeita sekä asuinyksiköiden ja palvelutalojen kilpailutuksia. Tilojen käytön optimointi ja omien kiinteistöjen hallinnan kehittäminen olivat osa strategista toimintaa. Lisäksi käytiin aktiivisia vuokranantaja- ja lainanottoneuvotteluja tilatarvehankkeiden edistämiseksi. Tulosalueella panostettiin myös tilojen käytön tehostamiseen sekä huollon, korjausten ja selvityspyyntöjen ajantasaiseen hallintaan ja dokumentointiin.

Hankintojen tulosalueella kilpailutuksia edistettiin suunnitelmallisesti hyvinvointialueen monituottajuusperiaatteiden mukaisesti. Kynnysarvon ylittävissä kilpailutuksissa tavoitteena oli, että 1–5 ekologista hankintakriteeriä toteutui vähintään 60 prosentissa hankinnoista, ja tavoite saavutettiin. Tulosalue teki aktiivista yhteistyötä Päijät-Hämeen yrittäjäjärjestöjen kanssa osallistumalla paikallisyhdistysten kokouksiin ja esittelemällä niissä hyvinvointialueen hankintoja. Hoitotarvikkeiden varastointipalvelun ja maakunnan kuljetuspalveluiden kilpailutukset toteutettiin, ja uusien palvelumallien voimaantulo valmisteltiin 1.1.2027 alkaen. Geopoliittinen epävarmuus lisäsi vaatimuksia kustannusten hallintaan, toimitusvarmuuteen ja varautumiseen. Samalla hyvinvointialueen taloudellinen tilanne korosti tiiviin yhteistyön tarvetta tavarantoimittajien ja palveluntuottajien kanssa.

Palvelutuotannon tuen tulosalueella jatkettiin laajoja talouden tasapainottamistoimia. Automaattisen puheentunnistuksen laajentaminen vähensi sanelunpurun ostopalveluja merkittävästi ja paransi samalla kirjaamisen ajantasaisuutta sekä kustannustehokkuutta. Digipostin käytön laajeneminen tehosti asiakas- ja potilaspostin käsittelyä, ja noin 70 prosenttia kirjepostista toimitettiin sähköisesti. Lisäksi tulosalueella käynnistettiin kohdennettuja toimia henkilöstön terveysperusteisten poissaolojen vähentämiseksi.

Riskienhallinnan ja turvallisuuden tulosalueella valmiuspäivystämisen valmistelu saatiin päätökseen, mikä mahdollisti toiminnan käynnistämisen. Alueellista varautumisyhteistyötä maakunnassa tiivistettiin merkittävästi. Yhteistyössä eri toimijoiden kanssa laadittiin luonnos uudesta toimintamallista. Valmiussuunnittelua edistettiin aktiivisesti ja suunnitelmallisesti. Lisäksi strategisten turvaratkaisujen osalta solmittiin uusi sopimus ja käynnistettiin turvateknologiakilpailutuksen valmistelu.

6 ILMIOBUDJETOINTI

Päijät-Hämeen hyvinvointialueella on jatkettu vuonna 2025 ilmiöpohjaisen ja osallistavan budjetoinnin toimeenpanoa. Vuonna 2024 talousarvioon valittiin ilmiöpohjaisen ja osallistuvan budjetoinnin pilotin ilmiöksi lasten ja nuorten mielen hyvinvoinnin edistäminen. Mielen hyvinvointi käsittää tässä lasten ja nuorten kokonaisvaltaisen hyvinvoinnin. Vuonna 2024 käynnistettyä työtä jatketaan hyvinvointialueen kaikilla toimialoilla vuonna 2025. Perhe- ja sosiaalipalvelut -toimiala koordinoi kokonaisuutta.

Ilmiöpohjainen budjetointi on uudenlainen lähestymistapa täydentämään perinteistä budjetointia. Ilmiöpohjaisella budjetoinnilla vastataan kokonaisvaltaisemmin, systemaattisemmin ja budjettirakenteen perinteiset toimialarajat ylittäen sellaisiin monimutkaisiin yhteiskunnallisiin kysymyksiin tai ilmiöihin, jotka eivät ratkea minkään yksittäisen toimialan omin toimin tai voimin. Ilmiöitä tarkastellaan pidemmällä aikavälillä, sillä hankalia ongelmia ei kyetä ratkaisemaan yhden talousarviovuoden aikana.

Talousarviossa on määritelty ilmiötä koskevat tavoitteet, keinot, vastuutahot ja käytettävät resurssit sekä seurannan mittarit. Ilmiötä koskevan budjettivalmistelun tulee tapahtua monenkeskisessä toimialojen välisessä tarkastelussa. Seuranta ei kohdistu vain siihen, mitä määrärahoilla tehtiin, vaan tekemisen ja suoritteiden aikaansaamiin vaikutuksiin. Onnistumisen kriteerit ja mittarit ovat yhteiset.

Päijät-Hämeen hyvinvointialueen toimialat ovat toteuttaneet ilmiöpohjaisen budjetoinnin osatoteutuksia osana perustoimintaansa. Ilmiöpohjaisen budjetoinnin toteutumista seuraa, ohjaa ja koordinoi toimialojen edustajista koostuva ohjausryhmä. Ohjausryhmään kuuluvat Mika Forsberg, Raisa Valve, Eija Kallio, Niina Viholainen, Sanna Mutikainen, Teija Niiranen (2/26 alkaen Hannaleena Jämsä), Katja Patronen, Taina Kanninen, Veli-Pekka Hakanen, Marjo Oksanen, Pertti Sopanen ja Johanna Ruuhijärvi. Ohjausryhmä kokoontuu vuosittain vähintään 2–3 kertaa. Tammi-huhtikuussa 2026 kokouksia on ollut 25.3. Ohjausryhmä on todennut, että ilmiöpohjaisella budjetoinnilla kyetään edistämään osaltaan palvelujen kokonaiskehittämistä ja painopisteen siirtämistä varhaisempaan tukeen. Ilmiöpohjainen budjetointi tukee myös hyvinvointialueen sisäisen LAPE-työn toteutumista ja edistää osaltaan myös maakunnallisen LAPE-työn toteuttamista tiiviissä yhteistyössä kuntien, järjestöjen, seurakuntien ja oppilaitosten kanssa.

Ilmiöpohjaisen budjetoinnin toteutumisesta raportoidaan osavuosikatsausten ja tilinpäätöksen yhteydessä. Ilmiöpohjaisen budjetoinnin tilannekatsaus annetaan myös hyvinvoinnin ja terveyden edistämisen lautakunnalle kolme kertaa vuodessa.

Lapsiperhepalveluissa ilmiöpohjaisella budjetoinnilla edistetään alaikäisten mielenterveyspalvelujen kehittämistyötä ja uuden palvelumallin (kiireettömän hoidon ja tuen porrastus) toimeenpanoa. Lasten ja nuorten terapiatakuulainsäädännön (voimaan 1.5.2025 alkaen) toimeenpano jatkuu vuonna 2026. Uuden palvelumallin mukaisella toiminnalla on kyetty siirtämään painopistettä erikoissairaanhoidosta peruspalveluihin. Lähetemäärät ovat vähentyneet lastenpsykiatrialle ja nuorisopsykiatrialle viime vuosina. Hoitotakuu toteutuu hyvin alaikäisten psykiatrialla. Ilmiöpohjaiseen budjetointiin perustuvalla viiden (5) terveydenhoitajan lisäresurssilla koulu- ja opiskeluterveydenhuollossa edistetään terveystarkastustoiminnan toteuttamista ja sen osana terveystarkastuksista pois jääneiden tuen tarpeen arviointia ja sen seurantaa. Toiminnalla edistetään hyvinvointialueen hyvinvoinnin ja terveyden edistämisen työtä ja ns. HYTE-kertoimen toteuttamista.

Lasten- ja nuorisopsykiatriassa käynnistettiin vuonna 2024 työ terapiajonoihin liittyvien viiveiden lyhentämiseksi. Taustalla on valvovan viranomaisen huomio hoitotakuun ylityksistä lasten ja nuorten terapiapalveluihin pääsyssä Päijät-Hämeessä. Terapiajonoja lyhennettiin määräaikaisella lisäresurssilla (3 henkilötyövuotta), ja henkilöstöä lisäkoulutettiin traumojen hoitoon sekä vakauttavaan perhetyöhön. Hankkeen seurantamittarina käytetään terapiajonoja. Hankkeen aikana saatiin terapiajonoit lyhenemään merkittävästi, ja vuonna 2026 työtä jatketaan jonojen hallitsemiseksi ja valmistellaan pysyvä toimintamalli vuosille 2027 eteenpäin.

Avosairaanhoidossa on toteutettu osana ilmiöpohjaista budjetointia Lapset puheeksi –koulutukset. Vuoden 2026 aikana tulee Lapset puheeksi -menetelmä juurruttaa käytäntöön osaksi avosairaanhoidon mielenterveys- ja päihdehoitajien asiakastyötä. Syksyn 2026 aikana jatketaan suunnittelua, miten miepähoitajien konsultoivaa roolia sote-keskusten monialaisessa yhteistyössä voidaan hyödyntää systemaattisemmin hyödyntämällä Lapset puheeksi mallilla. Psykiatriset sairaanhoitajat hyödyntävät Lapset puheeksi mallia soveltuvin osin omien potilaiden hoidossa. Lapset puheeksi -menetelmän käytön laajentamista tulee tarkastella. Tutkimusnäyttö (syntymäkohortti 1987/1997) osoittaa vaikeissa elämäntilanteissa elävien lasten (kuten vanhemman sairaus tai kuolema, vanhempien ero, lapsiperheköyhyys, väkivalta) pärjäämisen vahvistuneen, kun suojaavia tekijöitä vahvistetaan. Tällä voidaan ehkäistä muun muassa työillä nuoruusiän ahdistuneisuutta, poikien rikollista käytöstä ja molemmilla heikkoa koulumenestystä, mukaan lukien toisen asteen koulutuksen puuttuminen.

Lapsiperheiden voimavaralähtöistä, tavoitteellista ja vaikuttavaa elintapaohjausta tulee vahvistaa perhekeskuspalveluissa. Tätä jatketaan Sydänliiton Neuvokas perhe -hankeyhteistyössä, mutta vaatii palveluyksiköiltä menetelmänmukaisen työotteen käyttöön ottamista asiakastyössä. Neuvokas perhe -menetelmää ja sen työkaluja hyödynnetään osana suun terveydenhuollon yleisanestesian lapsiasiakkaiden prosessia. Varhaisten syömispuhmien hoitopolun loppuun työstäminen vaatii vielä jatkossa työpanosta.

Lisäksi on tunnistettu Päijät-Hämeen sijoittuminen maan heikoimmaksi 14-17-vuotiaita koskevassa kariestilastossa. Tilanteen korjaamiseksi on suunniteltu toimenpiteitä, joita mitataan säännöllisesti. Suun terveydenhuollossa on erityisesti panostettu ehkäisevään suun terveydenhuoltoon ja kehitetty suun terveydenhoidon saavutettavuutta haavoittuville lapsille ja perheille. Lisäksi on vahvistettu perheiden arjen tukea ja ohjausta moniammatillisessa yhteistyössä. Perheille on otettu käyttöön toimintamalli, joka tukee perheille suunnattua voimavaralähtöistä elintapaohjausta ja käytössä on tähtityökalu. Suun terveydenhuollossa on selkeytetty yhteistyöpolkuja neuvoloiden, kouluterveydenhuollon, perhe- ja sosiaalipalvelujen sekä erikoissairaanhoidon kanssa. 1.2.2026 tuli voimaan uusi Valtioneuvoston asetus neuvolapalveluista sekä koulu- ja opiskeluterveydenhuollosta (93/2026). Suun terveydenhuollon osalta asetuksen oleellinen muutos on, että koululaisten suun terveystarkastukset tehdään jatkossa 7-, 9-, 12- ja 15-vuotiaille entisten luokkatarkastusten sijaan. Uutena tarkastuksena lisättiin 9-vuotiaiden suun terveystarkastus.

Lasten ja nuorten kuntoutuksessa on aikaisempina vuosina järjestetty koulutuksia mielenterveyden ongelmien vaikutuksesta kuntoutumiseen ja mielenterveyshäiriöiden huomioimiseen lääkinnällisessä kuntoutuksessa. Samoin on panostettu muun muassa lasten psykofyysiseen fysioterapiaan. Lasten ja nuorten kuntoutuksen ja lapsiperhepalveluiden yhteistyötä tiivistetään edelleen vuonna 2026. Yhteistyö kuntoutuksen ja neuvolan välillä mahdollistaa oikea-aikaisia ja jouhevia palveluita sekä muun muassa lasten perustason kuntoutustyöryhmätoiminnan. Samoin lääkinnällisen kuntoutuksen palveluita tuotetaan vahvemmin myös lasten ja nuorten perustason mielenterveyspalveluiden yhteyteen.

Pelastuslaitos ja sopimuspalokunnat jatkavat sopimuspalokuntien nuorisotyön kehittämistä tavoitteena vahvistaa nuorten osallisuutta, yhteisöllisyyttä ja hyvinvointia palokuntatoiminnan keinoin. Kehittämistyö etenee työpajamallilla, jossa keskitytään nuorisotoiminnan arkea tukeviin konkreettisiin toimenpiteisiin ja kokemusten jakamiseen. Maaliskuussa järjestettiin työpaja, johon osallistui edustaja Hämeen pelastusliitosta. Työpajassa keskityttiin pelastusliiton järjestämään koulutustarjontaan ja alueen tunnistettuihin tarpeisiin nuorisotoiminnan näkökulmasta. Keskustelujen pohjalta Hämeen pelastusliitto toteuttaa loppuvuodesta *Koulutustaitojen kehittäminen* -kurssin, jossa käsitellään ihmisen oppimista ja siihen vaikuttavia tekijöitä. Koulutuksen tavoitteena on tukea kouluttajia nuorten kanssa toimimisessa, vahvistaa kouluttajien pedagogisia valmiuksia sekä tarjota tukea ja käytännön neuvoja aloitteleville kouluttajille. Seuraava työpaja on suunnitteilla syksyille.

Nuorisovaltuusto järjesti ensimmäisen MoodFest-tapahtuman vuonna 2024. Vuoden 2025 tapahtuman tarkoituksena oli lisätä tietoisuutta keinoista, joilla mielen hyvinvointia ja terveyttä voi vahvistaa, sekä tuoda näkyväksi matalan kynnyksen palveluja, joita hyvinvointialue ja järjestöt tarjoavat nuorille. Tapahtumaa ja

sen tavoitetta tuettiin vuoden 2024 tapaan viestinnän toimenpiteillä. Nuorisovaltuusto osallistuu ilmiöpohjaisen budjetoinnin toteutukseen myös vuonna 2026. Tällä kertaa MoodFest-tapahtuma järjestetään yhteistyössä Lahden kaupungin kanssa nimellä Lahes elos x MoodFest. 28.8.2026 järjestettävän tapahtuman teemana on *Pidetään kaikki yhtä*. Tapahtuman tavoitteena on entisestään madaltaa kynnystä ottaa yhteyttä ammattilaisiin mielen hyvinvointiin liittyvissä asioissa. Tarkoituksena on myös lisätä nuorten osallisuutta ottamalla nuoret aikaisempaa vahvemmin mukaan tapahtuman suunnitteluun sekä toteutukseen.

Vuonna 2026 jatketaan **lasten ja nuorten harrastustoiminnan** edistämistä osana hyvinvointialueen palvelutoimintaa. Täydentävänä toimeentulotukena myönnettäviä lasten harrastusmenoja korotettiin merkittävästi 1.4.2025 alkaen. Korotuksen tavoitteena on ollut vaikuttaa pienituloisten perheiden lasten ja nuorten harrastamiseen siten, että useampi lapsi tai nuori on päässyt aloittamaan harrastuksen tai jatkamaan nykyistä harrastustaan. Lasten ja perheiden palveluissa kiinnitetään erityistä huomiota lasten harrastustoimintaan ja sen edistämiseen. Rakenteellisen sosiaalityön keinoin tunnistetaan harrastustoimintaan osallistumisen haasteita. Harrastustoiminnan edistäminen edellyttää myös yhdyspintatyön tekemistä kuntien ja muiden tahojen kanssa.

7 INVESTOINTIEN TOTEUTUMISVERTAILU

Investointien toteutusvertailu 2026 (1 000 €)

Määrärahat	Talousarvio 2026	Toteuma 30.4.2026	Poikkeama
Hankintamenot ja uudisrakentaminen	51 464	13 166	38 298
Rakennusvaihe 8 (PHKS)	39 154	13 159	25 995
Suunnittelu	630	268	362
Rakentaminen	38 224	12 883	25 341
Toimintavarustus (sisältäen ict:n)	300	8	292
Nastolan sote-pela-keskus	11 840	7	11 833
Suunnittelu	860	7	853
Rakentaminen	10 900	0	10 900
Toimintavarustus (sisältäen ict:n)	80	0	80
Padasjoen sote-pela-keskus	470	0	470
Suunnittelu	470	0	470
Rakentaminen	0	0	0
Toimintavarustus (sisältäen ict:n)	0	0	0
Perusparantamishankkeet (sis. toiminnan tehostamiset)	2 200	327	1 873
Muu rakentaminen, rakennustekniset työt, yhteensä	2 200	327	1 873
Muut investointimenot	8 330	276	8 054
Tietojärjestelmähankkeet	1 249	71	1 178
Sairaalalaitteet ja -kalusto	5 243	169	5 074
Tietokone- ja viestintälaitteet	135	37	98
Muut laitteet ja kalusto	703	0	703
Osakkeet	1 000	0	1 000
INVESTOINTIMENOT YHTEENSÄ	61 994	13 769	48 225
Tuloarvio	0	0	0
Osakkeet ja osuudet, myynti	0	0	0
Muut laitteet ja kalusto, myynti	0	0	0
INVESTOINTITULOT YHTEENSÄ	0	0	0
INVESTOINNIT NETTOMENOT	61 994	13 769	48 225

8 RAHOITUSOSAN TOTEUTUMISVERTAILU

Rahoitusosan toteutusvertailu (1 000 €)

	TA2026	Toteuma 30.4.2026	Tot%
Toiminta ja investoinnit			
Toiminnan rahavirta	27 122	19 112	70 %
Vuosikate (+/-)	27 122	19 112	70 %
Investointien rahavirta	-61 994	-13 769	22 %
Investointimenot (-)	-61 994	-13 769	22 %
Toiminnan ja investointien rahavirta	-34 871	5 343	-15 %
Rahoituksen rahavirta			
Antolainauksen muutokset	205	60	29 %
Antolainasaamisten vähennykset (+)	205	60	29 %
Lainakannan muutokset	8 157	-377	-5 %
Pitkäaikaisten lainojen lisäys (+)	20 000	0	0 %
Pitkäaikaisten lainojen vähennys (-)	-11 843	-377	3 %
Muut maksuvalmiuden muutokset (+/-)	0	5 960	
Rahoituksen rahavirta	8 362	5 644	67 %
Vaikutus maksuvalmiuteen	-26 509	10 986	-41 %

9 KATSAUS HYVINVOINTIALUEEN OMISTAMIEN YRITYSTEN TILANTEESEEN

9.1 Yhdistelmä konsernitilinpäätökseen sisältyvistä yhteisöistä

Hyvinvointialuekonserniin kuuluu emoyhteisönä hyvinvointialue ja tytäryhteisönä Hämeen Tekstiilihuolto Oy (omistus 78,5 prosenttia). Konsernitilinpäätökseen yhdisteltäviä osakkuusyhteisöjä (omistus 20–50 prosenttia) ovat Harjun terveys Oy, Lahden Sairaalaparkki Oy, Päijät-Hämeen Ateriapalvelut Oy ja Päijät-Hämeen Laitoshuoltopalvelut Oy. Hyvinvointialue omistaa osakkeita myös 32 muusta yhtiöstä, joista suuri osa on kiinteistöosakeyhtiöitä. Yhtiöiden tehtävänä on tukea hyvinvointialueen ydintoimintaa, ja osa niistä on sidosyksikköasemassa. Sidosyksiköt ovat julkisten hankintayksiköiden omaa toimintaa yhtiömuodossa ja niiden tavoitteena on tuottaa asiakashyötyä laadukkailla palveluilla, alhaisina hintoina ja huoltovarmuutena. Niiden palvelujen hinnoittelu on omakustannusperusteista ja suurta voittoa ei tavoitella. Mahdollinen voitto voidaan jättää vahvistamaan yhtiötä tai jakaa osinkoina asiakasomistajille.

Yhdistelmä konsernitilinpäätökseen sisältyvistä yhteisöistä

	Yhdistelty konsernitilinpäätökseen	
	Yhdistelty (kpl)	Ei yhdistelty (kpl)
Tytäryhteisöt		
Yhtiöt		
Muut yhtiöt	1	
Osakkuusyhteisöt	4	
Hyvinvointialue	1	
Yhteensä	6	0

Olennaiset konserni -yhteisöjä koskevat tapahtumat

Hyvinvointialueen osittain omistamien yhtiöiden liikevaihdon summa on lähes miljardi euroa ja työntekijämäärä yhteensä noin 6 600. Pääosa yhtiöistä on liiketaloudellisesti kannattavia ja riittävän vakavaraisia. Hyvinvointialue ostaa yhtiöistä palveluja vuosittain yli 100 miljoonalla eurolla, osuus kokonaiskuluista on noin 11 prosenttia. Yhtiöissä laskennallisesti noin 1100 työntekijää tekee töitä Päijät-Hämeen hyvinvointialueelle. Yhteensä omistuksia on 37 yhtiössä, joista osa toimii sidosyksikköasemassa.

Hankintalainsäädännön tulkinnasta ja muutossuunnitelmista on käyty keskustelua sidosyksikköyhtiöihin liittyen. Hallituksen esitys uudeksi hankintalaiksi annettiin eduskunnalle 5.2.2026. Uuden hankintalain perusteella mahdollisesti tarvittavien omistusosuuksien muutoksien valmistelu on ollut käynnissä

osakkeenomistajien kesken monissa yhtiöissä. Hankintalain tarkoittaman hankintayksikön määräsvallan virallinen osoittaminen on kunnossa useimmissa yhtiöissä jo nyt. Aluehallitus päätti 11.5.2026, että hyvinvointialue ostaa 2M-IT Oy:n osakkeita siten, että omistusosuus tulee jatkossa olemaan yli kymmenen prosenttia. Osakkeiden ostoon käytetään noin 0,55 miljoonaa euroa talousarvioon varatusta osakkeiden hankintaan tarkoitettua miljoonan euron määrärahasta.

Tytäryhtiö Hämeen Tekstiilihuolto Oy:n liikevaihtoennuste on noin 6,4 miljoonaa euroa. Yhtiön osuus konsernin kokonaistuotoista on noin 0,3 prosenttia (pois lukien sisäinen myynti 3 miljoonaa euroa). Tilikauden tulostavoite (vähintään nolla euroa) on mahdollista saavuttaa, sillä tulosenuste on noin 0,1 miljoonaa euroa. Palvelujen painotetun keskihinnan nousu (ennuste noin 3 prosenttia) on asiakkaiden hyväksymän tavoitteen (korkeintaan 3,24 prosentin nousu) mukainen. Hintoja jouduttiin nostamaan vuodelle 2026, sillä enemmistöomistajan vuonna 2025 edellyttämä erittäin suuri osingonjako piti rahoittaa velaksi. Yhtiön pitää tehdä voittoa, jotta se voi maksaa kassasta takaisin osingonjakoon liittyvän velan. Tekstiilihuoltopalvelujen toimitusvarmuus on ollut hyvä ja myös muut palvelujen käyttäjille tärkeimmät toiminnalliset tavoitteet on saavutettu.

Hämeen Tekstiilihuolto Oy on saanut valmiiksi palvelujen merkittävän laajentamisen Kanta-Hämeen hyvinvointialueen toimipisteissä sekä on osaltaan edistänyt uuden Kanta-Hämeen keskussairaalarakennuksen käyttöönottoa. Hankintalain muutokseen liittyen yhtiössä on jatkossa osakkeenomistajia, joista jokaisella tulee olemaan vähintään kymmenen prosentin omistusosuus. Yhtiö palvelee Kanta-Hämeen ja Päijät-Hämeen hyvinvointialueita sekä Oma Hämeen Tukipalvelut Oy:tä ja Päijät-Hämeen Laitoshuoltopalvelut Oy:tä. Lisäksi hankintalain sallimana niin sanottuna ulosmyyntinä puhtaita tekstiilejä toimitetaan pienessä määrin myös muille asiakkaille.

Muiden tuotannollisten yhtiöiden toiminnassa ei ole tapahtunut merkittäviä muutoksia ja niiden taloudellinen tilanne on pääosin vakaa.

Hyvinvointialue omistaa osakkeita yhdestä loma-asunto-osakeyhtiöstä ja 17 Holiday Club -ryhmään kuuluvasta kiinteistöyhtiöstä, joiden huoneistot ovat henkilöstön vuokrattavissa lomakäyttöön omakustannushintaan. Kahden perintönä saadun asunto-osakkeen omistuksesta on luovuttu.

Coxa Oy, Numera Palvelut Oy ja Päijät-Hämeen Laitoshuoltopalvelut Oy maksavat hyvinvointialueelle osinkoja yhteensä noin 1,3 miljoonaa euroa. Talousarvion tavoite (0,821 miljoonaa euroa) koskien muita rahoitustuottoja (osingot ja viivästyskorot) tulee ylittymään.

Hyvinvointialue hankintayksikkönä harjoittaa dynaamista arviointia, jonka perusteella tuotantotaloutta voidaan optimoida kotiuttamalla tai ulkoistamalla. Osittain omistettujen yhtiöiden johdon kanssa käydään jatkuvaa talouskeskustelua. Taloutta voidaan parantaa ostoja vähentämällä, tavoittelemalla yksikköhintojen laskua sekä vaikuttamalla yhtiöiden palveluilla myönteisesti hyvinvointialueen omien tuotantoprosessien talouteen. Yhtiöiden johdon tehtävänä on tehdä tarvittavia päätöksiä, jotta myös aiempaa alemmilla tuloilla voidaan säilyttää toiminnan jatkuvuuden edellyttämä kannattavuustaso. Asiakkaiden talouspaineet ovat jo vaikuttaneet sidosyksikköyhtiöihin ja niiden taloudellinen liikkumavara on erittäin pieni. Riski kielteisille yllätyksille on aiempaa suurempi.

Päijät-Hämeen hyvinvointialue harjoittaa aktiivista omistajaohjausta ja konsernijohto on riittävän hyvin tietoinen yhtiöiden toiminnasta ja niiden toimintaympäristöstä. Yhtiöasiakirjojen päivittäminen jatkuu. Yhtiöt harjoittavat jatkuvaa strategista kehittämistyötä, jotta ne täyttävät omistajiensa asettamat tavoitteet.

10 LIITTEET

10.1 Tuottavuus- ja taloudellisuustoimenpiteiden tilanne

Lainanottovaltuuspäätöksen edellyttämän tuottavuus- ja taoudellisuusohjelman toimenpiteiden seuranta.

Säästötavoite toteutuu
 Säästötavoite ei toteudu täysimääräisesti
 Toimenpide ei toteudu

Aluehallituksen toimiala			
Toimenpide/muutos	Säästötavoite 2026 (1000 €)	Status 4/26	Ennuste I (1000 €)
Lomapalkkavelan lasku	38		38
HTV vähennys	120		110
Ostopalveluiden vähentäminen	272		348
Muut hlöstökulujen vähennykset	60		31
Aluehallituksen toimiala yhteensä	490		527

Terveys- ja sairaanhoitopalvelut -toimiala			
Toimenpide/muutos	Säästötavoite 2026 (1000 €)	Status 4/26	Ennuste I (1000 €)
HTV määrän vähennys	2 162		1 860
Lomapalkkavelan lasku	738		738
Erilliskorvausten vähentäminen	100		100
Muu henkilöstökulujen vähentäminen	331		190
Asiakaspalveluiden ostojen kasvun hillintä	800		0
Ostopalveluiden vähentäminen	785		455
Lääkekulujen vähentäminen	340		201
Professuurista luopuminen	120		120
Tarvikekulutuksen vähentäminen	717		0
Palvelutarpeen kasvun vähentäminen päivystyksessä	416		250
Ulkohyvinvointialuemyynnin lisääminen	1 500		0
Terveys- ja sairaanhoitopalvelut -toimiala yhteensä	8 009		3 914

Ikääntyneiden palvelut ja kuntoutus -toimiala			
Toimenpide/muutos	Säästötavoite 2026 (1000 €)	Status 4/26	Ennuste I (1000 €)
HTV määrän vähennys	391	🟡	146
Lomapalkkavelan lasku	569	🟢	569
Sairauspoissaolojen vähentäminen (htv-määrän lasku)	561	🟡	86
Muu henkilöstökulujen vähentäminen	27	🟢	27
Teknologian lisääminen (HE113/2025)	565	🔴	0
AI:n hyödyntäminen	321	🟡	286
Professuurista luopuminen	32	🟢	32
Palvelurakennemuutos (yhteisöllisen asumisen asiakaspaikkojen kasvu)	15	🟢	15
Ostopalveluiden vähentäminen	566	🟢	860
Välittömän asiakastyön parantaminen	961	🔴	0
Ikääntyneiden palvelut ja kuntoutus yhteensä	4 008	🟡	2 021

Perhe- ja sosiaalipalvelut -toimiala			
Toimenpide/muutos	Säästötavoite 2026 (1000 €)	Status 4/26	Ennuste I (1000 €)
HTV määrän vähentäminen	1 168	🟡	868
Lomapalkkavelan lasku	487	🟢	487
Palvelujen järjestämistapaan liittyvät muutokset	3 525	🟡	1 579
Perhe- ja sosiaalipalvelut yhteensä	5 180	🟡	2 934

Pelastustoimen palvelut			
Toimenpide/muutos	Säästötavoite 2026 (1000 €)	Status 4/26	Ennuste I (1000 €)
HTV määrän vähennys	221	🟡	157
Lomapalkkavelan lasku	62	🟢	62
Leasingkustannusten vähentäminen	40	🟢	40
Pelastustoimen palvelut yhteensä	323	🟡	259

Tukipalvelut -toimiala			
Toimenpide/muutos	Säästötavoite 2026 (1000 €)	Status 4/26	Ennuste I (1000 €)
HTV määrän vähennys	589	🟢	589
Lomapalkkavelan lasku	108	🟢	108
Toimitilakustannusten vähentäminen	1 067	🟡	1 017
Sanelunpurkupalvelun kehityksen nettosäästö	500	🟢	500
Ostopalveluiden vähentäminen	243	🟡	203
ICT järjestelmien ja palveluiden määrän vähentäminen tai korvaaminen halvemmalla ratkaisulla	138	🟢	138
ICT laitteiden kiertoajan pidentäminen	100	🟢	100
Toiminnan keskiittäminen	56	🟢	56
Tukipalvelut -toimiala yhteensä	2 801	🟡	2 711

Tasapainottamistoimenpiteet yhteensä	20 811	🟡	12 366
--------------------------------------	--------	---	--------

Toteuma-%

59 %

10.2 Arvio merkittävimmistä riskeistä ja epävarmuustekijöistä sekä selonteko riskienhallinnan järjestämisestä

Päijät-Hämeen hyvinvointialueella on kehitetty riskienhallinnan kokonaisprosessia asteittain ja tavoitteena on prosessin jalkauttaminen osaksi normaalia johtamista. Hyvinvointialueen johtoryhmällä on seurannassaan kahdeksan strategista tai taloudellista riskiä. Toimialat arvioivat ja seuraavat toimialakohtaisia riskejä erikseen tämän lisäksi ja huomioivat ne toimialallaan strategian toimeenpanossa.

Päijät-Hämeen hyvinvointialueen riskienhallinnan järjestäminen

Päijät-Hämeen hyvinvointialueen sisäisen valvonnan ja riskienhallinnan perusteiden mukaisesti riskienhallinta on olennainen osa Päijät-Hämeen hyvinvointialueen hallinto- ja johtamisjärjestelmää. Riskienhallinta vahvistaa hyvää hallintoa ja johtamista asetettujen tavoitteiden saavuttamiseksi. Toiminnan ja talouden tavoitteiden selkeä määrittely kaikilla organisaatiotasoilla on riskien tunnistamisen ja arvioinnin sekä sitä kautta riskien hallinnan edellytys. Riskienhallinnassa tunnistetaan, analysoidaan, arvioidaan sekä ulkoiseen että sisäiseen toimintaympäristöön liittyviä epävarmuuksia ja niiden vaikutuksia toimintaan. Lisäksi riskienhallinnassa on tärkeää määrittellä hallintatoimenpiteitä ja seurata niiden toteutumista. Epävarmuuden vaikutuksen arviointi osana toiminnan suunnittelua on osa riskienhallintaa. Riskienhallinnan toteutumista seurataan muun muassa valvontatoimenpiteillä omavalvonnan ja sisäisen tarkastuksen avulla. Riskienhallinnan kokonaisprosessissa riskienhallinta integroituu osaksi organisaation normaalia toiminnanohjausta ja johtamista. Lisäksi on ylläpidettävä merkittävimmistä riskeistä kokonaiskuvaa, jotta tavoitteiden saavuttamiseen liittyviä epävarmuustekijöitä voidaan arvioida kokonaisuutena.

Riskienhallinnan edistäminen hyvinvointialueella kevään 2026 aikana

Päijät-Hämeen hyvinvointialueella on otettu käyttöön OKR-johtamismalli, johon riskienhallinta on integroitu. Järjestettyjen riskiriihiin yhteydessä on käsitelty myös OKR-mallia. Näissä tilaisuuksissa on tarkasteltu merkittävimpien riskien vaikutusta strategian toimeenpanon tavoiteasetantaan sekä näiden tavoitteiden etenemisen tarkastelun yhteydessä luottavaisuusarviointien tuottamaa riskitietoa. OKR-mallin käyttöönotto ja jalkauttaminen hyvinvointialueella on edelleen käynnissä.

Ikääntyneiden palveluiden toimialalla on kevään aikana testattu hyvinvointialueelle uutta MCDM-priorisointimenetelmää tuotantotaloudellisen haasteen ratkaisuvaihtoehtojen priorisoinnissa. Menetelmän käyttöönottoa jatketaan loppuvuonna päätöksenteon priorisoinnin ja riskienhallinnan parantamiseksi.

Syksyllä 2025 riskienhallinnan järjestelmä Granite ERM korvattiin Laatuportilla. Samalla vaaratapahtumailmoitusten käsittely ja työturvallisuusriskien arviointi siirrettiin Laatuporttiin. Järjestelmään on lisäksi otettu käyttöön uusia riskienhallinnan lomakkeita, jotka mahdollistavat henkilöstölle riskienhallinnan dokumentoinnin. Esimerkkinä tästä on yksikön itsearviointi, jonka avulla yksiköt voivat arvioida eri turvallisuusalueiden nykytilaa. Itsearviointien tuottamaa tietoa hyödynnetään turvallisuuden asiantuntijatyössä, ja sen avulla muodostetaan kokonaiskuva Päijät-Hämeen hyvinvointialueen turvallisuuden tilasta. Ensimmäisen osavuoden aikana itsearviointien käyttöönottoa on pääosin edistetty niin, että yksiköt ovat testanneet itsearviointeja uudessa ympäristössä. Luotettavaa dataa itsearviointeista ei ole vielä saatavilla.

Tietoturvan osalta riskienhallinnassa on noudatettu NIS2-kyberturvallisuudirektiivin mukaisia periaatteita. Direktiiviä varten on laadittu kyberturvallisuuden riskienhallinnan toimintamalli. Tietoturvan riskienhallinta koostuu riskien tunnistamisesta, analysoinnista ja arvioinnista sekä jäännösriskin käsittelystä ja hyväksynnästä. Kyberturvallisuuden riskit raportoidaan Päijät-Hämeen hyvinvointialueen johdolle kaksi

kertaa vuodessa ja tämä tehtiin ensimmäisen osavuoden aikana kerran. Kyberturvallisuuden riskejä ylläpidetään Excel-tiedostossa, mikä johtuu Laatuportin riskien muokkausoikeuksiin liittyvistä haasteista.

Taulukko 1: Järjestetyt riskiriihet

Ajankohta	Järjestetyt riskiriihet
01/2026	
02/2026	
03/2026	- Ikääntyneiden palveluiden ja kuntoutuksen toimiala - Henkilöstöhallinto
04/2026	- Hyvinvointialueen johtoryhmä

Hyvinvointialueen raportoidut merkittävimmät riskit ja niiden hallintatoimenpiteet

Hyvinvointialueen johtoryhmän seurannassa on kahdeksan strategista tai taloudellista riskiä, jotka on arvioitu niiden todennäköisyyden ja vaikutusten perusteella. Huhtikuussa järjestetyssä johtoryhmän riskiriihessä määriteltiin toimenpiteitä palvelustrategian toimeenpanoon liittyvien epävarmuustekijöiden hallitsemiseksi sekä johtoryhmän työskentelyn kehittämiseksi.

Johtoryhmä on tarkastellut strategiset riskit kerran ensimmäisen osavuoden aikana. Sen yhteydessä on arvioitu riskien nykytilaa, hallintakeinojen riittävyyttä sekä riskien kehityssuuntaa.

Taulukko 2: Päijät-Hämeen hyvinvointialueen merkittävimmät riskit

Riskilaji	Riski	Todennäköisyys	Seuraus	Riskitaso
Strateginen	Henkilöstön riittävyys ja osaaminen	5	4	20
Strateginen	Riittämätön rahoitus	5	4	20
Strateginen	Palvelutarpeen kasvu ja muutos	5	4	20
Strateginen	Kyberuhka	5	4	20
Talous	Talouden tasapainottamisen epäonnistuminen	4	4	16
Strateginen	Johtaminen ja päätöksenteko	4	4	16
Strateginen	Turvallisuusympäristö	3	4	12
Strateginen	Laajat ulkoistussopimukset	3	4	12

Henkilöstön riittävyys ja osaaminen

	Riskin todennäköisyys	Riskin seuraus	Riskitaso
	5	4	20

Riskitason suuruus vaihtelee toimialoittain, mutta kokonaisuudessa sen arvioidaan pysyneen ennallaan. Henkilöstön saatavuus on pääosin hyvä, mutta henkilöstön riittävyyteen liittyvä riski on kasvanut terveysperusteisten poissaolojen lisääntyessä. Vaikka saatavuus on joillakin aloilla lieventynyt muilta osin, pitkällä aikavälillä henkilöstöriski on edelleen merkittävä.

Työmäärä kasvaa lisääntyvien vaatimusten, kuten uusien lainsäädäntövelvoitteiden, myötä, mikä kuormittaa henkilöstöä. Myös työnantajakuvan haasteet voivat heikentää henkilöstön saatavuutta. Organisaatiotasolla priorisointi on ollut riittämätöntä ja tarvittaviin toimenpiteisiin ryhtyminen hidasta. Lisäksi henkilöstöohjelman toteutumista uhkaavat taloudelliset rajoitteet.

Terveysperusteiset poissaolot ovat edelleen kasvussa, mikä lisää tarvetta lisätoimenpiteille. Nykyiset riskienhallintakeinot ovat vain osittain riittäviä ja edellyttävät tarkentamista.

Hallintatoimenpide	Määräpäivä	Hallintatoimenpiteen tila
Henkilöstöohjelman toimenpiteet	31.12.2026	Meneillään
Terveysperustaisten poissaolojen vähentämiseksi menettelyt	31.12.2026	Meneillään
Työhyvinvoinnin kehittäminen ja kuormittavuuden aktiivinen seuranta	31.12.2026	Meneillään
Strateginen rekrytointi	31.12.2026	Meneillään
Pitovoimaan panostaminen ja urapolkujen kehittäminen	31.12.2026	Meneillään

Riittämätön rahoitus

	Riskin todennäköisyys	Riskin seuraus	Riskitaso
	5	4	20

Riittämättömän rahoituksen osalta riskin toteutumisen todennäköisyys on arvioitu lähes varmaksi jo aiemmin. Lisäksi talouden tasapainottamisen epäonnistumisen osalta riskitason on arvioitu kasvaneen alkuvuoden aikana. Riski vaatii lisää hallintakeinoja, sillä nykyiset keinot ovat riittämättömät. Hyvinvointialueelle tuleva rahoitus on riittämätön huomioiden kustannuskehitys ja palvelutarpeen kasvu. Rahoitus ei riitä palveluiden tuottamiseen. Aktiivista hyvinvointialuetasosta priorisointia ja tarvittavia muutoksia ei kyetä edistämään riittävän nopeasti. Organisaation muutoskyvykkyys ei ole riittävä. Rahoituksen jatkuvat muutokset vaikeuttavat taloussuunnittelua. Mahdollinen arviointimenettelyyn joutuminen nähdään riskinä. Riskin tämänhetkiset hallintatoimenpiteet ovat listattuna alla.

Hallintatoimenpide	Määräpäivä	Hallintatoimenpiteen tila
Poliittinen vaikuttaminen ja edunvalvonta	31.12.2026	Meneillään
Talouden tasapainottamisohjelman toimeenpano	31.12.2026	Meneillään
Ymmärryksen ja priorisoinnin parantaminen HVA-tasolla	31.12.2026	Meneillään
Ennakoinnin parantaminen	31.12.2026	Meneillään

Palvelutarpeen kasvu ja muutos

	Riskin todennäköisyys	Riskin seuraus	Riskitaso
	5	4	20

Palvelutarve jatkaa kasvuaan kaikilla toimialoilla osassa toiminnoista, mutta riskitaso on pääosin pysynyt ennallaan. Tukipalveluiden kasvu on osittain seurausta palvelutuotannon tarpeiden kasvusta. Palvelurakenneuudistus ei toteudu riittävällä tasolla. Hoitotakuu ei toteudu kaikissa palveluissa. Väestön ikääntyminen muuttaa palvelutuotannon tarpeita. Myös päihde- ja mielenterveysasiakkaiden sekä lasten ja nuorten pahoinvoinnin lisääntyminen aiheuttaa muutosta. Näiden osuus on kasvanut merkittävästi. Yleinen taloustilanne ja työllisyystilanne on heikentynyt, väestön polarisoitumiskehitys ja monimutkaisten ongelmien kasvu kasvattavat palvelutarvetta. Tarpeeseen vastaaminen edellyttää riittävää ennakointia ja hyvinvointialuetasosta yhteistä priorisointia. Nykyiset hallintatoimenpiteet nähdään pääosin riittävinä, mutta hallintatoimenpiteet vaativat kuitenkin aktiivista edistämistä ja seurantaa.

Hallintatoimenpide	Määräpäivä	Hallintatoimenpiteen tila
Monipalveluasiakkaita koskevat ratkaisut	31.12.2026	Meneillään
Tehokkuuden, tuottavuuden ja vaikuttavuuden lisääminen palvelutuotannossa	31.12.2026	Meneillään
Riittävä ja oikea-aikainen tieto toimintaympäristön muutoksista	31.12.2026	Meneillään
Ennakointi ja yhteinen priorisointi	31.12.2026	Meneillään
Digitaalisten palvelujen hyödyntäminen	31.12.2026	Meneillään
Palvelurakenteen keventäminen	31.12.2026	Meneillään

Kyberuhka

	Riskin todennäköisyys	Riskin seuraus	Riskitaso
	5	4	20

Maailmanpoliittinen epävakaus ja kiristynyt turvallisuustilanne lisäävät merkittävästi kyberhyökkäysten todennäköisyyttä. Hyökkäykset kohdistuvat yhä useammin epäsuorasti toimitusketjujen kautta. Hyvinvointialueen vahva riippuvuus ulkoisista ICT-toimittajista kasvattaa riskiä merkittävästi. Samanaikaisesti ICT-ympäristössä on yhä korjausvelkaa, haavoittuvuuksia ja puutteita kokonaisarkkitehtuurissa, mikä heikentää kykyä hallita kasvavaa uhkaympäristöä. Kokonaisuutena merkittävän tietoturvaloukkauksen tai laajan tietovuodon riski on korkea ja kehityssuunta nouseva. Pääosin nykyiset hallintatoimenpiteet ovat riittävät, mutta ne vaativat aktiivista edistämistä ja seurantaa. Kyberuhkan hallintatoimenpiteet on raportoitu alla.

Hallintatoimenpide	Määräpäivä	Hallintatoimenpiteen tila
ICT infran korjausvelan vähentäminen ja ICT-infran uudistaminen	31.12.2026	Meneillään
Kokonaisarkkitehtuurikuvaus (järjestelmäarkkitehtuuri)	31.12.2026	Meneillään

Tietoturvasuojauksen kehitys	31.12.2026	Meneillään
IT-palvelinhallintajärjestelmän käyttöönotto	31.12.2026	Meneillään
Tietoturvatietoisuuden lisääminen ja henkilöstön tietoturvakoulutusten kehittäminen ja seuraaminen	31.12.2026	Meneillään
Säännöllinen ICT-jatkuvuusharjoittelu	31.12.2026	Meneillään
Tietoturvan tilannekuvan kehitys	31.12.2026	Aloittamatta

Talouden tasapainottamisen epäonnistuminen

	Riskin todennäköisyys	Riskin seuraus	Riskitaso
	4	4	16

Hyvinvointialueen valtionosuudet laskevat, mikä haastaa taloutta ja toimintaa entistä enemmän. Talouden tasapainottamisen epäonnistumisen riski on kasvanut ja epäonnistuminen nähdään todennäköisempänä. Todennäköisyyttä on kasvatettu arvosta kolme arvoon neljä johtoryhmän arvioinnin seurauksena. Suunnitellut tasapainottamistoimenpiteet eivät toteudu tai toimenpiteet eivät ole riittäviä. Rahoitus ei riitä pakollisten palveluiden tuottamiseen. Riskin hallintakeinot ovat riittämättömät ja on määriteltävä uusia toimenpiteitä. Nykyiset toimenpiteet on listattu alla.

Hallintatoimenpide	Määräpäivä	Hallintatoimenpiteen tila
Proaktiivinen talouden (TA26) seuranta ja kuukausittaisen talousennusteen tarkkuuden parantaminen	31.12.2026	Meneillään
Talouden lisätasapainottamistoimenpiteiden määrittely yhdessä toimialojen kesken	31.12.2026	Meneillään
Tasapainottamisohjelman seuranta ja korjaaminen	31.12.2026	Meneillään

Johtaminen ja päätöksenteko

	Riskin todennäköisyys	Riskin seuraus	Riskitaso
	4	4	16

Riskitason arvioidaan pysyneen ennallaan. Päätösten vaikutuksia ei arvioida kaikilta osin riittävästi. Isoja valintoja ei tehdä riittävän aktiivisesti. Aktiivisia muutostoimia tehdään liian varovaisesti eikä muutoskyvykyys organisaatiossa ole riittävä. Toimintaa ei suunnitella hyvinvointialueella yhdenmukaisesti eikä toimialojen keskinäisriippuvuuksia huomioiden. Toimintaa suunnitellaan talous edellä. Reaaliaikainen kokonaiskuvan vajavaisuus vaikeuttaa resurssien kohdentamista ja päätöksentekoa. Ennakointikyvykyys johtamisessa ei ole riittävän vahvaa, eikä tunnisteta epävarmuuksia tai huomioida sitä toiminnan suunnittelussa. Tehdään näivettäviä ja nopeita säästötoimia, eikä katsota tulevaisuuteen. Päätöksentekoon liittyvän riskin syntymiseen voi vaikuttaa valmistelijan tai päätöksentekijän intressiristiriidat ja kyvyttömyys tunnistaa välttämättömiä toimia. Vaikutuksena on epätarkoituksenmukaiset päätökset, tai tarvittavien päätösten tekemättä jääminen. Riippuen päätöksestä syntyy eri suuruisia riskejä hyvinvointialueen toiminnan onnistumisessa ja selviytymisessä.

Hyvinvointialueen ja kuntien väliset intressiristiriidat voivat vaikeuttaa päätöksentekoa ja voivat vaikuttaa kuntien ja hyvinvointialueen väliseen luottamukseen. Hallintakeinoja tulee arviolta vahvistaa.

Hallintatoimenpide	Määräpäivä	Hallintatoimenpiteen tila
Strategian systemaattinen toimeenpano (OKR-malli) ja seuranta sekä epävarmuuksien tunnistaminen toimeenpanossa	31.12.2026	Meneillään
Toiminnan yhteinen priorisointi ja ennakointi	31.12.2026	Meneillään
Omavalvonnan kehittäminen	31.12.2026	Meneillään
Johtoryhmän aktiivisuus yhteisessä toiminnan suunnittelussa ja tilannekuvan muodostamisessa	31.12.2026	Meneillään

Turvallisuusympäristö

	Riskin todennäköisyys	Riskin seuraus	Riskitaso
	3	4	12

Geopoliittinen tilanne vaikuttaa suoraan tai välillisesti Päijät-Hämeen hyvinvointialueeseen ja sen toimintaympäristöön. Venäjän vihamielinen toiminta Suomea kohtaan jatkuu muun muassa hybridi-vaikuttamisena. Arviolta toiminta pysyy aktiivisena, mutta riskitason on arvioitu pysyneen samana, sillä varautumistoimenpiteitä tehdään myös aktiivisesti. Kriittiseen infraan on kohdistunut yhä enemmän sabotaasia ja sabotaasiyrityksiä Suomessa. Sosiaali- ja terveydenhuolto sekä pelastustoimi luokitellaan yhteiskunnan kokonaisturvallisuuden näkökulmasta kriittisiksi toimijoiksi. Toimijoita on kansallisesti kehoitettu parantamaan suojaustoimenpiteitä. Myös muiden yhteiskunnallisten syyden takia häiriöt, levottomuudet ja tahallinen vahingonteko on yhä todennäköisempää. Lainsäädäntömuutokset tuovat uusia veloitteita hyvinvointialueille kansallisen turvallisuuden parantamiseksi. Riskitason on arvioitu nousevan lähitulevaisuudessa. Äärisääliömiöt lisäävät toiminnan häiriöherkkyyttä tulevaisuudessa. Pääosin kuitenkin tämänhetkiset hallintakeinot ovat riittävät, mutta ne vaativat aktiivista edistämistä ja seurantaa.

Hallintatoimenpide	Määräpäivä	Hallintatoimenpiteen tila
Henkilöstön turvallisuusosaamisen ja yhteisöllisyyden vahvistaminen	31.12.2026	Meneillään
Harjoittelu poikkeusolojen ja normaaliolojen häiriötilanteiden varalle	31.12.2026	Meneillään
Valmiussuunnittelu poikkeusoloja varten	31.12.2026	Meneillään
Toiminnan jatkuvuus suunnittelu normaaliolojen häiriötilanteita varten	31.12.2026	Meneillään
Kriittisen infran sekä toiminnan suojaaminen	31.12.2026	Meneillään

Laajat ulkoistussopimukset

	Riskin todennäköisyys	Riskin seuraus	Riskitaso
	3	4	12

Riskitason on arvioitu pysyneen samana. Laajoihin ulkoistussopimuksiin liittyvä ohjaus ja kokonaishallinta on yhä mahdollisesti riittämätön hankinnan laajuuteen nähden, erityisesti tiukan taloustilanteen vuoksi. Tuotantotapoja tulee yhä analysoida aktiivisesti. Neuvotteluja merkittävimpien palveluntuottajien kanssa tulee käydä aktiivisesti tiukassa taloustilanteessa. Nykyiset hallintatoimenpiteet nähdään pääosin riittävinä.

Hallintatoimenpide	Määräpäivä	Hallintatoimenpiteen tila
Laajoissa hankinnoissa toteutetaan tuotantotapojen analysointi, joka uusitaan tarvittaessa sopimuskauden aikana	31.12.2026	Meneillään
Huolehditaan sopimuksen seurannan toteutuksesta, säännölliset seurantakokoukset	31.12.2026	Meneillään
Valmistaudutaan sopimuksen päättymiseen ja uuteen hankintaan riittävän ajoissa	31.12.2026	Meneillään

10.3 Omavalvontaraportti, erillinen liiteasiakirja